

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Lukács László.

Budapest, október 13.

(v.) Tehát Lukács László: a szürke, nyugodt ember, a zajtalan és hasznos dologtevésnek embere. Ő az, aki jön, akit hozzánk küldenek s akit immár várnak is. Harcot ez nem jelent. Sok kiváló erény ékesíti ezt az államférfiut, de a tusakodásban való kedvtelés az ő erényei sorában sohasem foglalt helyet. Nála, az ő flegmatikus természetének vegyi műhelyében az energia szívóssággá alakult át; lelkének egyenletes hőfoka szorgalomná váltja át a heves impulzusokat. Nem sikerekre pályázik ő, hanem eredményekre. S a küzdőtérén kivívható legszebb babérnál többre becsüli a polgári munka cserkoszoruját. A korona, midőn őt küldi a kormány élére miniszterelnökkül, békés szándékait proklamálja s munkára szólítja az eddig kemény harcokban kipróbált nemzeti erőket.

A korona választásában a személyi momentumot szívesen magyarazzuk biztató jelül. Előlegezett bizalmatlanság a miniszterelnökkül kizemelt államférfiut nem fogadja sehol. Legfeljebb talán a néppárton, mely Lukács Lászlóban az alkuvásra nem hajlandó szabadelvűség egyik bajnokát látja, akit eddig sem nézett jó szemmel s akit a kormányzat élén sem fog valami szeretetreméltó előzékenységgel fogadni. A parlament többi pártja tisztelettel adóz személyének, elismeréssel hazafias munkássága komolyságának, egyebekben pedig jóakaró semlegességgel várja be, mit hoz majd az új kormány programja a katonai kérdések tekintetében. A többség kigondoló-

bizottságának gondosan elzárt ajtaja mögül az a hír szivárog ki, hogy megvan valahára az egységes katonai pártprogram. Hosszas és kínos vajadás után, úgy mondják, ma valahára megszületett ez a régóta várt csecsemő. Itéletet persze nem mondhatunk felőle, amíg nem láttuk. Mindenesetre váratlanul éri a közvéleményt az a hír, hogy a programban Apponyi Albert is, Tisza István is meg tud nyugodni. Ha csakugyan létrejött ilyen szerencsés kompromisszum, akkor Széll Kálmán diplomáciai sikereinek ez talán a legértékesebbje lesz. A nemzeti reformok részleteire nézve alig forogtak fenn a párt két árnyalata közt áthidalhatatlan nehézségek. Az árok, amelyet olyan bajos volt átugrani, a vezényleti nyelv kérdése volt. A differenciák ezen az egyetlen ponton hegyeződtek ki, kivált Chlapy óta. A hadiparancs a haduri felségjoghoz való törhetetlen ragaszkodást proklamálta; s az a kérdés, hogy ezt a támadást hogyan kell a magyar alkotmány épsége érdekében parirozni, csinálta a konfliktust a kigondoló-bizottságban. Arról persze, hogy Apponyi a magyar kommandó megvalósítását követelte volna, egy pillanatilag sem volt szó. A nemes grófnak mérsékelt kurucsgazd szintén beérte a nemzeti jogok elvi fenntartásával; mindössze határozottabb formában kívánta a jogfenntartást kifejezésre hozni. Ezen a keskeny pallón folyt a szeretetreméltó elvtársi dulakodás hetek óta. A hullámzó helyzethez képest a nemzeti ideálok lovagja hol élesebb, hol kevésbé éles hangsúlyozását kívánta a fenntartandó nemzeti jogoknak. Tudjuk, hogy Khuen-Hédervárynak — a második megbízás után közvetlenül

— feltűnő olcsón akarta adni. Tudjuk azt is, hogy a Tisza István feltámadásának híre erősen felszöktette a kigondoló-bizottságban a béke árfolyamát. Most, hogy sem Khuen-Héderváry, sem Tisza István nem jó, hanem Lukács László, nyilván nem adja olyan olcsón, mint Khuen-Hédervárynak, de olyan drágán sem, mint Tisza Istvánnak. Hanem csinál a semleges harmadiknak egy méltányos közepéret. Majd ha a nyilvánosságra jó a szövegezés, lesz alkalmunk tüzetesen hozzászólni. De már maga az a tény, hogy a magyar vezényszó egy jogfenntartó nyilatkozattá sorvadt le s hogy Apponyi e megoldásba beleegyezett, elegendő a közvélemény hiszékeny részének hűledező kijózanodására.

A béke sorsa egyébiránt attól függ, mekkora mértékűek azok a nemzeti reformok, amelyeket Lukács László magával hoz programjában. Ha mindent meghoz a magyar vezényszón kívül s a törvényhozásnak erre vonatkozó jogát elég határozottan tartja fenn, akkor sikerülhet a kibontakozás. De holmi apró-cseprő vívmányocskákkal, amelyek a nemzeti közvéleményt nem elégítenék ki, hanem csak lefőznék és kijátszanak, az ellenzéknek még legkézebb árnyalatait sem lehetne a leszerelésre bírni. A békének komoly ára van. Biztosítani kell a magyar állami és nemzeti akaratnak a közös hadsereg magyar részében való érvényesülését s életrevaló intézményekben biztosítani kell az előfeltételeit annak, hogy hazafias szellemben és magyar nyelven nevelt tisztikar vegye át belátható időn belül a magyar csapatok vezetését. A hadsereg sztratégiai egységének kára nélkül

TÁRCA

Vallomás.

Mint egy tüzes fekélyt, úgy hordozom képed,
Fehér liliomszál, szerelmes szívemen,
Gyenge szirmaiddal ezer sebre téped.

Borus balsors játszsza bús játékát velem:
Soha nem fogamzó, halott az én vágyam,
S mégis úgy vajudik terméketlen ágyban.

Hallgasd csak! az éjben rémeset kiáltott,
Vad sikolyban tört ki, mint a sápadt asszony,
Aki szíve alatt holt gyermekkel áldott.

De bár, mint az édes illat lány tavaszon,
Simogatnál engem, hősizin virágszálom,
Nem volna szerelmünk más, mint meddő álom.

Alacsonyban jársz te, híg örömek során,
Soha fel nem érhetsz a nagy szenvedésig,
Sugárból font szárnyad ellankadna korán.

Lásd, az éjszakámban a derengés kékis:
Örök az én éjem, örök szenvedésem,
Örök szerelmemet szenvedésbe vésem.

És te hozzám ne jöj! és te hozzám ne érj!
Hol az éj kezdődik, vége ott a napnak,
Egymást átölelve ketten nem haladnak.

Egyszer napvilágról álmodozott az éj;

S önmagát kinezva nyöszörgött, sűvöltött,
Fájó sejtelmében fakó arcot öltött.

Én is csak sejtelek; s úgy hordozom képed,
Mint egy tüzes fekélyt szerelmes szívemen,
Gyenge szirmaiddal ezer sebre téped.

Bródy Miksa.

A szerző.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Thury Zoltán.

A kellemetlenség ott kezdődött voltaképpen, amikor az első felvonás után lebecsülték a függőnyt. Azaz hogy egy s más történt már azelőtt is. A vasutnál rengeteg tömeg várta a szerzőt s egy fiatal ember előállt s beszélni kezdett: — Mélyen tisztelt szerző ur, mi, e város polgársága örömtől dagadó kebellet... Tovább nem mondhatta, mert egy öreg ur egy legyintéssel félretaszította az utból: — Nem beszélni kell itt, hanem cselekedni — mondta az öreg ur s takaros, körülbelül kétliteres üveget vett elő. — Igyál testvér! — A szerző elvette az üveget s nagyot húzott belőle. A tömeg azoközben rettenetesen eljennett. A fogadtatásnak ilyenét közvetlensége tetszett nekik s mosolygott a fiatal embert, aki dühösen pislogott az öreg urra meg a szerzőre is, aki nem reklamáta a szónoklatot. S kajánul vigyorgott azután, amikor kiszült, hogy a palackban voltaképpen vitriol volt. A szerző tudniillik köpködött, hákogott, ugrált, ahogy végigszaladt a torkán a tűz. Az öreg ur pedig a vállába markolt s jóindulattal és önrézetesen kérdezte: nohát mit

szólsz ehhez az itókához? A tömegben azonban egyszerre többen is vizért kiabáltak s míg néhányan elrohantak s a szerző ur háta mögül nagy szuszogással továbbállt a vonat, szoros, a mellére nehezedő súlyos gyűrűben körülvette a tömeg. Rengeteg arc bámult rá, némelyik bután, nagy megilletődéssel, hogy ime a szerző nézheti, olyik csalódottan, hogy: hát csak ilyen, de rendületlenül kitarítottak s a szerző ur érezte, hogy hogyan zsongorodik össze semmivé a tömeg nyomása alatt. Nem ura magának. Nem vendég itt voltaképpen, hanem foglya a tömegnek — s szorongva, sóvárogva bámult a vonat után, amiből messze éppen csak az utolsó kocsi négyesfogos hátulja látszott, meg egy kis füst. — Beröpítetek, testvér — mondta az öreg ur s karonfogta. — Egy másik ember azonban a másik karját ragadta meg s húzta. — Tessék az én kocsimon, szerző ur, én vagyok a szinügyi bizottság elnöke. — Kis szemüveges, szőke ember volt, okos nézésű, de kissé gyámoltalan forma. Az öreg ur hirtelen el is bánt vele. — Csak hagyja, barátom. A szinügyi bizottsággal nem sokra megyünk. Van annak négy lóva? Van fenéje.

A kis szőke ember ágaskodott.
— De feladatai vannak.

— Hát bibelődjék vele, barátom. — A bibelődjékben nagyon meghuzta az í betűt. Ezzel mutatta ki rengeteg megvetését az offlele bibelődéssel szemben s vitte magával a szerzőt. Az állomás tulsó oldalán gyönyörű négyesfogó állott a sok bérkocsi között. — Ezen röpülünk be, testvér — s hátrakiáltott a kis szőke embernek: — A podgyásról gondoskodjék, doktor ur. — Azzal fölsegítette a kocsiira a szerzőt, maga is melléje ugrott s gyönyörű ivben körülállta az állomás előtti színegyütt virággruppot, megindultak a lovak. Ebéd előtt egy kis nem hivatalos iszogatás

gondoskodni kell arról, hogy a magyar ezredek nemzeti szellemmel szaturálódjanak s bennük a katonai fegyelem ne követeljen többé lemondást a nemzeti dicsőség ápolásáról s a nemzeti hagyományok iránt való kegyeletről. Meg kell valósítani valahára a paritást a véderőben s a katonák lelkébe bele kell plántálni azt a köteles öntudatot, hogy a hadsereg nem képvisel semmiféle összbirodalmi eszmét, hanem Magyarország külön államiságához simul egész szervezetében és minden intézményében. A hadsereg magyar részében a legfőbb hadurhoz való hűséget rá kell alapozni a hazaszeretetre s a nemzeti érzés szilárdságára; s valósággá kell váltani azt a meggyőződést, hogy ezen a földön derék katona csak az lehet, aki egyszerűs mind jó magyar hazafi is.

Ha ilyen reformokat hoz az új kormány, akkor célt érhet. Ha ennél kevesebbet hoz, magával szemközt találja a régi ércfalat.

BELFÖLD

A válság.

Budapest, október 13.

Minden oldalról megerősítik, tehát illik elhinni, hogy a harc embere a békét ajánlotta a királynak.

Gróf Tisza István mindenképpen azon volt, hogy a király tegyen még előbb kísérletet a békés megoldás iránt, amire Lukács László mondotta a legalkalmasabb embernek. Mi tisztán logikai alapon ugyanezt irtuk a tegnapi kihallgatásokról s csak azt jegyeztük meg, hogy az utolsó békés kísérlet eszméje azért merült fel, mert a harc és az erős kéz politikája sem tudta garantálni január elsejére a törvényes sorozást. Már pedig a király első sorban ujoncokat akar. Erre a célra a fordított akciónát is jónak találta s azért mondotta, hogy ujoncokat kell kapnia: ha lehet, harccal és erőszakkal, ha nem lehet, még béke árán is. Gróf Tisza István, félig akarva, félig akaratlan így síkolt a második sorba s Lukács László alakja így nyomult megint előtérbe. Ma róla mondja a közvélemény, amit szombattól hétfőig gróf Tisza Istvánról hitt: hogy kivézeése holt bizonyosság.

volt a polgármesternél. Csak a hivatalban, aszszony nélkül, úgy hogy közben aláírt némely irásokat a polgármester ur. Ott volt a főjegyző, a rendőrkapitány, az a bizonyos ur, aki beröpítette, s a megyétől is páran. S irodalomról beszélgettek, — Jártok-e még, öcsém, a kolombó? — kérdezte a főjegyző. — A szerző elkényeszeredve mosolygott, részben azért is, mert a huszár újra megtöltötte a poharakat vitriollal. Kisúszás vitriollal. — Hát nem igen, nem igen... Hol van az? — Még azt se tudod? Az én időmben az volt az irodalom fészke. Verselgettem tudniillik. Egész csinosan, hanem ma már ti nem is értitek az effélet. En bizony olyan epigrammokat vágtam ki, hogy Máté Feri meg Csuka Dani, meg az akkori írók mind hiába köpték a markukat, utól nem értek.

A polgármester bölintott, hogy csakugyan úgy van s aztán szomorúan folytatta: — Ma már egész más az irodalom. Tönkretettétek, öcsém. Nem ragaszkodtok a derék régi tradíciókhoz. Hajdanában mégis csak urakat láttott az ember a színpadon. Ma meg csupa rongyos ember, meg ahogy kinlónak meg efféle. Látok én ilyet itt is, ha kinézek a pácson... — Az író fölállott. Egy kicsit bántotta a beszéd s ezt meg is lehetett érezni a hangján. — Hát akkor, bátyám, ma el se jön a színházba... — Ez is olyan izé darab? — Olyan.

A polgármester hümmögött. — Pedig jó családból való ember vagy. Ismerem az édesapát is. Derék ember volt. — A darab azonban csak olyan, amilyen. A négylovas ur belevágot a beszédbe. — Az a fődolog, hogy uri ember írta. Egész másról van itt most szó, testvér. Arról, hogy pukkadjanak a zsidók. — A huszár bejött s névjegyet hozott ezüst tálcán. A polgármester rápillantott a kártyára s

Pedig — Lukács László se egészen bizonyos.

Miért? Félbivalatosan ugyan azt hirdették, hogy gróf Tisza István és Perczel Dezső még tegnap este fölkereste Lukács Lászlót és sikerült nekik a pénzügyminisztert kapcsolták, hogy skrupulusait félretéve, vállalkozzék a kabinet-alakításra. Ha nem is erősíteni félbivalatosan, el tudjuk képzelni, hogy ez a kapacitáció csakugyan sikerült. Mert Lukács Lászlónak tökéletesen igaza volt augusztusban, ha azt mondta a királynak, hogy a békés megoldáshoz ő a legdrágább ember s bárki más kevesebb engedmény árán csinálhat békét és rendet, mint ő, aki vörös posztó három párt irányában is, a szélsőben, a néppárt és az agráriusok irányában. Azóta Lukács László nem lett szimpatikusabb, a kevés engedmény se lett azóta vonzóbb s mégis úgy áll a dolog, hogy Lukács László ma nem a legtehetősebb ember lefelé. Egyszerűen azért, mert riasztva jelent meg a szemhatáron valakinek az alakja, aki nála sokkal tehetősebb. Ez a valaki: gróf Tisza István. Ez a név felforgatja a politikai válság egész időszámítását. Tisza előtt és Tisza után ugyanaz a numerus nem ugyanaz az időt jelenti már. Ami Tisza előtt kevés volt, az Tisza után sokat jelenthet. S aki Tisza előtt véresének látszott, ma már némi jóakarattal galambszamba is elmegy. Tisza az abszolút erőszak. Hozzá mérí most a közvélemény az összes jelölteket s ilyen mérés mellett elképzelhető, hogy Lukács Lászlót ma az ellenzék is kedvezőbben ítéli meg, mint a fenyegető Tiszakorszak lehetőségének fölmerülése előtt. Vagyis, az okos Lukács Lászlót nem lehetett nagyon nehéz meggyőzni, hogy az ő kildtásai lefelé ma sokkal kedvezőbbek, mint augusztusban lehettek.

De Lukács László, ha meg is van győzve, még jobban is meg akar győződni. S azért merjük a kialakult közhittel szemben azt mondani, hogy Lukács László kinevezése még nem bizonyos, mert úgy tudjuk, hogy Lukácsnak ma este már a meghíváshoz képest Bécsbe kellett volna utaznia, de ő távirati úton engedelmet kért, hogy csak reggel utazhassék s a kijelölt időpontnál későbbben jelenkezhessek az uralkodónál. Nyilvánvaló, hogy Lukács László ma este még tárgyalni akar a szabadelvűpártban, de az is kétségtelen, hogy puhatolóni akar az ellenzéken. Tudni akarja, mire számíthat jobbról és balról, mert csak kellő tájékozódás után szolgálhat maga is kellő tájékoztatással. Nincs tehát kizárva, hogy a mai est tapasztalatai olyan elhatározást érleljen meg Lukács Lászlóban, hogy az utolsó pillanatban mégsem fog vállalkozni a kabinet-alakításra.

Meglepetés érheti a szabadelvűpártban s merev elutasítással találkozhatik az ellenzékben. A szabadelvűpártban ugyan azt hiszik, hogy az Apponyisták nem fognak kivonulni még abban az esetben sem, ha a kigondoló-bizottság egészen a király katonai álláspontjához fogja szabni a párt katonai programját s Apponyi az ő különvéleményének benyújtása után maga is megmarad a pártban, legföllebb az elnöki állásról fog lemondani, de azért mégis kérdés, hogy a Lukács-kabinettel szemben nem fognak-e a volt nemzeti-pártiak váratlan követelésekkel kiállani. Mogszokták már arafelé a volt nemzetipárti szeszélyes állásfoglalásait s talán ezért hangsúlyozzák nagyon erősen, hogy a Lukács-kabinet, a honvédelmi tárcától eltekintve, végig új emberekből alakulna. Sok üres és betöltendő bársonyszék mellől a legszaladósabbak se szoktak nagyon elstieni. Az Apponyisták benmaradnak a bársonyszékek miatt, az elnöki székről távozó Apponyi pedig benmarad a miniszterségre kívánczó barátai miatt. Am ha a szabadelvűpárt ilyenformán együtt is maradna Lukács mögött, az ellenzék hangulatával is számol Lukács László. Ma este ebben az irányban kétségtelenül puhatolóni fog. S lehet, hogy a Tisza-esetösségre való tekintet használni is fog Lukácsnak az ellenzék szemében. De mégis megeshetik, hogy Lukács László ma este nem kap megnyugtatótást vállalkozásának kilátásai iránt, s akkor holnap nem is vállalkoznék a kabinet-alakításra.

A valószínűség azonban a mellett szól, hogy Lukács László holnap Magyarország minisztereinek lesz. S ma este már az a bizonyos miniszteri lista is előkerült, — a pikantéria kedvéért le is nyomtatjuk:

Minisztereink és pénzügyminiszter: Lukács László.

Belsőügy: gróf Tisza István, vagy Apponyi Albert.

Igazságügy: Hodossy Imre.

Honvédelem: Kolossváry Dezső.

Közközlésügy: Berzeviczy Albert.

Kereskedelem: Hieronymi Károly.

Földművelésügy: gróf Zselénski Róbert, vagy Széchenyi Imre.

A latere: gróf Hadik-Barkóczy Endre vagy gróf Baththyány Lajos.

A mai kihallgatás.

A király ma délelőtt tíz órakor magánkihallgatáson fogadta gróf Khuen-Héderváry Károlyt, aki a kihallgatás után értesítette Lukács Lászlót, hogy a király holnap délelőtt kihallgatáson kívánja fogadni.

csak úgy foghegyről szólott oda a legénynek. Mintha nem is a maga megbecsült emberével beszélne, hanem azzal a másikkal, aki künn van.

— El vagyok foglalva.

— Amikor a huszár kiment, felvilágosítással is szolgált az elutasított embert illetőleg.

— Az elnök van itt a színügyi bizottságtól. De már, öcsém, csak nem adunk oda. Te is gentry, mi is gentry. A mi emberünk vagy. Megtáncoltatjuk őket. Az ebédőt nem zárhatuk el őket, mert hát majd ezentúl hogy hivatalos személy számba mennek, hanem egyébként kisajátítunk egy kicsit. Mik a családod színei?

— A jó Isten tudja.

— Baj. Mert kapsz egy koszorut, amin a megye színeiből van szalag. Egy másikat a városával. Vérszíró, mit szólna hozzá? Aztán a keresztényen négyzet, a valóságos magyar athléták, a polgári lövészek mind a saját színeikkel rukkolnak ki. Meg kokárdákkal. Csak pukkadjanak... Ha másfajta is az irodalom, hát az se baj, csak uri mesterség legyen. A multkoriban ezek lehozta egy zsidót, máskülömben elég jómódú ember, ki se nézte volna az ember a fajtáját belőle, hát csináltak itt olyan vásárt, hogy majd beháborodott a város. Hát ha úgy tetszik, hát háborodjunk. — Felállott és méltóságos lett. — Csakugyan a magunk nemesi körében, öcsém.

A szerző vállat vont. — Már pedig attól függ, bátyám, hogy milyen a darab. Lehet, hogy az övé jobb volt.

— Bizd rám. Majd én megmutatom, hogy a mi darabunk milyen. A várostól meg a megyétől is a karzatlan lesznek a huszárok meg a hajduk. A kollégiumból is kikerem a keresztény diákokat. Majd meglátod, hogy micsoda darab az. Az ebéd? ...

Tudniillik bejött a huszár s szó nélkül megállott az ajtóban.

— Megyünk, megyünk. Csak helyezkedjenek el a maguk rendjébe a jelenlévők...

Mentek is. Utközben még egy kicsit hamiskán odasugta a polgármester a szerzőnek: — A tőzstokban némileg körvonalazzuk a helyzetet. Nem zseniroz, öcsém?

— Dehogya.

Az asztalnál paradés rend volt. Semmi kedélyeskedés. Legfelül a megfordított u betűi tetején ült a szerző, mellette komoly és merev hölgyek, odébb notabiltások, köröskörül az asztalok mellett pedig zsongó, jökdéví társaság. Különösen egy nagyon csinos, rózsás arcú asszonyka tett szert meg a szerzőnek. Rögön el is határozta, hogy kezd vele valamit, ha egyebet nem hát, legalább magába sziv egy kicsit abból az étellel teli levegőből, ami ebből a kicsit társaság. — Amikor már egy kicsit összekavarodtak az asztal mellett, hirtelen mellette is termelt s egy kicsit összebuja beszélgettek. De nem sokáig. Valaki megérintette a vállát, a négylovas ur volt. Egy léppel elvonultak s a négylovas kedélyesen, hogy a többi körül észre se vegye, hogy milyen komoly dologról van szó — sugva mondta:

— Testvér, csak nem leszel árulója az ügynek. Ez itt az ellenpártból való.

— Ugy? De csinos.

— Megengedem, sőt minden más körülmények között magam is beleharapnék, hanem ma. Testvér... Menj a dámákhoz.

Ment, de azután még talált magának egy percet arra, hogy az asszonykához férközzék, megtudta, hogy hol veszőznek színház után, s alattomosan elhatározta, hogy majd hozzájuk szegődik. A dámák pedig fagyos merevséggel fogadták, amikor újra közejük került. Azonban úgy hat óra tájban vége lett az ebédnek s hazament a publikum a színházba készülődni.

Ő is fölvette a frakkját s azután az első kulissza mellől figyelte az előadást. Rengeteg siker volt. Az első felvonás után vagy harminceszor hívták ki a függöny elé. Akkor már leros-

Bécsben ezek alapján az a hír terjedt el s a magyar félhivatalosok is úgy jelentették, hogy Lukács László ma este Bécsbe utazik. De ez tévedés. Lukács László távirati uton engedélyt kért, hogy csak holnap reggel utazzék fel Bécsbe, miután ma este még tárgyalni és tájékozódni kíván.

Félhivatalosok a következőket jelentik:

(*Budapesti Tudósító*): Gróf Héderváry Károly miniszterelnök, aki ma reggel ideérkezett, délelőtt tíz órakor magánkihallgatáson volt ő felségénél. A kihallgatás tizenegy óráig tartott. Gróf Héderváry Károly azt a megbízást kapta, hogy Lukács László pénzügyminisztert értesítse arról, hogy ő felsége öt holnap délelőtt kihallgatáson szándékozik fogadni. A magyar miniszterelnök holnap is itt marad. Amint hírlik, mértékadó helyen a magyar kormányfővel kapcsolatban a két végéig mindenesetre dönteni szándékoznak.

(*Magyar Távirati Iroda*): Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett és 10 órakor ő felsége különkihallgatáson fogadta. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök 10-10l 11 óráig volt kihallgatáson ő felségénél. A miniszterelnök ő felsége felzáróztatására holnapig itt marad. Holnap délelőtt Lukács László pénzügyminiszter jelenléte kihallgatásra ő felségénél. Más magyar államférfiak meghívására ezideig nincs kiállítás. — Dr. Lukács László pénzügyminiszter holnap a reggeli vonattal érkezik ide és délután 2 órakor megy ő felségéhez kihallgatásra. Ugyancsak a délutáni folyamán fogadja a király gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt is kihallgatásban.

(*Politikai Értesítő*): Lukács László pénzügyminiszter, akit a tegnapi kihallgatottak egyhangulag ajánlottak, mint a békés kibontakozásra alkalmas egyéniséget, holnap reggel utazik Bécsbe. Lukács László maga kérte azt, hogy csak holnap mehessen audienciára. Ilyenformán Lukács László holnap, azaz szerdán délután kerül legelsőb kihallgatásra. Ma délelben a szabadelvű pártkörben nagyszámú egybegyűlt képviselők közt az a hír terjedt el, hogy a kilences-bizottság, amely ma délelőtt több óráig tanácskozott a pártkör Deák-szobájában, létre fogja hozni azt a katonai programot, amelynek elkészítésére kiküldetett. A mai ülésen azonban, mint illetékes forrásból értesülünk, még nem fejezte be működését a kilences-bizottság. Lehetőséges, hogy Lukács László már a kilences-bizottság többségi véleményének tudomásával, tehát a szabadelvűpártnak a kilences-bizottság által kidolgozott programjával utazik Bécsbe, ami nemcsak megnyugtató jelentőséggel bírhat, hanem alkalmas arra, hogy a békés kibontakozásnak komoly alappal szolgálhasson. A szabadelvűpártnak ilyen objektív hazafias és egységes állásfoglalása volna, a párt tagjainak többsége szerint,

kadt, de a háta mögött a fülebe sugta a polgármester.

— Pedig még a városi hajduk nem is lépnek akcióra.

— Hát mikor kezdik?

— Majd hatvan felé.

— Jézus!

— Ennek meg kell lenni. A multkor az övéket negyvenszer hívták ki. Mi nem állunk meg nyolcvanig.

— De én ezt nem bírom.

— Ne félj semmit, ösem. Támogatnak a színészek. Aztán meglesz ám a jutalmad is. Egészen zártkörű vacsorát csinálnak. Magunk leszünk, urak egymás között. Meg hát az asszonyok... Az én feleségem, az alispáné...

— Ugy?

— Csak előre.

A második felvonás közepe táján a szerző egy pillanatra úgy érezte, hogy nem figyelnek valami tulságosan rá, s egy vasajtót kinyomva valami folyosón át a szabadba jutott. Körülnézett s átsompolyogva a téren, felugrott egy kocsi.

— Ki a vasuthoz.

Megkönnyebbülve lélegzett föl, amikor megszerte meglátta az állomás lámpáit. Hátul azonban hatalmasat kurjantott valaki:

— Megállj!

Meg se kellett hogy álljon a kocsí, mert egyszerre mellettük termett egy másik kocsí — s kiugrott belőle a négylovas ember.

— Testvér! Hát itt hagyánál! Testvér!

Lehuzta a kocsirol és sirva ölelte a mellére.

— Testvér! Elárulod az ügyet.

Szó nélkül tuszkolta át a maga kocsiába s diadallal vitte vissza.

— Csak pukkadjanak a zsidók!

A szerző elkeseredve nyögött.

— De kérem, nekem ez a pukkadás nem is olyan sürgős.

a legalkalmasabb arra is, hogy az ellenzéki obstrukció megszűnjék olyképpen, hogy az ellenzéki pártok se tekintsek magukat legyőzötteknek, hanem az elért eredményekben megnyugvással állapodjanak meg.

A félhivatalosok esti kiadásai jelentik:

(*Bud. Tud.*) Amint értesülünk, Lukács László pénzügyminiszter holnap reggel megy Bécsbe; ő felsége öt délután legelső óráiban fogadja kihallgatáson. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök holnap ugyancsak megjelenik kihallgatáson. Más magyar politikusnak Bécsbe való meghívásáról nincsen szó.

Egyes lapok úgy közölték Percel Dezsőnek a királyhoz való meghívását, mintha Percel Dezső mint a képviselőház volt elnöke lett volna meghíva. Illetékes helyről nyert értesítés alapján jelenthetjük, hogy Percel Dezsőt nem e minőségében, hanem mint a szabadelvűpárt egyik legrégebbi és egyik legkiválóbb tagját akarta a király az új miniszterelnök designálása előtt meghallgatni. Percel Dezső minősége, mint a képviselőház volt elnöke, ez alkalommal érintve sem lett.

(*Magyar Távirati Iroda*) Lukács László pénzügyminiszter a holnap reggeli vonattal érkezik Bécsbe és délután 2 órakor jelenik meg ő felségénél kihallgatáson. Az összes államférfiak, kik tegnap ő felségénél megjelentek, egybehangzólag Lukács pénzügyminiszterre mutattak, mint olyan személyiségre, kinek véleményét azon kiváló állásánál fogva, melyet úgy az országban, mint különösen a szabadelvűpártban elfoglal, meg kell hallgatni, mielőtt mértékadó helyen végleges döntés történne. Lukács László meghívásának ez a legfőbb oka. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ma a kihallgatáson a helyzetről behatóan referált és ugyancsak ezen értelemben nyilatkozott. Téves tehát a helyzetet úgy feltüntetni, mintha tegnap a kabinetalakítás kísérlete megbíhusult volna és ennek következtében vált volna szükségessé Lukács Lászlóhoz fordulni. Ő felségének mindenekelőtt az az érthető óhatása, hogy a válság megoldása eszközeinek megfontolásában meghaladassa legkísérletesebb tanácsadói egyikének vélekedését. Lukács László pénzügyminiszter kihallgatása után a délutáni folyamán gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök is megjelenik ő felségénél és csak a miniszterelnöknek újból való kihallgatása után van kiállításra véve ő felsége végleges elhatározása. A mostani dispoziciók szerint gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök holnap este utazik vissza Budapestre.

A kigondoló-bizottság.

A szabadelvűpárt katonai programjának megállapítására kiküldött bizottság ma délelőtt 11 órakor Széll Kálmán elnöklete alatt a szabadelvű pártkör tanácskozótermében ülésre gyűlt össze. A bizottság tagjai valamennyien megjelentek, gróf Andrássy Gyula kivételével, aki a fővárostól távol van. A bizottság ma folytatta érdemleges tanácskozását s egészen délutáni 2 óráig tanácskozott. Azután a tárgyalás folytatását holnap délelőtt 11 órára halasztották. Hír szerint a bizottság holnap készen lesz a szabadelvűpárt katonai programjával és ezzel befejezi működését.

A szabadelvű klubból.

Már megint kiugrott tegnap a vörös köpönyegű fekete ördög a skatulyából. Idehaza mindig ráborítottuk a födelet, Bécsben meg újra kiugrattak. Így folyt ez a bűvös granicsár-dobozjáték egy darabig, de most már senki se fél gróf Khuen-Héderváry újabb szereplésétől.

Nem volt neki szerencséje velünk. Mióta betette lábát a magyar politikai arénába, az a komikus cirkuszszerep jutott neki, mint a böles Augustnak, hogy mindig sürgősen segídezni kívánt és mindig csak utban állott.

Tegnapi megidézése a királyhoz úgy tűnt fel, mint valami kísérteties szellemidézés.

— Hát ő még él? Azt hittük régen el van temetve.

De azért még egyszer kísértett, mint a többi hazajáró lelkek: a hadsereg régi szelleme, a közös monarchia réme, a néptörzrendszerrel kapcsolatos provinciális politika és az abszolút kormány, melyek néhanapján felébrednek sirjükből, nem tudnak egészen meghalni.

Gróf Khuen-Héderváry ma volt a királynál. Audienciájáról nem szivárgott ki semmi. Csak annyit mondott, hogy a helyzet nehéz, de a sürű felhők mögött akad még egy kis napsugár.

— Hát miért nem süt ki az a parányi napsugár fejünk fölött? — kérdezik a klubban

egymástól a sötétben tapogatózó képviselők, kik csak a felhőket látják.

Gróf Tisza István és Percel Dezső egész nap osztogatta ma a bizalmas híreket. Ennek is, annak is édes titkokat rebesgettek fülebe, — de mindenkinek külön diszkreció mellett. Mikor este összegyülekeztek aztán a klubban, mindegyik tudott valamit, de mindnyájan nem tudtak semmit.

Ugy jártak, mint a sánta kovács, kiről vadászaton multság közben megfeledkeztek az urak.

— Köszönöm — mondta sunyi parasztfurfangal — a szagát én is érzem, de hogy milyen bort isznak az urak, azt józan észszel fel nem foghatom.

Uri multságához nem is való közönséges ember. Majd elvégzik ezt a nagyfejük maguk közt. Nem is arról beszélnek tehát a klubban, hogy milyen lesz a katonai program, hanem kik lesznek a miniszterek?

A kigondoló-bizottság ma délelben ültetett, azt mondják, hogy megegyezés jön létre és sikerülni fog egységes programot megállapítani. De hogy milyen alapon, milyen feltételek és milyen katonai engedmények mellett? — erről mélyen hallgatnak. Valami azonban lesz. Talán már holnap, miután Lukács László beszélt a királlyal. A katonai programot ő fogja előterjeszteni a szabadelvűpártnak, mikor magát egyuttal bemutatgatja — új miniszterelnöknek. Mert hogy ő lesz miniszterelnök, ahhoz ma kétség se fér.

A szabadelvű program még nem kész, de a kabinet névsora már Lukács László zsebében van. Hiába kételkedtek rajta eddig, akad Magyarországon még kilenc önfeláldozó férfi, ki a mai súlyos válság megoldására vállalkozik. A névsorban meg is egyezhetnek, mert a szabadelvűpárt frakciói mind képviselve vannak az ó-liberálisoktól egész az agráriusokig.

Végre tehát mégis kiütött — a béke és melege ölelések között kezd dühöngeni a kölcsönös egyetértés, mely ma váratlanul létrejött a hónapok óta keserves elszántsággal vívott harcok felek között a pártban.

Megvan a miniszterelnök, megvan a kabinet és a szabadelvűpárt boldog családi ünnepet tart, hogy végre ismét megtalálták a családpárt, összes elvesztett hitvestársaival együtt. És a képviselők, mint a gyerekek szokták vasárnap, előre hirdetik a családi örömet. — Délután ünnep lesz, fiuk, elmegyünk papával a kocsmába, ahol ő inni fog.

De nem iszik-e Lukács László előre a medve bőrére?

A függetlenség táborból.

A Lukács László miniszterelnöksége élénk beszélgetések tárgya volt a nagyszámú összejutott függetlenségi politikusok között sokféleképpen kommentálták, abban azonban mindnyájan megegyeztek, hogy a Lukács László miniszterelnöksége békés kísérlet a kibontakozás felé. Polónyi Géza így magyarázta a dolgot:

— Lukács László jövetelében a békés kibontakozást látom. Bizonyos, hogy odafönn békés szándékkal vannak. Ezért jön Lukács s ezért nem jön Tisza.

Barta Ödön igen érdekesen fejtegette a helyzetet. Szavaiából bepillantás nyílik a legközelebbi jövő eseményeire.

— Lukács missziója — mondta — békitő kísérlet, meghatározott programmal. Amint 1897-ben elismerték a nemzet jogát az önálló vámtarülethez, épp úgy kell most azt a kérdést tisztázni, hogy van-e a nemzetnek joga a hadsereg nyelvének megállapításához. Ez a kérdés kereskedik ki az elmúlt hónapok eseményeiből. Más kérdés azonban, hogy meddig halad a nemzet e követelésben s hogy rögtön kívánja-e jogainak érvényesítését. Ez az utóbbi kívánság konfliktusra vezet, amely más körülmények közt talán elkerülhető lett volna, ma azonban, a mai fejlemények után már elkerülhetetlen. Ugy vélem tehát, hogy ennek az elvi kérdésnek tisztázásával kell a kibonyolításnak megkezdődnie. Ha azután ez a kérdés applanálva van, akkor megszünt köztünk a hatalmi kérdés, melyet Ausztria hegyezett ki, midőn Schönbornék és Liechtensteinék

odadobták a jelszót, hogy a hadsereg nyelvének megállapítása a császár joga.

A delegáció kérdése is élelken foglalkoztatta ma a párttagokat. A párt vezetésében előkelő helyet foglaló egyik képviselő erről a kérdésről így nyilatkozott:

— Nem áll az a híresztelés, mint hogyha a függetlenség pártban erős ellentétek volna abban a kérdésben, hogy a párt bemenjen-e vagy ne menjen be a delegációba. A kérdés régtől fogva képezte barátságos eszmecseré tárgyát a párttagok között, most pedig általánosan nyert egy bizonyos aktualitást, hogy a nemzeti aspirációk a hadseregre vonatkozó kérdésben eszesodódtak ki s mert a hadsereg ügyét főképpen a delegációban lehet tárgyalni. E fölfogással szemben áll a párt hagyományainak erős áramlata. E hagyományokhoz ragaszkodni kell, mert elvi alapokat aktualitás következtében nem lehet megosorbitani. A pártban egyébként mindenki tudja, hogy *Kraszenay Ferenc* saját felelősségére hozta elő a kérdést.

Mit mondott az alispán?

Pestvármegye tegnapi közgyűlése után bankett volt s a banketten *Beniczky Lajos* alispán beszédet mondott. Ezt a beszédet közölte reggel a *Pester Lloyd* s közli ma este a *Magyar Nemzet*. De a két félhivatalos közlése közt a különbség ég és föld. Tessék idefigyelni! A *Pester Lloyd* így adja vissza a beszédet:

Jöhettek idők, amikor szükségrendeletekkel kell kormányozni és az alkotmányosság látszólag fel lesz függesztve. De nekünk nem szabad jelszavak után indulni, hanem akkor is ki kell tartani helyünkön és az állam érdekében tovább szolgálunk és nem szabad a tért idegen hivatalnokoknak átengedni. Részemről kiéletem, hogy az esetben, hogy ha az adók beszojlatását és az ujoncok állítását az állami háztartás rendes menete érdekében egy szükségrendeletben kimondják, ilyen szükségrendeletet végre fogok hajtani az állami élet ezen két elhagyhatatlan követelményére való tekintettel. De tisztviselőtársaimat is figyelmeztetem, hogy ne hagyják magukat félrevezetni jóhangzajú jelszavak által, hanem igyekezzenek, mint én, arra, hogy az ország érdekében kibocsátandó rendeletet végrehajtsák.

A *Magyar Nemzet* szerint ugyanez a beszéd így hangzott:

Tisztelt tisztviselőtársaim!

A mai súlyos viszonyok között indokoltnak látom, hogy hozzátok, tisztviselőtársaimhoz forduljak. Egy sötét kép áll előttem, melynek árnyéka folyton kísért, egy bizonytalan jövő, mely teljes erőnk tömörülését teszi kívánatossá. Köz tudomásu tény, hogy a múltban vádakat emeltek a kormány ellen, hogy az ország abszolútizmusba kergettek s most, alig pár év múlva, épp az ellenzék, mely akkor a miatt támadólag lépett fel, most maga kijelenti, hogy inkább egy őszinte abszolútizmus uralkodjék, mint a jelenlegi szabadelvű kormány. E helyzettel szemben, mint mondám, kötelességünk az őszintetartás s ha bekövetkeznék is a jelzett állapot, melytől óvjon minket a mindenható, nekünk kötelességünk vármegyénk, az ország és a nemzet érdekében helyünkön maradni, nehogy kitegyük az országot egy beláthatatlan kimenetelű bonyodalomnak és a mostani közigazgatási hatalmat a mi lemondásunkkal bizonytalan s megbízhatatlan, csekély tapasztalattal bíró egyéneknek engedjük át. S bár lehet, hogy ezáltal a hazafiatalanság vádjával fognak bennünket illetni, meggyőződésem mégis az, hogy jobb szolgálatot teszünk ha helyünkön maradunk s őrt állunk, mintsem hogy lábunk alul ki hagyjuk siklani a talajt. Tehát írtém poharam a tisztviselői kar összejáratására és egyetértésére.

Most pedig közzétesszük az alispán ur nyilatkozatát, amelynek közlésére az éjjel felkért bennünket.

A mai reggeli és estilapokban közzé lett téve, hogy én a törvényhatóság közgyűlése után, a rendesen szokásba vett társasbéd alkalmával, a vármegyei tisztviselőkhöz intézvény szavaim, a következő kijelentést tettem volna:

„A magam részéről kijelentem, hogy abban az esetben, ha az államháztartás rendes menete érdekében az adófizetést s az ujoncállítást szükségrendelettel teszik kötelezővé, én ilyen szükségrendeletet, minden állami élet e két elengedhetetlen posztulátumára való tekintettel, végre fogok hajtani.”

Kijelentem, hogy én ezt nem mondtam, beszédemben szükségrendeletet, adóbehajtásról,

ujoncállításról szó sem volt, aki ezt a nyilatkozatot ajkaimra adta, ezt csak rosszakaratu félremagyarázásból tehetta.

Múltam, jelenem igazolják azt, hogy hazaszeretemet, alkotmányunk iránti ragaszkodásom és hűségem, a törvények iránti tiszteletem ily perfid' törvénytípró, hazafiatalan nyilatkozatra engem képtelenné tesz.

Igenis, én kijelentettem azt, hogy ha netalán oly szomorú idők következnenek be, melyektől óvja Isten hazánkat, hogy alkotmánykülvili helyzetbe jutnánk, tartsunk össze, erőinket tömörítsük a hazánk, nemzetünk érdekében maradjunk helyünkön addig, amíg lehet, ne engedjük könnyelmű lemondásunkkal az ország közigazgatásának vezetését megbizhatatlan, tapasztalatlan, esetleg hazafiatalan elemek prédájává tenni, mert habár hazafiatalanság vádja is fog talán bennünket illetni, jobb szolgálatot teszünk nemzetünknek, ha mi maradunk a törvény őrei s a vármegyék bástyáin mi vesszük fel a küzdelmet.

Hol van e kijelentésben a törvényszegés, hol van a hazafurulás? Ennek elbírálását a nagyközönség ítéletére bízom s mindazon vádakat, melyekkel engem illettek, teljes őnzéletem tudatában, utálattal visszautasítom.

Budapest, 1903. október 13-án.

Beniczky Lajos, s. k.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye alispánja.

Újabb adómegettagadás.

Szabolcsvármegye törvényhatósága báró Feilitzsch Bertold főispán elnöklésével tartott mai közgyűlésén a belügyminiszter leiratát *tudomásul nem vette*. Dr. Meskó László indítványára a községek elüljárót utasítani rendeli, hogy *adófizetéseket ne fogadjanak el*. A főispán e határozatnak a belügyminiszterhez leendő feltejesztését elrendeli. A törvényhatóság támogatja Szeged törvényhatóságának a magyar nemzeti követelmények megvalósítása tárgyában küldött feliratát és az önkéntesen jelentkező ujoncoknak sorozása ellen tiltakozva, elrendelte, hogy a közegek a törvényben megszabott kötelezőségein túlmenőenleg segédkezet ne nyújtsanak. Végül a közgyűlés elhatározta, hogy a törvényhatóság a budapesti Deák-ünnepélyen küldöttsegileg képviselheti magát.

Hajdu-Böszörmény e hó 11-én, vasárnap délelőtt tartott rendküvili közgyűlésében tárgyalta 23 városi képviselő beadványát, hogy tiltás meg a városi adóhivatalnak az önkéntesen fizetett állami adók beszedését is. A képviselőt kimondta, hogy a városi adóhivatalt eltiltja még az önkéntes állami adók beszedésétől is, míg a törvényküvili állapot tart. Ezenküvili megkeresik Hajdumegye hatóságát, hogy hívjon össze mielőbb rendküvili közgyűlést a belügyminiszter azon rendelete tárgyában, amelylyel megsemmisítette Hajdumegye szeptember 21-iki határozatát, hogy a megye területén eltiltja az önként fizetett állami adók beszedését.

Szegedről jelentik: A belügyminiszter Szeged város közgyűlésének az ujoncozás és az önkéntes adóbeizetések ellogadásának betiltására vonatkozó határozatát a Hevesmegyéhez intézett leirathoz hasonló leirattal feloldotta.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán konfliktus. Mint előrelátható volt, nyomban megcáfolták azt a Shanghainál világgá röpitett hírt, hogy a japánok Ma-zamphó koreai tengeri várost megszállták. *Alcejev* tengernagy egy port-arthuri táviratban szintén megcáfolja azt a hírt, hogy a japán csapatok Korea felé vonulnak. Az erre vonatkozó jelentéseknek szerinte az a célja, hogy spekulációs céllatokkal zavarokat idézzenek elő.

Yokohamában különben nagyon harcias a hangulat Oroszország ellen. A harci párt folyton növekvőben van vezérei báró *Teradzsiki* hadügyminiszter és báró *Komura* külügyminiszter. Augustus 25-ikén tiltakozó jegyzéket intéztek táviratilag Pétervárra Orosz ország elönuomulása miatt Mandzsuriaiban és Koreában. Báró *Rosen* tokiói orosz követ erre kijelentette, hogy kormány csak akkor adhat határozott feleletet, ha a kérdést minden oldalról alaposan megfontolta. A japáni kormány háromheti haladékot adott, közben azonban megtette előkészületeit, a tartalékos tiszteket behívták. A japáni császár saját hadsegédét, *Ito* őrnagyot elküldte északi Kihóba, hogy ott a helyőrségeket megvizsgálja s különösen puhaltalozzék az iránt, hogy szükség esetén Japán számíthat-e Khina segítségére.

Báró *Hayashi* londoni japán követ a *Central News* tudósítója előtt akként nyilatkozott, hogy nincs tudomása ultimátumról, ellenben olyan híreket kapott kormányától, amelyek szerint szó sem lehet a háboru

kitöréséről Oroszország és Japán közt. Mind a két országra nézve egyaránt rendküvili háború volna egy háboru s ezt az orosz kormány éppen olyan jól tudja, mint a japáni. A háboru minden valószínűség szerint elkerülhető lesz, de ha mégis kenyértörésre kerül a dolog, Japán reméli, hogy az ő részén lesz Anglia rokonszenve. mert Angolország is orosz szemmel nézi, hogy Oroszország nem tartotta meg a mandzsuriai szerződést. A japáni császár minden esetre hallgatni fog a közvélemény szavára és a szerínt fog cselekedni. A koreai követség első titkára a követ távollétében kijelentette, hogy a koreai kormány helyteleníti Oroszország agresszív magatartását és Japánnal és Angolországgal egyetértve, szembe fog szállani az orosz terjeszkedéssel.

Berlin, október 13.

Politikai körökben az orosz-japán konfliktust higgadtan ítélik meg s bíznak benne, hogy nem lesz belőle háboru. Pétervárról éppenséggel nem háborus a hangulat s a japán kormány is hajlandó az ellentéteket békésen kiegyenlíteni.

Köln, október 13.

Londonból táviratozzák a *Kölnische Zeitung*-nak: Politikai körökben aggodalommal fogadják az orosz hadikészülődésről érkező híreket s orosz jelnek tartják az orosz cár római látogatásának elmaradását. A lapok szerint a háboru elkerülhetetlen, hisz a japán követ is lehetségesnek tartja, hogy kitör a fegyveres ellenségeskedés, amely esetben Japán számít Anglia rokonszenvére.

Fejedelmek utazása.

Budapest, október 13.

1. Az orosz cár elmaradt római útja.

Az olasz szocialisták elérték a céljukat. A cár még februárban akart Rómába látogatni, de a látogatás akkor azon ok miatt maradt el, hogy a cárné gyöngölkedik. Az olasz szocialisták mozgolódásának akkor még híre sem volt. Később a cár látogatásának a határidejét most októberre állapították meg, de időközben a római szocialisták oly tüntetésekre szervezkedtek, melyek nagy aggodalmakat keltek a cár látogatásának sima lefolyását illetőleg. Ez az agitáció az utóbbi időben oly vehemens volt, hogy az orosz cár egy Darmstadtból érkező hivatalos távirat szerint lemondott olaszországi útjáról. Azt mondják ugyan, hogy ez az utazás csak el van halasztva, de ez csak szépítés a dolognak.

Ugy látszik, hogy az ezental való fejedelmi látogatásokban a szocialisták döntő szerepet fognak játszani, s főlik fog függni leginkább, hogy nekik nem tetsző fejedelmek betehetik-e a lábukat oda, ahol ők nem akarják megengedni. Az olasz politika rendküvili sokat várt a cár látogatásától, de a szocialisták az egész számítást keresztülhúzták.

Párját ritkító eset ez, de nem nagyon meglepő az után, hogy a cár Bécsben sem ment el az osztrák szocialisták magatartása miatt, hanem csak a város szélén, Schönbrunnban szállt meg, s onnan is tovább ment Mürtzstegbe. S most egész Olaszország ez eset behatása alatt áll.

A cár lemondását tudató híjatalos sürgöny így szól:

Róma, október 13.

A Stefani-ügynökség jelenti Darmstadt-ból: Hivatalos helyről közlik, hogy *Miklós cár* akarától független okokból az olasz udvarnál való látogatását el kell, hogy halaszssa.

Pisa, október 13.

Miklós cár főszárnysegéde ma reggel a cár kéziratát nyújtotta át, melyben sajnálatának adott kifejezést, hogy októberre kitűzött római utazását el kell halasztania.

Tegnap reggel *Dolgoruki* herceg, *Miklós* cár első hadsegéde *San-Rossoreba* érkezett, hogy átadja a királynak *Miklós* cár levelét, amely a római utazás elhalasztásának közlését tartalmazza. A *Giornale d'Italia* szerint a cár szívélyes hangu levelét intézett az olasz uralkodópárhoz, melyben sajnálatának ad kifejezést, hogy római látogatását el kellett halasztania, aminek részben a cárné érzékenysége és idegessége (?) az oka. Egyben azonban gróf *Lamsdorff* tudára adta a római kabinetnek, hogy az olasz ellenzék tüntetése az orosz nép dínasztikus érzelmét nagyon megerősítette.

Az olasz lapok természetesen rendküvili éles hangon kelnek ki az ellenzék és a szocialisták ellen. Az *Italia* szépíteni igyekszik a dolgot a következőket írván:

Lopukin orosz rendőrönök, ki három napig tartózkodott Rómában, megvizsgálta az olaszországi politikai viszonyokat az orosz cár római utazására való tekintettel. Bizalmi emberei rosszul értesítettek, amidőn azon ellenséges nyilvánulásokban, melyeket az olasz nép máris elítél, veszélyeket véltek látni. Ezeket túlságosan komolyan vették és így ju-

tottak emez eredményhez. *Nelidov* orosz nagykövet, ki Olaszországot és belső politikáját jól ismeri, tudja, hogy Miklós cár látogatását nagy rokonszenvvel várták és Pétervárt ez irányban megnyugtató információt adott.

A többi olasz lap cikkeiből a következő részeket adjuk:

A Tribuna ezt írja: Az orosz rendőrség valóban jól értesült. Nem szabad azt állítani, hogy Miklós cár méltóságát és személyét Olaszországban kevésbé védik és az nagyobb veszedelemnek van kitéve, mint egyebütt. Nevezett lap emlékeztet arra, hogy Miklós cár utolsó franciaországi látogatása alkalmával nem tartotta szükségesnek Parisba menni és utolsó amszterdami látogatásakor nem ment Bécsbe, hogy ugyanazon időre két, a látogatás ellen tiltakozó szocialista népgyűlés volt egybehevva. *Olaszországban tylesmi nem fordult volna elő.* Az orosz hatóságok a legbatározottabb biztosítékokat adhatják volna az iránt, hogy a párt méltón és tisztelttel fogadják. Azon állítással szemben, hogy a látogatás elhalasztása a legelsőbb balpárti legkisebb frakciónak tudandó be, sikerült az ellenségeskedő tüntetések rendezői csekély számának és annak a bebizonyítása, hogy túlnagy fontosságot tulajdonítottak a mozgalomnak. Nevezett lap azt reméli, hogy a felhők gyorsan szét fognak foszlani.

A Capitan Fracassa azt véli, hogy a kormány megrett minden intézkedést a rend biztosítására és Miklós cár személyének védelmére. Háromszáz egyesület biztosította a fogadó-bizottságot, hogy a cárt ugyanolyan lelkesedéssel fogja fogadni, mint más uralkodót.

A Giornale d'Italia az hiszi, hogy Miklós cár biztosan eljön Olaszországba, de csak akkor, ha más kabint lesz Olaszországban.

Az Avanti folytatja a Miklós cár látogatása ellen való campagnet.

A Popolo Romano azt mondja: Ha Miklós cár eljött volna, az olasz nép bebizonyította volna, hogy a szocialista kisebbségtől nem hagyja magát tévútra vezetni. Nevezett lap hangsúlyozza, hogy az olasz sajtó, néhány szocialista lap kivételével, egy kis csoport helytelen beszédét egyhangulag megbélyegezte és ezzel az ország lakossága túlnyomó többsége meggyőződésének adott kifejezést.

Az orosz lapok is bizonyára bőven fogják tárgyalni ezt az ügyet. Ma estig azonban csak a *Novoje Vremja* nyilatkozatáról van tudomásunk. Kétségtelen azonban, hogy valamennyi nagyobb orosz lap hozzá fog szólni az esethez.

A Novoje Vremja azt írja, hogy aki az olasz lapokat az utóbbi időben figyelmesen olvasta, a cár elhatározásán nem csodálkozik. Kétségtelen, hogy az olasz szociáldemokrata és köztársasági párt a cár megérkezésére ellenséges tüntetéseket tervezett. A jó viszonyt ez a két uralkodónak közt nem zavarja meg, de kétségtelen, hogy az olasz nép egy része a vendégszeretet kötelmeiről megfeledkezett.

2. Az olasz királyi pár Párisban.

Az olasz király és királyné ma délután 2 óra 25 perckor San-Rossorebóli Párisba utazott. A királyi pár kíséretében vannak: *Morin* altengernagy külügyminiszter, *Ponzo-Vaglia*, a királyi ház minisztere, gróf *Gianotti* főudvarmester, *Brusati* tábornok főhadsegéd, dr. *Quirico* udvari orvos, *Henkelsfeldt-Slagheta* sorhajóhadnagy, *Liberio* ellentengernagy, hadsegéd, gróf *Leonardi di Casalino y Pisenengo* korvettkapitány, *Uboldi* őrnagy, gróf *Bruschi Falgeri*, M. F. *Comotto*, gróf *Gianazzi* és *Zanotti* titkárok. Hölgyek: *Ascoli* hercegnő és *Guicciardini* grófné udvarhölgyek. Az olasz király mellé diszszolgálatra a francia kormány *Dalstein* hadtestparancsnokot és *Mallaruvé* altengernagyot osztotta be.

Páris, október 13.

A király és királyné *Morin* külügyminiszter kíséretében és a suite-tel 2 óra 25 perckor utazott el Párisba. A vasuton a hatóságok fejlei gyűltek össze bucsura. A nagy számmal összegyűlt közönség élénken üdvözölte a királyi párt.

Páris, október 13.

A szép idő folytán ma megkezdték a főutaknak az olasz királyi pár érkezése alkalmából való feldiszfizését. A diszítés és diszkvilágítás nagyszerűnek ígérkezik.

(Az olasz király Bécsben.)

Nem mintha arról volna szó, hogy az olasz király Bécsbe utazásának is meg lenne állapítva már a programja, de némely lap — tekintve a Vatikánban uralkodó engesztelékenyebb korszakot — máris alkalmoszerűnek tartja megvitatni az olasz király bécsi utjának s *Ferenc József* királyi viszontlátogatásának a lehetőségét.

A *Zeit* című bécsi lap azt írja, hogy Viktor Emánuel király bécsi látogatásának minden akadályát, amelyek XIII. Leó pápa életében fennforogtak, elhárították, de azért a király látogatásának időpontja még mindig nincsen megállapítva. Az olasz udvarnál megvan a szándék és látogatásnak rövid időn belül való megtételére és erre vonatkozólag már történt is Bécsben érdekeskedés. Mindazonáltal kérdés, vajjon meg fog-e történni ebben az esztendőben, mert nem

akarják, hogy *Ferenc József* viszontlátogatása sokáig elhúzódjék, viszont azt is el akarják kerülni, hogy a király akkor menjon Rómába, amikor zord az időjárás. Szóval a látogatás most tisztán meteorológiai kérdéssé váit. Ezzel egyidejűleg az a hír is érkezik Bécsből, hogy gróf *Nigra* olasz nagykövet többhavi szabadságra Olaszországba utazott, ami megdönti a *Zeit* hírének valószínűségét.

3. A belga király Párisban.

II. Lipót belga király jelenleg Párisban van. *Lipót* király tegnap *Loubet* köztársasági elnöknel azt a kívánságát jelentette ki, hogy Anglia és a Kongó-állam konfliktusát választott bíróság elé tereli. *Lipót* király szeretné, ha Franciaország elvállalná a döntő bíró szerepét, de *Loubet* elnök alkalmasint el fogja utasítani ezt a kérését.

Több külföldi lap azt írta, hogy *Lipót* király bécsi utjának, mely a párisi ut után következik, elsősorban az a célja, hogy megpecsételje a kibékülést közte és *Ferenc József* király közt. A király bécsi látogatását hosszú levélváltás előzte meg, amelynek egyedüli tárgya családi dolog volt, a belga király és *Lónyai grófné* között támadt viszálykodás. *Ferenc József* király fíradozott azon, hogy az apát kibékítse a leányával, s hogy fáradságát siker koronázza, tanúsítja *Lipót* királynak bécsi útja. A fejedelmi találkozás valószínűleg leveles a napirendről *Lujza* kőbúrgi hercegnő és *Lónyai grófné* ügyét is. *Lónyai grófné* házassága óta hiába kísérlette meg, hogy apja megbéküljön vele, végre is *Ferenc József*hez fordult s az ő közbenjárását kérte, hogy ennek az áldatlan családi viszálykodásnak vége legyen. *Ferenc József* készséggel vállalkozott erre s az ő rábeszélésére *Lipót* király beleegyezett abba, hogy leányával, *Lónyai grófné* grófnéval találkozzék. A találkozás helyét és idejét még nem állapították meg. Lehetséges, hogy a grófné, aki most Angliában időzik, atyja bécsi tartózkodása idejére Bécsbe érkezik s atyjával a *Burgban* fog találkozni; az is lehet, hogy a király csak akkor fog leányával találkozni, ha már Bécsből elutazott, de az is megtörténhetik, hogy levél útján békülnek ki egymással. Ma még csak az bizonyos, hogy *Lipót* király ki fog békülni *Stefániával* s hogy uira kegyeibe fogadja leányát.

Ezzel szemben *Brüsszélből* a következőket távirják: *Lipót* király bécsi utazásának elsősorban politikai karaktere van. A király környezetében semmit sem tudnak arról, hogy a király megállt volna leányához, gróf *Lónyai* grófnéhoz való érkeztét, s csak azért utazik Bécsbe, hogy *Ferenc József* királyt megkerje, hogy a Kongó-kérdésben vállalja el a választott bíró tisztét. Ki van zárva, hogy a belga király a bécsi *Burgban* fogadja leányát, habár nem lehetetlen, hogy más módon találkozzon fog vele, de *brüsszeli udvari körökben* semmit sem tudnak arról, hogy a király óhajja ezt a találkozást.

Bécs, október 13.

A belga királyt megérkezések a *Burgban* az udvari méltóságok viselői és a külügyminiszter üdvözik. Este diszszolgálat lesz az operában. E hó 18-án udvari ebéd lesz *Schönbrunnban*, mely után este 8 óra 25 perckor utazik el a király a nyugati pályaudvarról.

Bécs október 13.

Lipót király bécsi látogatásának idején *Lónyai grófné* nem lesz Bécsben. A grófné most *Luzernben* van s onnan e napokban Angolországba utazik. *Coburg* Fülöp herceg hivatalos lesz a belga király tiszteletére rendezendő udvari díszében.

Páris, október 13.

Hivatalosan meg van állapítva, hogy *Lipót* király mielőtt Bécsbe utaznék, találkozni fog az olasz királlyal, hogy tanácskozzék vele a Congo-kérdésről.

4. Egyéb királyok utazása.

Oszkár svéd-norvég király február havában hazának több tagjával *Abbáziába* érkezik és májusig ott fog időzni. A király legutóbb nagy betegségen esett keresztül, úgy hogy több hónapra a trónörökösnek adta át a regensséget. Most már nincsen ugyan komoly baja, de az orvosok mégis azt ajánlották neki, hogy néhány hónapig *Abbáziában* üdüljön. Néhány nap előtt gróf *Wrangel*, a király főudvarmestere *Abbáziában* járt és a pompás fekvésű *Jeanette*-villát bérelte ki a király részére.

Alfonz spanyol király folyó hó 20-án érkezik *Lisszabonba*. A király tiszteletére fényes ünnepségeket rendeznek. A látogatástól azt várják, hogy enyhíteni fogja a spanyol és portugál nemzet közt fennforogó antagonizmust.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

HIREK

Budapest, október 13.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 13-ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Új eszterházi udjados. A hadsereg rendeleti közlönyének ma megjelent száma jelenti, hogy ő felsége galánthai *Esterházy* Alajos herceg altábornagyot, a magyar testőrök kapitányát a 8. huszárezred tulajdonosává nevezte ki.

— *Wekerle* a megyei tisztviselők élén *Tudavölgy* a vármegyei tisztviselők országos egyesületének alakuló közgyűlése *Wekerle* Sándort választotta meg elnökül. A közgyűlés megbízásából most *Markhot* Gyula ügyvezető alelnök vezetésével küldöttség járt *Wekerlénél*, aki az elnökséget elfogadta.

— *Deák Ferenc* emlékezete. A budapesti királyi József-műegyetemen október 17-én, szombaton délelőtt féltizenegy órakor tartják meg a *Deák* Ferenc-emlékünnepeket a kerti nagy tereben. Az ünnepély műsora a következő: Himnusz. Éneki a Műegyetemi Daloskör. — Megnyitó beszéd. Mondja *Hanszmann* Alajos, ezidei rektor. — Ünnepi beszéd. Tartja *Reitter* Iván, a Műegyetemi Kör elnöke. — *Deák* Ferenc emlékezete, költemény *Tóth* Kálmántól. Szavalja egy műegyetemi hallgató. — Záróbeszéd. Mondja *Hanszmann* Alajos rektor. — Szózat. Éneki a Műegyetemi Daloskör.

Nagykanizsa város közönsége is nagy ünnepséggel tartja meg *Deák* Ferenc születésének évfordulóját. E hó 18-án leleplezi a haza bölcsének emléktábláját, melyet a főgimnázium épületén helyez el. hol *Deák* Ferenc 1813—14 és 1810 és 1817-ben tanulóveit töltötte. Az emléktábla teljesen profiblan ábrázolja a haza bölcsének fejét azokkal a karakterisztikus, érdekes, vonzó vonásokkal, melyek gondolkozást, energikus erőt és nagy akaratot fejeznek ki. A művészi alkotás *Teles* Ede jeles műve.

*Szolnok*ról táviratozzák: *Jász-Nagy-Kun-Szolnok* vármegyei közönsége ma határtalan lelkesedéssel ünnepelte meg *Deák* Ferenc halhatatlan emlékét. A köztörvényhatóság *Lippich* főispán elnöklété alatt tartott ülésen leplezték le *Deák* Ezernek, a haza bölcsének *Vágó* Pál által festett arcképét. Dr. *Benkó* megyei főjegyző ez alkalommal nagyhatású emlékbeszédet mondott, melynek vezérelve gróf *Szapáry* Gyula emelkedett fel szólásra és *Deák* emlékének szentelt beszédet mondott, amely a hallgatóságra mély benyomást tett. A fontos politikai nyilatkozatok tartalmazó beszéd folyamán azt indítványozta, hogy *Deák* emlékére 10 000 koronás alapítvány létesíttessék. A beszéd a mostani válságos viszonyok között megszívlelendő intelmet tartalmazott, amelyet azzal végzett, hogy bár az ország összes törvényhatóságai megszívlelnék intó szavát. A közgyűlés után banquet volt, mely a vármegyei közönségének részvétele mellett emelkedett hangulatban folyt le. *Pohárköszöntőket* mondottak *Bagossy* alispán, gróf *Szapáry* Gyula, *Horthy* István, gróf *Almássy* Imre bizottsági tagok, továbbá *Lippich* főispán, *Gorove*, *Kis* és *Magyary* Géza.

Fiuméből táviratozzák: A reprezentancia mai ülésén *Vio* Ferenc polgármester mellátta *Deák* Ferenc érdemét. Egyebek között így szól: Örök hálaival kell viseltetni *Deák* Ferenc iránt, mert az ő bölcs munkája és néhai *Andrássy* műve az, hogy *Fiume* mint külön rész Magyarországhoz csatoltatott és speciális autonomiának törvényesen elismertett. Ezért disziti a tanácsosterm *Deák* arcképe és ezért nevezetett *Deákról* *Fiume* legnagyobb utcája. Javasolja, hogy *Deák* születésének 100-ik évfordulóján a városi iskolákban ünnepélyt tartsanak és a polgármester a város képviselőiben a budapesti ünnepélyen résztvegyen. Azt óhajja, hogy a városi képviselők közül is vegyenek részt az ünnepélyen. A város a *Deák*-mauzoleumra koszorút fog helyezni. A javaslatot egyhangulag elfogadták.

— *Tanítók szervezkedése.* Zsidó tanítók országos szervezőbizottsága emen aakult meg az a neves pedagógusokból és iróközlő álló bizottság, amely a zsidó iskolák és tanügyi intézmények apólasát és erősítését tűzte ki célul. Sajnálatlalt láttuk ugyanis, hogy az ilyen irányban alakult régi egyesületek nem sokat tehetett a nemzetiségi vidékeken a magyar szót és államiságot hirdető magyar-zsidó iskolák tönkremenetele ellen. Nem tehetett az ellen sem, hogy miként jutnak koldusbotra a hazafias munkát végző tanítók. Ezeknek a bajoknak orvoslását tűzte ki a bizottság, amely ma adta ki programját. A bizottságnak már eddigelő készvált tagja van.

— *Hat millió hold erdő.* Az amerikai acélkirály, *Pierpont Morgan* új üzletbe kezdett. Trüszitöt alapított a mexikói fenyőerdők értékesítésére. A társaság már vásárolt is egy darabka erdőt, hat millió holdat.

— **Ruttkayné síremléke.** Immár egy esztendeje, hogy Ruttkayné, Kossuth Lajos testvére, örök álomra hunyta le szeméit. A nagyszonyú sírját eddig nem jelölte meg, mint a kegyeletes kezek által folyton le-rakott virágzsalak. Kossuth Ferenc múltó emléket állított a nagy honleány sírja fölé, amelyet ma délután, a halálós évfordulóján lepleztek le nagy részvét mellett. A szép s megható ünnepség alkalmából a sír valóságilag elborították virágokkal a kegyeletes kezek.

Az ünnepség előtt már elhelyezték koszorúikat: Ambrozovicsék, ezzel a felirattal: Szeretett Lujza néni — Ika, Béla, Dezső és Lajos. Kossuth Ferenc és Tivadar ezzel a címzettel: Szeretett nagynénünk — Kossuth Ferenc és Tivadar, továbbá a matrózait halála napján odaadón apóló Makkai nővérek a hősi halált halt ezredes leányai ezzel a felirattal: Szeretett Lujza néni — Makray Sarolta, Anna és Klára. Ott voltak még a Brázy-család, Guszt Bertalan, gróf Benyovszky Sándor, a Kossuth Lajos női-kör, a magyarországi függetlenségi párti polgárok koszorúisib. A síremlék, mely fehér lepellet volt borítva, tömérdek ember vette körül.

Három óra után egymásután érkeztek a függetlenségi párt tagjai, akik közül jelen voltak: Kossuth Ferenc, Kállosy József, Hentaller Lajos, Szatmári Mór, Papp Elek, Thaly Kálmán, Mukics Simon, Kráznay Ferenc dr. Nessi Pál, Horváth Gyula, Lengyel Zoltán, Bakó József, Vissonti Soma, Brázy Kálmán, Babó Mihály, Pozsgay Miklós, Luby Géza, Kálaly Lipót, Chernál Gyula, Barta Ferenc, Leszky Gyula, Barta Ödön, Kelemen Béla, Lukács Gyula, Bakonyi Samu, Balogh Mihály s még számosan. A képviselő-karokas tagjaival a sír vasrészletén belül foglaltak helyet, míg az egyes társaságok tagjai a sír körül tömörültek.

Az első szónoklatot az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt nevében Szatmári Mór mondotta.

Pótlékus szavakkal magasztalta Ruttkayné női és honleányi érejét és nagyszabású beszédét így végezte: Előtűnk, akik ismertük, mindig élni fog az ő alakja. Ez a bánatos, gyászos Niobe. A sír, de a sors baragja ellen hős lélekkel küzdő Niobe. Könyvei csatornát vájtak halavány arcába és ezek az omló könnyek összevegyltek a magyar nemzet géniuszának a könnyeivel.

Már nem omlik szemeiből síró nedve a fájdalomnak. Már megült a szenvedés. Nem rombolja már szívét, lelkét se anyai, se testvéri, se honleányi bánatnak kintja, keserve. Nyugszik már, pihen már a gyászos Niobe. Megtért azokhoz, kiket annyira szeretett. Ime, itt pihen ő is Kossuth Lajos közvetlen közelében. Poraik összevegyltek az imádtó hazaföldjében, va' mint hogy százelemek is összevelekeznek néznek le ránk a magasságos egékből, örököve rajtuk és hazánkban.

Mi, tisztelt képviselőtársaim, akik a hazáért és nemzetünk kegyetlen borsán tépelőde, küzdve-küzdünk a magyar szabadságért és függetlenségért. Itt e két sír mellett, Kossuth Lajos és Ruttkayné Kossuth Lujza sírjai mellett, az ő szent emlékezetük forrásából új és nagy erőt merithetünk. És itt egy gyöngye. Töredék asszony síremléke körül, tanuljunk bátorságot és kitartást ettől a törekény asszonytól. Ne szegyljünk, hogy egy asszonyt vallunk mesterünknek, mert ez a gyöngye asszony hős volt, akit bizvást követnünk. Nem azért jöttünk, hogy sirassuk, hogy gyászoljunk, hanem azért, hogy ünnepelven emlékeztet megdömljünk elötte és ádjuk önségek emlékeztet.

Azian a párt nevében letette az a hatalmas koszorút a síremlék talapzatára, melynek nemzeti színi selyemszaga raján ez a felírás olvasható: „Az orsz. függetlenségi és 48-as párt — Ruttkayné-Kossuth Lujzának.“ Amint a beszéd elhangzott, a síremlékről lehullott a lepel.

Kzután az Országos Kossuth-Társaság részéről Taksonyi József tanár tartott szónoklatot. Utána az asztaltársaságok központja nevében Klein Pál, az Irányi-asztaltársaság nevében Mezey Péter s a függetlenségi polgárok nevében Kardhorodt Árpád tette le a koszorút a sírra. Ezzel a szép ünnep véget ért s a közönség lassanként elszéledt.

A síremlék Horvay János fiatal szobrászművészünk alkotása. Az emlékré sárgás márványalapra on álló fátyolos nőt ábrázol, kezében töviskoszorúval.

— **Tandijmentesség az egyetemen.** A tandijmentességet nem kapott egyetemi hallgatók, mint már emeltük, küldöttséget menesztettek *Wlassics* Gyula kultuszminiszterhez és a tandijfizetés alól utólagos fölmentést kértek. A miniszter átvette a kérelmezők névsorát azzal nyugtatva meg az ifjakat hogy utasított ad a rektorak az utólagos tandijelengedések iránt. Másnap a megszorult egyetemi hallgatók a rektor elé járultak és hivatkoztak a miniszter szavaira. A rektor a dékánra háritotta az elintézt, mindjárt el is küldte a dékánhoz a tandijmentességért folyamodók teljes névsorát. Ma aztán az ifjak fölkértek a bölcseletkar dékánát, tudakolták nála kérelmük sorsát. A dékán az ő ideges modorában majd hogy ajtot nem mutatott az egyetemi polgároknak. Kijentette, hogy nem tehet semmit. Kérdeje most már, ki mondott igazat: a miniszter, aki biztosította az ifjakat, hogy az érdemessék megkapják a mindedig megtagadott kedvezményt; a rektor, aki a dékán visszautasítás után azzal a megokolással, hogy ebben az ügyben nincs semmiféle felbatalmazása, ismételen elzárkózott minden kérdés elől; vagy végül a dékán, aki szinte toporzékolva mondta, hogy nem tehet semmit?

— **Halálós.** Braun József U pesten életének 77-ik évében meghalt. Az elhunytban *Barna János*

polgári iskolai tanár és paedagógiai író és *Barna Jakab* tanítóképzőintézeti tanár atyjukat gyászolják.

— **Pestvármegye közgyűlése.** Tegnap félbeszakított közgyűlést ma délelőt folytatta Pestvármegye törvényhatósági bizottsága. A napirend előtt a tegnapi szavazás ügyét tárgyalták s ezután *Bemczy* főispán kijelentette, hogy a szavazás eredménye tegnap nem volt meghamisítva, sőt Kossuth indítványát nem három, hanem hat szótöbbséggel vetette el a tegnapi közgyűlés.

A mai közgyűlésen a napirend előtt fölszólt *Gajdri Géza* bizottsági tag, hogy védelmébe vegye a főispánt ama támadások ellen, amelyekben egyes lapok részesítették. Mivel sokan azt is állítják, hogy a tegnapi szavazás eredménye meg van hamisítva, kérte a főispánt, hogy újból tájékoztassa a törvényhatóságot a tegnapi szavazás hiteles eredményéről.

Förster Aurél szerint a főispán alkalmasabb védelmezőt is választhatott volna, mint Gajdrit, aki még nem is oly régen nyíltan a főispán ellen foglalt állást. *Bemczy* Ferenc főispán Gajdri kértésére kijelenti, hogy a tegnapi szavazás eredményének kihirdetése téves volt; többszörös szigorú ellenőrzés után megállapították, hogy összesen nem 239, hanem 238 szavazatot adtak be, és ebből 116 Kossuth indítványát pártolta, 122 pedig ellenezte; Kossuth indítványát tehát nem 3, hanem 6 szavazattöbbséggel vetette el Pestvármegye közgyűlése.

A napirendetérés után nagyobbára a községek számadásai és költségvetései kerültek tárgyalás alá. A vármegye nem magyar ajku községekben a magyar nyelv sikeres tanítása körül magukat kitüntetett tanítók közül, *Szabó Géza* jegyző előadása alapján, kettőfő száz-száz koronával, tizenkettőt pedig ötven-ötven koronával jutalmazott a közgyűlés. A katonai előfogatokért a kinstár eddigelő lovanként és kilométerenkint hét fillért fizetett. E miatt a szerzőköt csekély díjazás miatt örökös volt a panasz a gazdák részéről s a vármegye törvényhatósága többször intézett föliratot a kormányhoz a díj fölémelésé végett. Minthogy azonban ennek semmi eredménye sem volt, ma, *Aporosító* jegyző előadása alapján, elhatározta a közgyűlés, hogy ezentul a vármegye husz fillére egészíti ki ezt az összeget, úgy hogy a pótláshoz szükséges 13 fillért a saját pénzárából adja. Megállapították a vármegye 1904. évi költségvetését: 598.358 korona 25 fillérrel; a bevétel és kiadás egyaránt ilyen összegű. Az egyes községek közelebről érdeklő ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

— **Zarándoklat a szegedi Kossuth-szoborhoz.** Az egyetemi ifjuság a szegedi koszorú-affér után tartott gyűlésében elhatározta, hogy küldöttségileg korszoruzza meg a szegedi Kossuth-szobrot. Előbb tiz-, majd husztatu küldöttség akart Szegedre menni, hogy a koszorút a szoborra elhelyezze, de a legutóbbi gyűlésen százötvenen jelentkeztek a küldöttségben való részvételre. Az ifjak százötvenutagú csoportja holnap reggel hét órakor indul el gyalogosan a fővárosból s vasárnap reggel érkezik Szegedre. A gyalogos küldöttséget utjában néhány kocsis is kíséri.

— **Házasság.** *Sterk* Aladár e hó 17-ikén délután fél ötkor vezető öltárhoz az erzsébetvárosi plébánia templomban *Szathmári* Marika kisasszonyt, *Szathmári* Károly leányt.

Dr. *Székely* Géza fővárosi orvos e hó 11-én eljegyezte *Spitzer* Ilonkát, *Spitzer* Ede leányát Siklóson. *Gyóző* Béla eljegyezte *Melinger* Elza kisasszonyt *Melinger* Dávid leányát Budapesten.

— **Szocialista agitátor díszmagyarban.** *Székesfehérvárról* távtratózák: *Molitorisz* Gyula pék és ismert szocialista agitátor ez év tavaszán *Székesfehérvárról* beszédet mondott és megtámadta a polgármestert és a rendőrséget, miért is a hatóság ellen elkövetett becsületsértésért vád alá helyezték. A mai fővármester *Molitorisz díszmagyarban* jelent meg, a polgármester azonban nem volt ott, de tudatta, hogy nem kívánja *Molitorisz* megbüntetését. Vádolt a rendőrségre mondottakat mentegelőzve kimagyarázta és az ügyész a vádat eljeltette.

— **Félmillió váltóhamisítás.** A prágai *Eichmann* és társa-féle nagy papírgyárban — mint ottani tudósítók távtratózta — félmillió váltóhamisítást fedeztek fel. A gyár egy hivatálnoka, *Kuchelmeister* Emil kővette el a hamisításokat husz óg kárára. Néhány bankban is elhelyezett hamis váltókat. De a bankok kára fedezve van. A hamisított váltók összege 650.000 korona. *Kuchelmeister* már régóta nagylyában élt, de el tudta hitetni, hogy hatalmas örökségre tett szert. A hamisított letartóztatták.

— **Orosz ember török fogságban.** *Konstantinápolyból* távtratózák: Nagy feltűnést kelt, hogy *Fémi* basa, a kémekeési ügy és a titkos végrehajtó-bizottság főnöke tegnap néhány emberével megjelent a *Tohkapitán* kávéházban s ott *Ladjikov* tekintélyes orosz alattvalót torkon ragadta és a legközelebbi ház kapuja alá hurcolta. A kávéházban óriási riadalom támadt *Ladjikov* körözött *Fémi* basa embereivel s kétségbeesetten könyörgött életéért. A lármára többen odasiettek és erre *Fémi* basa emberei elbocsátották *Ladjikov*ot, aki pénzét és ékszerait átadta egy ismerősnek. *Ladjikov* tiltakozott elfogatása ellen s azt követelte, hogy orosz alattvaló léte az orosz nagykövetségre vigyék, de *Fémi* basa ennek ellenére a *Jiidz*-kioszkba hurcoltatta. Az orosz nagykövetséget azonnal értesítették az esetről.

— **Erdőtűz.** Északkeleten lángokban az csesdi lár, s most délről, a petrozsényi járásból az a hír érkezik, hogy a két Zsil mentén a havasok oldalán napok óta égnek a hatalmas fenyevesek. A kimpulujnyági határban lévő *Lázaru* havas, amely hetedikén kezdett lángolni. A hatóság megtett minden intézkedést, de a tűz csak terjedt rohamosan, mert hónapok óta nagy volt a szárazság, harmaton kívül július közepétől kezdve semmiféle más csapadék nem áztatta a Zsil völgyét. A tűz olyan rohanással terjedt, hogy teljes lehetetlenség a pagonyban utcát vágni, amivel gátat lehetne venni a tűz terjedésének. A tűz több helyen a szomszédos Románia erdeiből harapódzott át, éjjelenként a völgy felett szakadatlanul piroslik az ég. Gyönyörű látvány, de az a lángolás és égi pirosság a Zsil-völgy óriási veszedelemre. A zsilba faanyagnak olyan nagy a hiro, hogy Transvaalia is szállítják a belőle készített faipari termékeket. Ha elég gyorsan nem vetik véget az erdők égésének, könnyen megeshetik, hogy nem lesz miből faipari termékeket előállítani a Zsil völgyében.

— **Az esztergomi iskolai sztrájk.** Esztergomból jelentik: A kizárt tanítójelöltek ma közös kérvényben felvételüket kérték, melyet az intézet igazgatója a főtanfelügyelő beleegyezésével el is fogadott. Az ifjuság holnap már az előadásokra jön és *Walter* Gyula prélatus kanonok főtanfelügyelő felvilágosítja őket, hogy jelenlegi visszavételük csak kegyelemből történik és jövőben ilyen tünetésektől tartózkodjanak, mert a legszigorúbb fogelmi büntetést fogja alkalmazni és az ifjuságtól minden kedvezményt megvonnak. Ezen ügyekből kifolyólag az intézeti segélyegyesület tápintézetének használatától az ifjak elesnek.

— **Byrdoliff.** Ez egy nagy művésztelepnek a neve, amely Amerikában van Woodstock mellett, a Catokill-hegységnek a legszebb pontján. Szervezte pedig egy *Radcliff Whitehead* nevű angol birtokos, festő, szobrász, írók, muzsikusok és művésznövevények számára. Annny kétségtelen ennek a művészotthonnak a megalapításából is, hogy *Radcliff Whitehead* erős rokonérzettel viseltetik a bohémnpír iránt. Ha nem azokivül bizonyára gondolt még egy általános ismeretes dologra. Hogy tudniillik a művész, akit nem kényeztet valami nagyon a szerencséje földi javakkal, egyre csak azon sopánkodik, hogy így, meg úgy, milyen nagyokat tudna alkotni, ha nem kelene az élet mindennapi gondjaival küzködni. De úgy!... El kell kállódnia. — Gondolt erre jó *Radcliff Whitehead* és így dünyögött magában, talán a kezét is dörzsölve hozzá:

— No fuuk, hát én majd olyan tanyát csinállok nektek, hogy ha ott sem dolgoztok, hát akkor naplopó semmi emberek vagytok!

Byrdoliff, a művészalu, minden kényelemmel van berendezve. Nyári művésztanulómatán, amely júlistól októberig tart, hatvan növendék tanul az *Egyesült-Államok* minden részéből. Ezenkívül meg vannak hívva mindenféle művészek, akik rendkívüli olcsón élhetnek a nagyszerű vidéken itt-ott elhelyezett egyszerű, de minden kényelemmel berendezett házacskákban. A tulajdonos az oxfordi egyetemet végezte és a művészvilág nagy alakjainak személyes ismerőse. Éveken át utazott Európában, tanulmányozza a művészeteket. A világ több részében vannak birtokai. Mult évben vette meg azt a birtokot. Közel egy millió dollárt adott ki, hogy Byrdoliffet létrehozza. Van ott nagyszerű müterm, művész-oszárd, sok lakóház és egy nagy épület a maga családja használatára. Az *Overlook*-hegyen mintegy ezer láb magasságban van a müterm és a tulajdonos háza. Ugyanott van egy korcsma és egy csomó házaeska. A korcsma mellett van a müipari mühely, ahol művészi butorok és fémtárgyak készülnék. Az egész telepen a jelszó: egyszerűen élni és dolgozni. A tulajdonos házáról nem messze egy gyümölcsös van, amelyet *Van der Leo*, volt boér kapitány művel. A kapitány a *Bearlove* nevű kis házban lakik. A kapitány másik foglalkozása a hetenkint kétszer, sőt többször is rendezni szokott bálók intézése, amelyeket a nagy mütermben tartanak. A bál rendszeren hangversennyel van összekötve, amelyeket *Kafer*, egy fiatal belga zenész szokott rendezni. A táncmulatságon a férfiak utcai ruhában, s a nők többnyire fehérben jelennek meg. Itt nemcsak a keringőt, de a legkülönbözőbb táncokat járják és többször táncolnak mexikói, perza és asszír táncokat is. A társalgás nyelve az angol és francia. Az idősebb művészek a hegy alján lévő házakban laknak, a *pacsvirta-fészeken* nevezett házcsoportban. Egész Byrdoliffben összesen nyolcvanvan laknak. A tulajdonos neve a háziaszony, és az egész kompánia ott kosztol a gazda házában.

— **Bosnyák regruták bevonulása.** A Budapesten állomásozó 3-ik bosnyák ezred legénységéből e hó elsőjén négy száz katonát bocsátottak szabadságra. A szabadságot öreg katonák helyett e hó 10-ikén

érkezett meg *Dolna-Tuzlából*, a hadkiegészítő parancsnokság székhelyéről ugyancsak négyezer regnuta egy főhadnagy és nyolc altiszt vezetésével. Az újoncokat mindárt felöltöztették s megkezdtek kiképzésüket.

— Az **Ecsedi-láp égése.** Nagykárolyból táviratozák: Az ecsedi-láp területét kilenc tizedrészen olyan árkokkal vették körül, mely a tűznek továbbterjedését meggátolja. Az árkolás munkálatait a mai napra kirendelt közérő befejezi, mílalt az égés továbbterjedésének meggátolása nagyobb ökö szél esetét kivéve, biztosítva lesz. Ezután már alig lesz nagyobb feladat vele, mint hogy a közérő által nem egészen szabályosan hozott árkokat kiigazítsák. Ezt már azonban a katonasággal végeztek el, mert a közérőre kirendelt emberek békétlenkedni kezdének, sőt felő, hogy a mozgalom nyílt kitörésre vezet. Böcs Gyula kormánybiztos, Németh János műszaki tanácsos, Péchy László társulati igazgató és Nagy László egyértelműleg abban állapodtak meg, hogy a közérő kirendelését október 14-ikétől beszüntetik és a körülárkolt területen még szükséges felügyeletet a közérő hadserg 5. gyalogrezendének a helyszínén lévő 243 embere által végeztetik, mert többnyire nagyobb birtokosok területén fekvővén a tűzvonal, annak felügyelete a tűz által nem érdekelte egyénekre nem bízható. A múlt éjjel szép eső volt és jelenleg is az ég teljesen elborult. A tűz teljes elfojtása csakis állandó esőzettel várható. Az általános elterjedt vélemények szerint a mentési munkálatok gyorsabban is befejezhetőek lettek volna, ha a műszaki vezetés nem lett volna hiányos, úgy hogy 11-én kirendelt közérő csaknem télenül hevert műszaki vezetés híján. Az oltási munkálatoknál gróf Károlyi István uradalmi intézője *Tót Sándor* írárdhatatlan előnyt fejtett ki, magára hagyatva műszaki vezetés híján, a nagy-károlyi uradalmi tisztséggel *Léárd Jenő* és *Kelenme* Alajos uradalmi tisztekkel majdnem emberfeletti munkát végeztek és csak nekik köszönhető, hogy az ecsedi határ megmenekült a tűzvészől. *Sporzon Pál*, a debreczeni gazdasági intézeti tanár véleménye szerint a jelenlegi nagy katasztrófa megismétlődéséből csakis preventív intézkedések után lehet megmenekülni, mely eöböl az az életrevaló eszmét vette fel, hogy a bir okhatárokat oly széles és a tőzgréteget teljesen az agyagréteget átható árokka legyek körül, mely a bir okokon esetleg kitörő talajtűznek szomszédos birtokra átterjedését megakadályozná. Az alispán e praktikus utmutatás megvalósításában támogatását megígérte. Azonban utalva magánjogi nehézségekre, arra kérte *Sporzon*ot, hogy a földmivelési miniszterhez teendő jelentésében terve megvalósítása érdekében érdekeltekből, szakértőkből és a vármegye tisztviselőiből álló szaktanácskozás egybehívását kérelmezze.

A lép égéséről, melyhez hasonló még náunk nem fordult elő, igen érdekesen nyilatkozik *Lóczy Lajos* egyetemi tanár.

— Nálunk, — mondja a kiváló tudós — az a jelenség meglehetősen új még ilyen nagy arányokban. Kisebb méretű lépések nálunk is voltak már. Hollandiában azonban megszokott és gyakran előforduló tűnemény ez. Személyesen nem voltam lent a tűzszínen, tehát közvetlen benyomásokról nem adhatok számot, mindazonáltal az a határozott meggyőződésem, hogy az Ecsedi-láp égése nem természeti tűnemények, tehát nem kémiai processzusok következménye. En a tűz keletkezését közönséges véletlenségre, jobban mondva emberi gondatlanságra vezetem vissza. Valószínű, hogy valami vigyázatlan pásztoreMBER csinálta a bajt. Van ugyan a tőzgrétegek mélyében éghető gázanyag; a szerves testek oxidációjának, elszáradásának mindig kísérő termékei a metán-gáz és a hidrogén-termékek, amelyek mind gőzöknyak, de külön ok nélkül, önmaguktól ezek a gázok sem gyuladnak meg. Feltétlenül bizonyos tehát, hogy a tüzet kialsó ok támasztotta. A tűz gyors tovatérésének különben nagyon könnyű érthető magyarázatát adni. Tudvalevő dolog hogy az Ecsedi-lapot az utóbbi években lecsapolták, ami természetszerűleg erősen megcsappantotta a tőzgrétegek víztartalmát; az idej száraz nyár is hozzájárult a felső rétegek kiszáradásához úgy, hogy a tőzgrétegek felső része szinte teljesen víztelené vált. A tűz ebben a rétegben terjedt el olyan nagy gyorsasággal. Nem tartom lehetetlennek azt sem, hogy a tűz háromméternyi mélységben is pusztít, mert az ilyen tőzgrétegek körülbelül olyan jellegű szokott lenni, mint a kőszénlevegő égése. Lokalizáló intézkedéseket ilyen esetekben nagyon nehéz alkalmazni, mert azoknak óriási gyorsasággal és hatalmas erővel kellene megtörténnök. Az egyetlen dekedés ugyanis az elárkolás volna. Aknamunkákkal kell az égő területnek gátat vetni és pedig úgy, hogy az akna lebotoljon a száraz réteg alá, egészen a talajvisz rétegekig. Mután a tűz természetéről személyes benyomások után nem volt alkalom meggyőződést szerezhetni, egyebet erre vonatkozólag nem is mondhatok. Nem tartom azonban egészen érdekte-

lennek megemlíteni, hogy az a terület, amelyiken a tűz pusztított, éppen a tűz következtében kitűnő termőfajává válik. A növényi hamu ugyanis a legkiválóbb talajjavító anyagok egyike, az az *óriási hamutömeg tehát, amely a tűz nyomán visszamaradt, határozottan előnyére válik majd a talajnak.* Természetes azonban, hogy előbb bizonyos átalakuláson kell a hamunak keresztülmennie, azaz szükséges, hogy a talaj megeméssze.

— **Természetes pezsgő.** Csak nemrégiben valahol Amerikában természetes szappanra bukkantak. Ott volt készen az anyaföldben, egyszerűen bányászni lehet s nem kell gyárat építeni és különböző anyagokból kőtyvasztani az ember egyik legszükségesebb háziasított. De ez mind semmi. Ennél még sokkal különbet tud egy bécsi tudós. Ez a tudós egészen természetesnek találja, és ezt egy újságíró előtt ki is mondogatta, hogy akármelyik pillanatban, egy szép napon természetes pezsgőfőrára akadhatunk. Vérmes reményét gyönyörűen kiszínezett érvekkel támogatta tudós-pótlának. Szerinte, a földben lappangó szénsavtartalom az ásványvizekkel és a közönséges vízzel egyesülő felleges ital lehet. Nem hagyja ki fantasztikus számításából azt a körülményt sem, hogy az ókori nagy földrendések rengeteg szőlőhegyeket stüllesztettek el. Ezek az elemi katasztrófák dus boranyaggal töltöttek tehát meg a föld belsejét, ahol a bor és a szénsav párosodása révén kitűnő pezsgők bugyborékolnak. Mindezt elhisszük a bécsi tudósnak, persze nagyon jól esik elhinnünk. Utóvégre nem mindenkinek telik Pommeryre, Veuve Cliquot-ra, sőt még Törleyre sem. Türelmetlenül várjuk azt az időt, amikor majd ebéd előtt így szólhatunk a cselédnek:

— Julecsa, süssen a kutra, hozzom két kanna pezsgőt!

— **Magyar kereskedők kiáltása Belgrádból.** Kellemetlen konfliktusba keveredett a zimonyi és a belgrádi rendéség egymással. A belgrádi policia nem engedi partaszállani a zimonyi kereskedőket, mert a zimonyi főkapitány kiültött a városból egy kémkedő szerb asszonyt. Az összeütközésről ezt jelentik Zimonyból: A minap történt, hogy *Dobosovics Léviusz* zimonyi rendőrfőkapitány kiutasította egy *Lazarovics* Angya nevű asszonyt, mert megtudta, hogy ez a nő a belgrádi vámbivatal szolgálatában áll s az a főadata, hogy kikémlelje Zimonyban és Pancsován, mi mindent vásárol a belgrádi lakosság magyar földön. Jelenléte alapján a vámbivatalnokok fölkeresik a belgrádi embereket, akik magyar holmit vásároltak, azután alaposan megbírságotlák őket. A bíráságnéből természetesen bőségesen kijutott a vámbivatalnokoknak és a kémnek is. A zimonyi főkapitány eljárása tehát teljesen jogos és helyénvaló volt, amikor a kémét kiutasította. Nem így gondolok azonban Belgrádban s a kiutasításban sérelmet látunk. A belgrádi rendőri hatóság a kiutasításra kiutasítással felelt. A múlt pénteken vagy huszonöt-harminc zimonyi utast nem engedtek partaszállani a hajóból, hanem visszaküldték őket Zimonyba. Azóta valamennyi zimonyi kereskedő, akinek dolga akadt volna a szerb fővárosban, visszaküldenek a magyar partra. A zimonyi kereskedők panaszzukkal *Dumba* belgrádi magyar-osztrák követhez fogtak fordulni.

— **Megszökött önkéntes.** *Trient*-ből jelentik, hogy az ott állomások 2-ik számu vadászrednek egyik önkéntes *Oroszországba szökött.* *Onkorszky* Szaniszlónak hívták a dezertor önkéntest, aki lengyel nemzetiségű. Szeptemberben megbukott a tartalékos tiszti vizsgálaton és a katonai vizsgálat-bizottság a második év leszolgáltatására ítélte. Az önkéntes századosának levelet hagyott hátra, melyben jelenti, hogy a második év elől Oroszországba távozik.

— **A pécsi sztrájk.** Pécsről jelentik, hogy a Zsolnay-tele gyárban a sztrájk véget ért. Csaknem az összes munkások munkába álltak már, mert a gyáros a követelések legnagyobb részét — a béremelés kivételével — teljesítette. *A Höfler testvérek* bőrgyárának munkásai szintén megkezdtek a munkát. Csak az asztalosok és a *Herzeg testvérek* rezárgyárban sztrájkolnak még jórészt a munkások, de minden valószínűség szerint csakhamar az összes munkások itt is megkezdik a munkát. Az elért eredmények alig kárpótolják a munkásokat a sztrájk alatt szenvedett károktól.

— **A megtörlés.** *Sopron*-ból táviratozák: A szombathelyi katonai tüntetésben résztvevő huszárak közül 18-at *Sopron*ba hoztak, hol a hadbírósg ma mondott teletűti ítéletet. Három tizedest és egy örevezőt lefokozásra és két-két évi fogságra, a közhuszárakat pedig hat-hat év fogságra ítélték.

— **Inseg a Fokföldön.** *London*-ból táviratozák, hogy a *Standard* foglyamattal jelentései az ottani állapotokat sirlamasoknak mondják. A szárazság következtében a juhok és kecskék ezrével hullanak el. Ökrök már nincsenek, ugyszintén tej sinek, és a birka-hus valóságga élvezhetetlen.

— **A Duna apadása.** A folyammérnöki hivatalhoz érkezett jelentések szerint az ország összes folyói apadnak. A fővárosnál tegnap óta a víz 11 foknyi hő-

mérséklet mellett 5 centimétert esett, s mai magassága 123 centiméter. Az *Erős és Mohács*, meg *Pluto* nevű kotrógépeket leküldték az *Al-Dunára*, az alacsony víz következtében keletkezett zátonyok eltávolítására.

— **Zárandoklás Bákózi sírházhoz.** A magyar zárandoknak az a része, amely pénteken este indult el *Predeal* felé, szombaton esteérkezett *Bukarestbe*. A magyar zárandokkal szemben román kormány igen nagy előzékenységet tanusított, amennyiben *Predeal* egy háromtagú küldöttség fogadta a magyarokat s szónokuk francia nyelven üdvözölte a zárandokokat Románia földjén a kormány nevében.

A beszédre *Dessoffy* Arisztid választott szintén francia nyelven. A román küldöttek azután *Bukarestbe* kísérték a társaságot, mely *Bukarestben* a *Hotel Frascati*-ban és a *Hotel Boulevard*-ban szállt meg. A társaságnak az a része, mely *Verciorova* felől jött vasárnap reggel érkezett meg csallakozott a már *Bukarestben* levőköz. *Bukarestben* megnézték a nevezetességeket s a magyarok el voltak ragadtatva a román főváros szépségétől. *Délben* pedig mindnyájan ellátogattak a bukaresti magyarság otthonába, a Magyar Társulathoz, ahol már mintegy százötven magyar várta a magyarországi testvéreket s meglepetten az összes bukaresti magyar egyesületek vezetői is. A zárandokokat az egyesületben a *Szent István király-egyesület* dalosat fogadtak. A bukaresti magyarokhoz *Dessoffy* Arisztid képviselőházi tanácsos és *Szedeczky* Laos kolozsvári egyetemi tanár intézett szép lelkesítő beszédet. Innen a zárandoklat vezetői az előzékeny román hatóságok fejeit keresték fel, akik azután a vendégek távoilésében a szállóban bagytlak névjegyüket. Előb után az egész társaság tovább utazott *Konstanza* felé. A társaságot *Konstanzaig* egy román államvasuti tisztviselő kísérte.

— **Hogya ezzel kezdte volna...** Egy fiemei lap újságolja, hogy gróf *Szapáry* László *Havreban* yachtot vásárolt s nagy utra indult a föld körül. Ő is majdnem annyira megviselték a legutóbbi események, mint ahogy megviselték az országot s ezért orvosi tanácsára határozta rá magát a nagy utra. Mennyi minden nem történik, hogya ezen kezdte volna...

— **Jeanne Dieulafoy.** Ez a neve annak a hölgynek, ki most a párisiakat a legtöbbet foglalkoztatja. Róla írnak az újságok, róla beszélnek a szalonokban. *Jeanne Dieulafoy* asszony nem más, mint a *Parysais* című akadémiái jutalmat nyert regénynek szerzője, amelyből *Saint-Sauens* hasonló című operájának szövegét vette. Az ismert író nő különös egyénisége már azért is nagy feltűnést kelt mindentűl, ahol mutatkozik, mert eegáns toaletű nő helyett egyszerű, férfiruhába öltözött alakot pillantanak meg a kíváncsiak. *Dieulafoy* asszony ugyanis, a kormány engedélyvel 1881. óta férfiruhában jár. Aki először pillantja meg a rövidhaju, markáns vonású irónőt, nem is hiszi el, hogy asszonyt lát maga előtt. Pedig *Jeanne* asszony nagyon is nőiesen érez és egyetlen vágya, hogy egy szeretőt férnek szeretett hitvese legyen. Ez a férj: *Marcel Dieulafoy*, híres mérnök, ki a kormány megbízásából és neje kíséretében archeológiai fölfedező utast ment Perzsiába, ahol sok premdkivül érdekes lelet mellett, felfedezte *I. Dárius* és *II. Artaxerxes* királyok palotáit. Ezen az uton ekísérte őt *Jeanne* asszony és saját élete biztonsága érdekében tudt kiénytelen férfiruhába öltözni s ezt csak hamar annyira megszokta, hogy nehezeze esett volna, ha asszonymódra kell újra öltözködni.

— **Egy játékbank üzemel.** *Aix-les-Bains*-ben, a *Grand Cercle* nevű játékbankban egy rendőrtisztvelő letartóztatva *Gineste* croupier, mert egy óra alatt kétezerhatszáz frankot tüntetett el a zöld asztalról. Ha a turpisságnak nem jöttek volna a nyomára, bizony az évad végén szép kis vagyonot vert volna össze magának a croupier *Gineste* ugyanis rendszeresen lopkodta a pénzt a közönségtől környékezett asztalról. Hogy feltűnés nélkül végezze dolgát, a mellé nyére a kenguruéhoz hasonló elhelyezésű zacskót alkalmazott. A tolvaj egyszerűen az asztalhoz támaszkodott és az újjával ügyesen beszepte a frankokat a kenguruzacskóba. Ez így ment egész nyáron át, míg végre most *Gregoire* párisi mérnök tetten érte *Ginestet*, megragadta működés közben és addig ki nem eresztette kezéből, míg a rendőrök meg nem érkeztek. A játékbank tisztviselői a mérnökre támadtak és mindenáron el akarták szöktezni a tolvajt az igazságszolgáltatás elől. Ez a körülmény fölkelte a rendőrség gyanúját. Vizsgálatot indítottak, melynek során kiderült, hogy a játékbank és a croupier között titkos megállapodás volt e tekintetben. A croupier a lopott pénz háromnegyedrészt köteles volt a bank pénztárába beszállgatni. Érdekes, hogy a *Grand Cercle* vendégei egyáltalán nem lepődtek meg *Gineste* praktikáin. Tudák, hogy következetesen meglópták őket, de türelk, csakogy játékszenvedélyüket kiélgezhessék.

— **Faradt utazók.** Abból az energiából és lelkesedésből, mellyel híres utazók nagy felledező utakra indulnak, olykor csak keveset hoznak vissza magukkal a kiállott fáradaimk után. A nélkülözések, a szenvedések nemcsak testüket, hanem lelküket is megviselik. Ez magyarázza meg *Sverdrop* kapitánynak,

Nansen hűségese társának, a Fram-hajó bires vezetőjének azt az elhatározását, hogy a Kanári-szigetekre utazik. A kiváló kutató ugyanis az utóbbi időben buskomor lett és kijelentette, hogy egészségére való tekintettel elhagyja Norvégiát és Las-Palmas szigetére megy. Meglehet, hogy csak évek mulva tér vissza Norvégiába, de az sincs bizonyos, hogy örökre távolmarad hazájától. Sarki kutatásait nem folytatja, mert nem akarja magát többé az óriási fáradalmaknak alávetni. Érdekes, hogy Nansen szintén rendkívül esztendőnek érzi magát és szintén nem szándékozik többé az északi sark felé indulni.

Keresztelés a születés előtt. Madridból jelentik: Pamplonában egy *Lalara* Dionizia nevű, áldott állapotban lévő asszony meghalt tüdőgyulladásban. Halálán ágyán a gyóntatópapja rávette, hogy operáltassa magát s mentse meg kereszteléssel a szive alatt hordozott gyermek lelki üdvösségét. A haldokló beleegyezett, de az orvos nem akarta a műtétet végrehajtani. A pap az asszony halála után is ragaszkodott szándékához és sikerült is két asszonnyal elvégeztetnie az operációt. Közönséges konyhakéssel működtek. A pap rögtön megkeresztelte a napvilágra hozott kisdédet, amely néhány percre rá meghalt. Anyjával egy sírba temették.

A bakui nafta-égés. A mi csesdi lámpunk égése annyira lefogalja figyelmünket, hogy szinte elfeledjük, hogy *Bakuban* olyan tűz pusztít már hetek óta, melyhez képest a magyar veszedelem valóságos gyerekjáték. A bakui naftaforrások égését értjük, melyről már mi is megemlékeztünk. Mint a legújabb hírek érkezett táviratok jelentik, közelről és távolról ezren és ezren özönlenek naponként a *Bibi-libati* vészszínhelyére, hogy szemlélői lehessenek a borzalmasan szép látványosságnak. Az idegenek seregése olyan nagy, hogy Bakuban óriási összegeket kérnek a lakásokért. Az eddigi kár, több mint 30 millióra becsülhető. Eddig a következő értékek pusztultak el: a *Nobel* és *Rothschild*-féle naftatelepen 17 furótorny, gőzház a gépekkel, a raktárak, a szivattyú-ház. 600.000 pud hordóban őrzött nafta és több mint egymillió pud olyan nafta, mely a furási területeken a forrásokból tört elő. Az orosz naftatársulat területén öt furótorny és 100.000 pud nafta égett el, a bakui társulat területén kilenc furótorny és 700.000 pud nafta. A kaspii társulat területén 16 furótorny, három rezervoár, a szivattyúház és 42 és 1/2 millió pud nafta. A *Szcsyobjevi* területen négy furótorny, két raktár, a gépház és 800.000 font nafta. A *cebaloi* területen tízenegy furótorny, a raktárak és 3 millió font nafta. A *Salamon*-ról nevezett területen két furótorny, a lakóház és 60.000 pud nafta. A *wilevi* területen két furótorny és 50.000 pud nafta. Az *Ognevic* féle területen négy furótorny, három nagy rezervoár, a gépház, a raktárak és 1 millió és 50.000 pud nafta. A többi nagy naftaforrás területén több, mint 60 millió pud nafta gyűlt meg és ezek az égő naftatömegek a közeli Kaspi-tó felé hőmplyögnek. A naftaforrások tájdonosai között *Ognevic*et éri a legnagyobb vesztés. Még az *összes források lángolnak* és eddig minden oltási kísérlet hiábavalónak bizonyult. A legborzasztóbb látványt a *Rylszkie*-féle telep égése mutatja. Itt négy hatalmas glizerszerű naftaforrás áll lángokban. A gázsi tűzkévek egészen a felhőkig nyulnak. Fennat, a magasságban az óriási fáklyák több, minden irányban szétnyúló tűzcszába ágazik szét, míg a tűzszlopokat kísérő füst nappal az egész égboltozaton elborítja és éjjel ugy tetszik, mintha Bakunak egész környéke tüz-tengerbe merült volna el. A rettenetes tűz az egész naftaterületet veszélyezteti, minthogy attól félnek, hogy már a föld méhében is ég az olaj.

Párisi titok. Szombaton titokzatos gyilkosság történt Párisban a *Regina* nevű szállóban. Néhány nappal ezelőtt egy felütőn szép külsejű, elegáns fiatalember bérelt szobát a szállóban. *Griengling* Frigyes nevet irt be a vendékönyvbe és genfi származásának vallotta magát. Szombaton déltájban egy ritkaság nővel jelent meg déjeunerre a hotel éttermében. Déjeuner után visszavonultak Griengling szobájába. Alig tíz perc múlva a fiatalember dult arccal rohant ki a szobából és izgatottan mondta, hogy társnője agyonlőtte magát. Majd személyesen tett jelentést az esetről a rendőrségnél. A rendőrszűzviselő, aki a szállóba jött, rövid körültekintés után így szólt halk hangon *Griengling*hez:

— Ezt a nőt meggyilkolták; öngyilkosságról szó sem lehet, mert a revolver távol van a halottól s különben is a halott göröcsösen szorit egy kézmű-ráspolyt a jobb kezében.

Griengling megmaradt állítása mellett. Elmondta, hogy a halott *Papesko* Eliz, bukaresti színésznő. A *Comédie Française*-ben, *Brieux Blanchette*-jének főpróbáján ismerkedett meg a ragyogószép színésznővel, aki épp haza akart menni *Bukarest*-be, hogy az ottani udvari színházhoz szerződjék. Nővérével, *Papesko* Georginával lakott a *Rue Clement Marot*-n, egy szállóban. *Papesko* Georgina lehetetlennek tartja, hogy nővére öngyil-

kosságot követett volna el; erre semmi oka sem volt. Ami a *Griengling* és a nővére között való viszonyt illeti, elmondta, hogy *Griengling* megkérte a nővére kezét és igyekezett őt rábírní, hogy maradjon Párisban. A vizsgálat vezetője így magyarázza a gyilkosságot: *Papesko* Eliz az ablaknál állott és egy kis ráspolylyal a kórmót polirozta. Mögötte volt *Griengling* és minden valószínűség szerint könyörgött a színésznőhöz, hogy ne menjen el Párisból. Mikor a fiatal ember látta, hogy hiába minden könyörgése, kétszer rálőtt a szerencsétlen színésznőre. Az első golyó a szemébe fúródott és rögtön halálát okozta. A rendőrség letartóztatta *Griengling*et, aki örültséget szinlel. A kihallgatás alatt hirtelen papirost kért, mert — úgy mond — sürgős irnivalója van. Mikor papirost tettek elébe, elkezdett verselni. A rendőrség azt hiszi, hogy veszedelmes kalondorral van dolga.

Az Országos Párbaellenes Szövetség 15-én, csütörtökön este 6 órakor az állami számvevőszék tanácstermében (IV., Zöldia-utca 22. sz.) igazgató-tanácsi ülést tart.

Borzalmas babona. A Reuter-ügynökség olyan hírt kap az angol-guyanaí területen fekvő *Georgetown*-ból, melyből az tűnik ki, hogy *Keletindia* bennszülöttjei — különösen az ország közepén — még mindig a legborzalmasabb babonának rabjai. Vallási, vagyis inkább pogány szokásai rendkívül kegyetlen jellegűek. Az egyik kormánybiztos a következőket jelenti: Egy asszonynak ikrei születtek. Ebben az időben valami ragadós nyavalya pusztított éppen a szigeten. Ezért felszólítottak egy *Pui-t*, bölcs embert, hogy mondjon véleményt a szerencsétlenségéről. A bölcs ember habozás nélkül kijelentette, hogy a nyavalyát az ikrek egyike idézte elő, minthogy csak természetellenes módon lehetséges, hogy egy asszony két gyermeknek adjon egyszerre életet. Az ily módon megváltott gyermek beteges volt és egyszer éjjel valami madár annyira megijesztette, hogy sírni kezdett. Erre a *Pui* kijelentette, hogy a madár atyja a gyermeknek és kiáltásával szöliotta. — A gyermek pedig felelt neki a sírással. A bölcs ember tanácsára aztán lyukat ástak a földbe és tüzet gyújtottak benne. Erre a gyermeket beledobták és a „megsértett istenség” dicsőségére elégették. Ugyanígy tettek az anyjával is. A bölcs ember és szövetségesei a törvény előtt fogtak tettükért felelni.

Rendőri hírek. *Egger* Sámuel ékszerész *Wesselényi*-utca 67. számú ékszeresboltját ismeretlen tettesek tolvajkulosossal fölnyitották s elvittek hétszáz koronát érd ékszert. A rendőrség megindította a nyomozást. — Tegnap este a keleti pályaudvaron *Zselvényi* István huszonkilenc éves postászt megőrült s egy induló vonat elé fektette. Az életunt örüllet a hordárok elvittek a sinekről s beszállították a lipótzmezei örültek házába.

(x) *Stomatin* a legjobb száj- és fogápoló szer.

(x) **Kávé- és teakülönlegességek** Fratelli Deisinger cégnél kaphatók. Budapest, Királyi bérapáota. Vidékre közvetlen Fiuméből is szállítunk.

Coquelin mint esküdt.

Coquelin, a híres francia színész, aki ezidőszent immáron ötödik ízben mint esküdtbíró működik, a *Figaró*-ban elmondja, minő hatással volt reá e komoly tisztség gyakorlása. A szerzőjénél és tartalmánál fogva egyaránt értékes cikk így szól:

Hogy minő benyomásokat kaptam az esküdték padján?! Ha ezt a kérdést egy fölütőbb elfoglalt fér-fuhoz intézik, aki rövid idő alatt már ötször került a jurybe a következő feleletre lehetnének elkészülve: — Una! mas egy historia az egész!

Kivéve persze, ha az embert telén sorsolják ki, amikor az esetek szebbek szoktak lenni, mint nyáron. Telen-nyáron azonban egyenlőre nézve talán érdekes lehet az esküdtzéki funkció, de véleményem szerint nagyon kegyelemellen.

Bár az esküdtékről lehetne ítéletet mondani! Szerény véleményem szerint fel kellene függeszteni az esküdtzéki intézményt a bünperekben, — de ez csak privánézet. Maga az intézmény sziklaszilárdan áll, népszerűségnek örvend, amelyet senkise dönthet meg. Esküdték vagyok tehát ismét!

Ugy vélik tehát, hogy az emberből egy perc alatti bíró lesz? Már gyakran voltam esküdt, hanem azért még mindig nem vagyok bíró.

Mihelyt a meghívást megkapom az esküdtzéki-be, rosszul szoktam magam érezni, pláne most legutóbb, hiszen a hivatalnok, aki az idézést szignálta, *Malcut*-nek hívják. Aztán pedig kitépeem magamat hivatásom és egyéb kis foglalatosságaim köréből, — és úgy gondolom, hogy bíró lettem. Érzem, mint ihlet meg az igazság borzalmas fensége és lelkiismeretem, — amely

különbön nyugton hágy, hiszen lelkiismeretes embernek születtem, — fölébred, ítéletet diktál nekem és vezérel bírói funkciómat. Valóban úgy gondolom, hogy bíró lettem.

Pedig nem vagyok az. Valójában egy ico-piól töredéke vagyok a társadalomnak, egy parányi részesecskeje, aki még sohase szólhat igiten engemaghoz: — Ereimben néhány oseppeje Szent Lajos vérenek. Igazságot fogok szolgáltatni, ha nem is tölgy alatt, hanem az esküdték padján.

Hogy az ember bíró lehessen, ahhoz éppen annyi kell, mint az élet egyéb hivatásainál: szükség, hogy itjuságunktól kezdve gyakorlatunk legyen. Dolgozni kell, ahogyan dolgozunk, hogy orvosok, tábornokok, írók, művészek, pékek, színészek lehessünk. Bírónak lenni hivatás.

Tessék csak egyszer intelligens urakhoz és hölgyekhez, akik műkedvelői előadásokon ragyogtatók utánzó-képességüket, ekként szólni: — Jöszötek, eljátszotok velünk a *Comédie*-ben vagy tíz-husz szerepet!

Majd meglátják, hogy mi jönne ki ebből. Tudom ugyan, hogy Párisban csak úgy hemzsegnek a dilettánsok, hogy sokan kézelnek látják az időt, amikor pótolni fogják a hivatásos színészt, — ám az nem következik be.

Szíveskedjék csak egyszer megpróbálni, lehetséges-e, hogy önt betegségében építésze kezelje és hogy orvosságát pallér készítse!

Mindehhez pedig hozzájárul, hogy színész vagyok. Meg tudom csinálni a laikus bíró, az esküdt alakját, — igen, mindenki, aki csudámra bejön az esküdtzéki tárgyalási terembe, azt fogja rólam mondani:

— Ez aztán igazi esküdt!

Pedig csak a külső látszatát mutatom, a *drapériáját*, — valójában nincs meg bennem a bíró lelke.

Nem, nem, — nem vagyok én jószáj! Ahhoz, hogy ítélet mondassék, igazi bírák kellene, hivatalos mezzel és a törvénykönyv teljes ismerelével, husból, vérből való bírák kellene, akik telve a jogtudománygyal, — nem pedig mészárosok, órásk, ker-tészek, vállalkozók, színészek. A francia bírák, akik nagyon derék, szabadalvú és emberséges emberek még az esküdtzéki tárgyalásoknál is, feddhetetlen-ségük teljes nagyságával és erejével fognak fölmenteni és elítélni, pontosan tudván, hogy miért ítélnék el vagy mentenek föl, — mert ez a hivatásuk.

A bírák bíraskodnak, ahogyan a festő fest, az író ír, az orvos gyógyít és a szabó varr.

Mindenki maradjon meg a mesterségénél!

Ismétel, kitógásaim nem fogják megsemmisíteni az esküdtzéki intézményt és képviselőink nem fogják megszervezni felszabadulásunkat, amelyhez *Arzene* Emánuel akart bennünket juttatni.

Amilyen szerencsém van, még sokszor fognak kisorsolni esküdtnek és gyakran fog megenni, hogy tizennégy napon keresztül a törvényszéki palota buffetjénél ebédelek és vacsorálok. Aztán pedig be-megyek a terembe, hogy itélkezem polgártársaim felett és — aztán újra megcsik velem ez, ami megeseit.

A legutóbbi esküdt-szesszió alatt a *L. és társa-cóg* hamis bukásának eseténél cőpöntja voltam az összes ügyvédek figyelmének. A talánc eme szeretet-treméltó viselői, akik között sok tisztelt és szeretet-barátom van, — hozzám intézték védőbeszédüket, akárcsak valami hivatásos kollégájukhoz. A *Les Plai-deurs* című darabban tudniillik gyakran játszottam *Intimé* szerepét. Ebben a pörben hat vádlott szerepelt. Tehát hat ügyvéd. És hat hosszú védőbeszéd, amelyet természetesen a juryhez intéztek, de elsősorban hozzám.

Az eset halálosan unalmas volt. Az ügyvédek közül vagy hárman tehetséges emberek voltak, és én résznit kötelességből, résznit udvariasságból kénytelen voltam feszült figyelemmel végighallgatni hat védőbeszédet, amelyek áradata összeapott fejem fölött, mint a tenger hullámai. Az órák lassan multak, cammogtak, vánszorogtak. Hétf napig rendkívül figyelemmel hallgattam és nemcsak, hogy hat védő-ügyvéd egyenként hipothizált, hanem azonfelül vagy harminc ügyvéd megfigyelt, aki eljött a tárgyalásra, hogy lássa, miképpen viselkedem mint esküdt.

Ez volt életemnek legfáradtságosabb, legkeser-vesebb munkája, — soha inkább magamat meg nem erőltettem! A vádlott gazemberek különben sulyos büntetések kaptak, amint jó lelkiismerettel mondatom, teljes igazsággal. De én éjszakerem át ezzel a pörrel álmotam. De nem az elítéltek jelentek meg álmaimban. hanem az ügyvédek, vagy széles gesztu-sokkal, amint pillantásaikkal megéneznék, amelyek izzó vas módjára hatolnak pupilláimba, hogy meg-győzzenek, hogy elvakítsanak. Rémes volt!

Őszi sorok.

Valahára!
Köd és pára
Szállt a légbe.
Végre-végre!
Itt a tél is nemskóra,
Esik eső karikára,
Szent unalom
A hatalom.
Sáros, rég nem porzó
S üres már a korzó.
Az emberek otthon ülnek,
Méla unalomba dülnek,
S épp úgy, mint én,
Rózsám szintén
Otthon ül,
S így a szerelmünk kihül.

Ez a lyra
Borong sirva;
Űzi, veri
Októberi
Fagyos szellő messze-messze,
Hogy a vígságot keresse.
Szivarfüstbe,
— Az ezüstbe,
Szállna lyrába, miként hajdan,
Mikor bússá tett a hajlam,
De az új zivart, mely ment
Nikotintól fent és lent,
Füstöt sem tartalmaz.
S így az unalommal lyrám,
Sem a bánattal nem bir ám,
Gondom egész halmaz,

Vajudik a
Politika;
Főképp Bécsben,
Itt is részben
Állunk részen.
Forró lett a hangulat,
Csupa tűz és indulat,
Lett a szíven úr,
Élszakadt a húr.
Zavaros a koncert nagyon,
Verik a közöngést agyon,
Sír Apponyi, nevet Széll,
Nekik mit se hoz a tél,
S Tiszsa, Perczel
Velük tercel.
A sok rosszban egy a jó;
Nem nagyon sok az adó,
És mint patrióta
Zengem, hogy helóta,
Aki elmegy katonának
S szolgál az osztrák hazának.
De ha van — amit nem hiszek —
Aki most is adót fizet,
Más szót nem találok arra,
Csupán egyet, hogy az mar : . . ; tir.

Nem tudom én, hogy a dalom
Forradalom,
Vagy unalom;
De hogyha az idő szebb lesz,
S nem ily undok, nem ily nedves
S kijön szerelmem, a kedves,
A fülebe sugom lágyan:
Van még öröm e világban.
És így szólok: — Édes Irma!
Nem baj, ha a napihír ma
Kissé harciasan beszél,
Nálam ma sem más az esély,
Mint volt tavaly, mikor télen
A szemébe néztem mélyen;
Akkor is csak őnt szerettem
És — (ezt ne tudjuk, csak ketten.)
Adót akkor se fizettem.

xl.

FŐVÁROS

(*) A **ünnaparti körforgalom megnyitása.** A nagykörű forgalmi vonalat ma nyitották meg. A vilamos eddig egyik oldalán az Eskü-térig, a másik oldalán a Petőfi-térig közlekedett, mert a két tér között az Erzsébet-híd építése miatt nem lehetett a vonalat összekapcsolni. Most összekötötték és **Sőpkesz** Sándor elnöklésével az érdekelt hatóságok kiküldöttjeiből alakított bizottság megtartotta a műtanrendőri bejárást. A vállalat hat új kocsi állított a vonalra. Az új kocsiknak légfűtőjük van, amelyvel egy másodperc alatt megállíthatják a kocsit. A bizottság megvizsgálta az országháza előtt vivő villamosvasutat is,

amelyet azonban csak néhány nap múlva nyitnak meg. A bizottság a körforgalom megnyitására megadta az engedelmet.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** **Kemechey Jenő** és **Malonyay Dezső** 3 felvonásos színműve, **A föld**, amely a tavalyi szezon egyik legnagyobb sikerű ujdonsága volt, holnap szerdán, tízenyolcadszor kerül színre a **Nemzeti Színházban**. A főszerepeket ezúttal is **Jászai Mari**, **P. Márkus Emilia**, **Lendvayné**, **Ligeti Juliska**, **T. Delli Emma**, **Szacsavay**, **Császár**, **Gabányi**, **Gál**, **Gyenes** és **Bósahegyi Kálmán** fogják játszani. **A földdel** együtt kerül előadásra **Narrey** 1 felvonásos vígjátéka az **Egyik olyan, mint a másik**, **Pázmány** Dénes fordításában. A darab három szerepét **T. Delli E. T. Halmi M.** és **Horváth** játszzák.

** **Küry Klára** új szerepe. A Népszínház ünnepeit primadonnájának, **Küry Klárának** e szezonban több igen kiváló szerepe kínálkozik a Népszínház játérendjén és művészi alkotásai között az énekes szubrett- és drámai szerepek szép változatosságával fogják egymást követni. Most naponta zsufolt házakat csinál a Népszínházban utólrólhetetlen **huszárkisasszony**ával, de a fáradhatatlan művésznő máris tanulja új szerepét a **Semki** című operettben. Ez operette szövegét **Balla Miklós**, a kiváló poéta s **Nyárai Antal** a Népszínház kitiünö komikus írtá és **Barna Izso** a **Casanova** nagy sikert látott szerzője írta a darab zenéjét.

** **A Víg-színház ujdonsága.** **A Víg-színház** a **Dr. Nebántsvirág** tartós sikerét arra használja fel, hogy nagy szorgossággal készüljön a szezon közelebbi ujdonságaira. Egyszerre több darabból folynak a munkálatok. Ezek az ujdonságok a következők: **A bohóc** (The new clown) című angol bohózat; **Szigeti József** népszínműve az **Okos bolond**; és a **Csodagyerek** (L'Enfant du mirable) című francia vígjáték, amelyet **Molnár Ferenc** új eredeti darabja, a **Jósi fog** követni. Hogy mikor kerülnek sorra ezek a darabok, azt a **Dr. Nebántsvirág** állandó vonzóereje miatt egyelőre még nem állapították meg.

** **Hírek a Népszínházról.** **A Huszárkisasszony** nagy sikere lehetővé teszi, hogy a Népszínház személyzete gondosan készülőjön egyik legközelebbi ujdonságára, **Eisler** operettjére, a **Vándorlegényre**, mely **Brüder Straubinger** cím alatt Bécsben nagy sikert ért. E darabban **Kovács Mihály**nak, a Népszínház kiváló művésznének nyílik alkalma egy **Girardi**-szerep eljátszására; a két fő női szerepet pedig **Komlóssy Emma** és **Rédey Szidi** fogják énekelni. — A hét folyamán esténként a **Huszárkisasszony** kerül színre és megelőzi a **Herodek-Kerner-féle** magyar dal, amely minden este megújuló tüntetések tárgya. — Vasárnap délután a **Masinka** operett megy.

** **A Királysínház** megnyitó előadása, amelyen **Martos Ferenc** és **Huszka Jenő** **Aranyvirág** című operettje fog színpadra lépni, minden színésze szerint a jövő hét végének valamelyik napjára fog esni. A megnyitó est iránt, amely egy estén avat föl új színházat, új színészeket és új darabot, igen nagy az érdeklődés a közönség körében. A színház igazgatósága e héten még ideiglenes helyiségében (Kerepesi-ut 63. sz.) marad, ahol csütörtöktől kezdve a megnyitó előadásra előjegyzett jegyek kiválthatók. A vasárnapig ki nem váltott jegyek vasárnaptól kezdve a Királysínház Király-utcai pénztárában és a **Bárd-féle** Kossuth Lajos-utcai zeneműkereskedésben rendez elárulástban lesznek kaphatók. A tíz előadásra szóló premiérbiletre is, amelyben a megnyitó előadás is benne van, a főntebbi helyeken fogad el előjegyzést az igazgatóság.

** **Magyar Színház.** A **Magyar Színház** pénteken mutatja be első ujdonságát, **Strauss József** **Tavaszi** (Frühlingstut) című nagy operettjét. A **Tavaszi** e héten háromszor kerül színre: pénteken, szombaton és vasárnap este. Vasárnap délután mérsékelt helyárak mellett száztizenhatodszor játszzák a **Drótostót**.

** **A Kisfaludy-Színház megnyitása.** A **Kisfaludy-Színház**, ez a változatos sorsú ó-budai kis muzsátempom, rövid időn belül újra megnyílik s biztat a reménység, hogy most az egyszer állandó hajlékot tud nyerni benne a színművészet. Ugy értesülünk, hogy néhány budapesti tőkésből alakult részvénytársaság veszi gondjába a kis színházat, mely fővárosi színvonalon álló műsorrall és elsőrangú művésztársasággal akarja helyreállítani a színház elrontott hírnevét. A részvénytársaság **Benedek Nándor** író és volt vidéki igazgatót állítja mint művészet igazgatót a színház élére, aki a színház alapítójával, **Serly Lajos**sal együtt szervezi a személyzetet és állítja össze a műsort. Remélhető, hogy a Kisfaludy-Színház ebben az alakulásában jobb sorsnak néz előbe és teljesíteni fogja azt a feladatot, amely erre a kis színházra a magyarság szempontjából és kulturális érdekből is Ó-budán várakozik.

** **Operaelőadások Nagyváradon.** A nagyváradi **Szigligeti-színházban** e héten két operaelőadást tartottak. Az előadások nagy sikere **Rusinszky Ilona** asszony érdeme, aki jeles tehetségével vitte diadalra a **Hunyadi Lászlót** s a **Parasztbecsületet**. A művésznő **Erzsébet**ével és **Santurzájával** teljesen kiérdemelte a közönség zajos tetszését is.

** **Vidéki színészet.** **Németh József** miskolci színigazgató, mint tudósítónk írja, egy héttel ezelőtt nyitotta meg a színházi szezonát. Bemutató előadásul az **Annuska** került színre. Játsszották még a **Gyurkovics lányokat**, a **Drótostót**. **Bacsányi** és az **Eleven Ördögöt**. Jó erőknél bizonyultak **Szilaszi Etel**, **Konrád Ilona**, **Markovics Margit**. **Németh József** és **Rátkai Márton**. A társulat működését a közönség melegen támogatja.

MŰVÉSZET

□ **A Szalon őszi kiállítása.** A Nemzeti Szalon zürjire — mely **Tölgyessy Arthur**, **Kann Gyula**, **Knopp Imre**, **Kornstock Károly**, **Kézai-Kovács László**, **Márk Lajos** és **Szenes Fülöp** festőművészekből s **Róna József**, **Radnai Béla** és **Telcs** Edé szobrászokból állott — ma **Tölgyessy Arthur** elnöksége alatt ülést tartott, hogy az őszi tárlatra beérkezett műveket megbeszélje. A kiállításra 850 mű érkezett be, melyből a zürjiri körülből 600-at visszautasított, úgy, hogy a kiállításra 250 darab maradt. A Szalon igazgatósága már holnap hozzáfog a tárlat rendezéséhez, úgy, hogy a kiállítást már szombaton, folyó hó 17-én bemutatja a sajtó képviselőinek. Az ünnepélyes vernissage e hó 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

□ **Wlassics miniszter szobra.** **Wlassics Gyula** közoktatásügyi miniszternek, aki képzőművészetünk érdekében oly sokat tett, szobrot állíttanak a szolnoki művésztelepen. Ez a telep szintén a miniszter alkotása s az ott lakó művészek állíttatják föl a mellszobrot, melyet **Ligeti Miklós** szobrász mintázott. A szobrot most öntik érobe és még ez ősz folyamán ünnepiesen leleplezik.

□ **Ipoly Sándor hagyatéka.** **Ipoly Sándornak**, a korán elhunyt jeles festőnek művészi hagyatékát ma mutatták be a Műcsarnokban a sajtó képviselőinek. A hagyaték a jobbra eső negyedik termet foglalja el, s a „Dante és Beatrix” című nagy festményen, melylyel a művész hírnevét ezelőtt tíz évvel megalapította, számos kisebb kép, távképet és zsánert, azonkívül több tanulmányfejet és igen szép zenrajzokat tartalmaz. Valamennyi előadó s a befolyt összeget a festő hátrahagyott családja kapja. A nagyközönség számára a kiállítás holnap, szerdán reggel 9 órakor nyílik meg s ugyanakkor már vásárolni is lehet a kiállított tárgyakból. E kiállításra külön belépődíj nincs s ez az Eisenhut-Schuster-kiállításal együtt nézhető meg 60 fillérért.

□ **A Magyar Iparművészeti Társulat** lakásberendezési kiállítását végleges megállapodás szerint e hó 25-én, vasárnap bezárják. Csütörtöktől, 14-ikétől kezdve minden látogató, ameddig a készlet tart, ingyen kapja a kiállításnak számos művészi rajzzal díszített emlékfüzetét, melynek értéke meghaladja a belépődíj árát. A kiállítás ezentúl hétfőt kivéve mindennap megtekinthető reggel 9 órától 11 óráig.

SPORT

Az utolsó nap.

— Őszi meeting. —

Budapest, október 18.

Hát vége . . . A jövő esztendő májusáig Budapest nem futkározna versenylovak, a jövő esztendő májusáig újra gyűjthetnek honfitársaink, hogy tömött reményekkel és tárcákkal induljanak csatába **Totalizátor** ő fensége birodalmában. Az utolsó nap teljesen méltó volt elődeihez, amint ez alább következik.

Az **Eladók handicapjában** nyolc ló indult s ha **Bendort** annak idején a század lovának nevezték el, úgy ez a társaság bátran megérdemli a „század gebéi” nevet. Csupa harcoképtelen invalidus mérte össze erejét . . . illetve gyengéjét s miután az átázott talajban **Ruggier** elsőnek kapott lóba, be is érkezett könnyedén.

A kétlévesek eladóversenyében gyerekek nyaraltak. A távoszlopnál **Macchiavali** és **Ortrud** volt frontban, de a korlát mellett egyszerre csak kibújt **Sweet Baby** s néhányat rugva a mellette levőkön, be is érkezett elsőnek. Mindenki biztosra vette, hogy óvás lesz, mert ennél erősebb nekilovaglást keveset láttunk ezig. Átkadt vállalkozó urak, akik **Ortrud**-tetteket gyári áron akartak megvásárolni, de csakhamar felhúzták a vörös jelzést s **Ortrud** híveiből busan tört ki a szó:

— All right! ...

Hogy mért nem volt óvás ebben a szemmel láthatólag szabálytalan versenyben, azt csak a jóisten tudja, aki előre látja a favoritok és outsidersok győzelmét.

És éppenséggel csak ő tudhatta előre, hogy Jenkins nyeri meg a Lovaregyleti díjat. Hároméves és idősebb évjáratának színe-jáva szállt ellene haroba, a többi között három Springer-ló: Vaga, Elpenor, Casandra. De Jenkins, a beteg, a nyomorék Jenkins, kiről a Leger után elhíresztették, hogy a Hercol-féle szanatóriumba viszik, legalloppozta társait. Totalizátor 10:100. A szép meglepetés után a turf egyik látogatója, aki minden győztest meggett volna, ha le nem beszéltek volna, a következőképpen fakadt ki:

— Ha tudnám, ki volt az a gazember...! Ott állok a kasszánál, hogy megtegyem Jenkinst, mikor jön valaki... csak fogjam meg!... s kérdezi, mit fogadok?

— Jenkinst, — felelem a meggyőződés baritonján.
— Jenkinst? — feleli ő röhögve. — Hisz tegnapi jódos váltában állott, tavasz óta beteg... Rossz, gebe... Nem jöhét be... És én számar, nem tettem meg... Ah, itt van a nyomorult...

Szóváltás... Egy-két pof... Totalizátor: 10: kétszeri golyóváltás öt lépés avánsszal...

A Nyeretlen kétévesek versenyében Serenissimus vette le a diestelen jelzőt, a II. osztályú eladóversenyben Columbia rohant be elsőnek a az utolsó futamban Bolvárd győzött.

Es ezzel vége a komédiának... Vajjon a lovak-e a lovak?... A versenyek részletes eredménye:

I. Eladók handikapja. Díj 2000 korona. Távoltság 1600 méter. Egrydi L. Buggiorja (Lewis) első. Wampum (Southey) második, Alkonyat (Van Dusen) harmadik. Azután: Babám, Curieuse, Duorot, Orgona, Attika. Totalizátor: 10: 72. Helyrefogadások: I. 50: 104. II. 50: 93. III. 50: 114.

II. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távoltság 1400 méter. Péchy A. Sweet Babyja (Martinkovics) első. Ortrud (Yancy) második, Macchiavelli (Seidemann) harmadik, azután: Funiculi-uniola, Sommerliche, Orne, Tyrann, Ganntlet, Székely, Pista. Totalizátor: 10: 64. Helyrefogadások: I. 50: 106. II. 50: 134. III. 50: 112.

III. Lovaregyleti díj. Tiszteletdíj 3000 korona értékben és 1600 korona az elsőnek, 2000 korona a másodiknak, 1000 korona a harmadiknak. Távoltság 2800 méter. Graf Festetics T. Jenkins e (Huxtable) első, Nunquam dormio (Barker) második, Elpenor (Adams) harmadik, azután Torquemada, Midas, Aristides (elitatott), Vaga, Casanova, Cipész. Totalizátor: 10: 103. Helyrefogadások: I. 50: 100, II. 50: 78, III. 50: 116.

IV. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj: 3000 korona. Távoltság: 1000 méter. Péchy A. Serenissimus (Huxtable) első, Telos (Spencer) második, Frundsberg (Huxtable) harmadik, azután Rothal-Express, Deserteur, Techt-Meehl, Mester, Pajtás, Likőr Dulcinea. Totalizátor: 10: 27. Helyrefogadások: I. 50: 78, II. 50: 102, III. 50: 104.

V. II-ös oszt. eladóverseny. Díj 8000 korona, távoltság 1000 méter. Herzog M. Columbia (Spencer) első, Montana (Bullford S.) második, Rendetlen (Huxtable) harmadik. Azután: Snip-snap, Maste, Jack, Lassie, Medve Jankó, Africanus, Román. Totalizátor: 10: 24. Helyrefogadások: I. 50: 64, II. 50: 116, III. 50: 72.

VI. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Távoltság 2000 méter. Mautner V. Bolvárdja (Adams) első, Boa (Holmes) második, Picador (Cowman) harmadik. Azután Cambridge, Valerian, Sobri, Guerilla, Hamlet. Totalizátor: 10: 35. Helyrefogadások: I. 50: 80, II. 50: 84, III. 50: 82.

Nyiltér.

A Szinye-Lipóczy
Lithion-forrás

Salvator kintő sikerrel
használatik

vese-, húgyhólyag- és közvegybántalmak ellen, húgydara és vizelet nehézségeknél, a czukros húgyúrnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Kénnyan emészthető! Cukormentes!
Kapható ártalmatlan csomagolásban vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál. Berzezen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Értesítés.

Mme. Berkovits

tisztelettel értesíti becs. rendelőit, hogy eredeti, modellruhák, kalapok és fűző-különlegességek kiállításra f. hó 14-től kezdve naponta 9—1 óráig megtekinthetők az összes termeiben Váci-utca 7. sz. II. emelet.

Nyilatkozat.

Én Kemény Gyula táncitanító, bocsánatot kérok Mayersberg Frida kivisszony, helybeli táncitanítónőtől, a helybeli ev. ref. főgymnasium igazgatóságához benyújtott folyamodásomban ellene használt sértő kifejezésekről és mindazon sértésekért, melyeket ellene bárhol elkövettem.

Kötelezem magamat, hogy a „Budapesti Napló”-ban és a Pápai Lapokban közzéteendő ezen nyilatkozat költségét Mayersberg Frida táncitanítónőnek megtérítem.

Pápa, 1903. október hó 5-én.

Kemény Gyula.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A katonai becsület. Abból az alkalmából, hogy a közös hadügyminiszter egy rendeletet adott ki, amelyben a tartalékos tiszteket a párvialdal ellen állást foglalt egyesületekből eltiltotta, a Népszava március 21-én megjelent számában A katonai becsület oim alatt erős támadást intézett a császári és királyi közös hadsereg tisztikara ellen.

A katonai tisztikar — ugymond a cikk — még sohasem ragaszkodott ahhoz ami okos. Elfohamodott észlelve sohasem tudta felogni hogy mi áll a kultúra és civilizáció magaslátán. Látnivaló, hogy a militarizmus még mindig nagyon létekeny arra a becsületre, melyet meg se szerzett magának. Tudja, hogy a nép, mely munkával szerzi meg magának a becsületet, örülni nem olyan katonatisztet, aki a maga elvesztett becsületét nála korresné. Vagy nem nyilvánvaló örület, amikor valaki olyan dolognak az elvesztéséről panaszodik, amit azon egyszerű okból nem veszíthet el, mert sohasem birt azaz. A katonatisztet tehát becsületessé jászának, amikor maguk becsületének sérhetetlenségét hirdetik és amikor nagy garral beszélnek, hogy becsületük sérhetetlenségét még életük árán is biztosítják. Ahhoz, hogy valaki becsületére hivatkozhassék, előbb munkával kell megszerezni a becsületet. De hát dolgozott-e valaha a katonatiszt? Mit tettek a herék, ami a társadalomra használnak járna? Vagy talán az is hasznos munkának veendő, hogy a bajszokból-jápart felvirágoztatták? Mosolyognunk kell, amikor látjuk az üres nagyképtűködést, melyvel ez a bornirt kaszt a maga kivátságait hirdeti. Mosolyognunk kell ha kiválóknak mondják magukat olyan szuszogó hűstömögek, amelyek szellemi képességükkel még egy skatulya bajszpödrőre való se tudnának megkeresni, ha erre a szellemi erőre volna nek utalva. És ezek beszélnek külön becsületéről.

A budapesti királyi ügyészség vadjára megindult bünvádi eljárás során a cikkért a törvény előtti felelősséget a Népszava felelős szerkesztője Saly Endre vállalta el, akit a törvényszék vádatánaca nyilvános becsületérsítés vétségé miatt vád alá is helyezett.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti törvényszék esküdtségi bíróság Agorasz Péter bír. elnöklete alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. Gesztli Andor királyi ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Pollatek Sándor ügyvéd látta el. — Saly kijelentette, hogy nem érzi magát büntetnek a vádbeli cselekményben. A cikket nem ő írta ugyan, de azért annak tartalmával azonosítja magát.

A védő beszéde után az esküdtek tanácskozássra vonultak vissza. A tanácskozás során vádlottat nem találta vétkesnek a nyilvános becsületérsítésben, mire a bíróság felmentő ítéletet hozott.

§§ A kadarkuti nábob végrendelete. A budapesti királyi ítélőtábla II. büntetőtanácsában immár hatodik napja folyik nagy érdeklődés mellett a kadarkuti nábob végrendeletéből támadt bűnpör Nagy Ákos ellen.

Ráth Zsigmond előadó tegnapi délelben befejezte a bűnpör teljesmed aktaiknak ismertetését. Polónyi Géza védő nyelvében ezután megkezdte hatalmas védőbeszédét, melynek első részében a lopás vádjával foglalkozott. A legminuóziusabb részletek kiterjedőleg kimutatja, hogy Nagy Ákosnak fizikailag lehetetlen volt nagybátyjának Pécséit, egy Wertheim-szekrényben elzárt értékpapirjait ellopnia. Az értékpapírok ott sem lehettek, mert ki van zárva, hogy a szekrény terozójában elfértek volna. De még Nagy Ákosnak kulcsa sem volt a kasszához. Beszédét ma reggel folytatta, bizonyítékokkal igyekezvén lerontani a hamis tanulás vádját, s az elsőbírósnak e deliktumhoz tüzőt — szerinte — helytelen következtetéseit és megállapításait. Határozottan állítja, hogy Nagy Márton akkor, amikor a végrendeletkezés történt, életben volt s végakarát maga mondta el szakadozott szavakkal, de érthetően, világosan, félremegvározhatatlanul. A körülményekből következteti, hogy Nagy Márton végrendeletkező ember lehet, benne régi szándékaival szemben ellentmondás nincsen. Utána Szalay Károly ügyvéd, Póré János védője szólalt fel. Vargha Ferenc főügyész helyettes beszédére holnap kerül a sor.

§§ A korteskedés hérvében. Heves korteskedés folyt a legutóbb lezajlott községi képviselőválasztás alkalmával Szabadkán. A harc annyira elmérgesedett, hogy akárhány családnak a békéjét földolta. Bogasits

József földesgazda is annyira megharagudott a bályjára, akit városatyának kanditáltak, hogy falragaszokon emelt óvast ellene, mert mint egyebek közt kizakadt, nem érdemes ekkora tisztességre az olyan ember, aki a tulajdon édesapját „megtorolja”. Mint-hogy hasonló nyilatkozatokat a helyi lapokba is beküldött, a meghuroit testvér nyilvános rágalmasz miatt tett panaszt Bogasits József ellen, akit a szabadkai törvényszék mint sajtóírói ség tisztelegnyapni fogházra ítél. A vádlott semmisségi panaszát ma a Kuria első büntető tanácsa visszautasította.

§§ Hamis bukás. Eszékéről táviratozzák: Deutsch Ignác volt vöczini fűrészfalomb-tulajdonost, ki három évvel ezelőt több mint egy millió korona passzívával csödbe jutott, ma a törvényszék hamis bukás miatt kétévi börtönrre ítélte. Védője semmisségi panaszt jelentett be.

A megvesztegetett bíró.

— A vádirat. —

Budapest, október 13.

Ma olvasták fel dr. Soós Kálmán törvényszéki bíró előtt az ügyészség vádiratát. Az ügyészség 15 esetben hivatali megvesztegetés, a 487. §-ba ütköző és a 99. § értelmében bűnhalmazatot képező büntelt elkövetésével vádolja Soóst, mint tettest és Schwarz Ábrahámot, mint bűnségédőt, A vádiratot dr. Magyar István király ügyész nyújtotta be dr. Aczél Nándor vizsgálóbíróhoz. A vádirat kézhezvétele után a vizsgálóbíró előbb dr. Soós Kálmán bírót, utána pedig Schwarz Ábrahámot hozta fel a fogházból s kézbesítette nekik a vádiratot. A vádirat kézbesítése után a pestvidéki törvényszék vádatánaca is összeült, hogy érdemleges határozatot hozzon a két vádlott további fogvatartásának kérdésében. A vádatánaci tárgyaláson Seyfried József elnök elnökölt. Az ügy előadója dr. Novotny Károly bíró volt. Mint szavazóbíró dr. Markos Mihály vett részt a vádatánacsban. A vádatánacs ma másfél óra hosszág tárgyalta ezt az ügyet. Határozatot azonban tekintettel az ügy terjedelme voltára, ma még nem hozott. A tárgyalást holnap folytatják.

Az ügyészi vádirat főbb pontjai ezek:

Dr. Soós Kálmán 60 éves, ev. ref. vallású, marosvásárhelyi származású, buaapevli lakos, állásától feliüggesztett törvényszéki bíró, aki 1903. évi május hó 23-ik napja óta vizsgálati fogságban van, a BTK. 408. §-ába ütköző 13 megvesztegetés büntete címén azzal vádolom, hogy mint a budapesti büntető kir. törvényszék előbb egyik elsőfokban itélkező, később felelvitel tanácsának ítélőbírája a hivatalánál fogva teljesítendő cselekményét 15 esetben megvesztegetteit.

A vizsgálatall megállapított adatok szerint, dr. Soós Kálmán budapesti kir. büntetőtörvényszéki bíró Schwarz Ábrahám ügynökkel, akit előzőleg csalás büntette miatt 6 maga 2 és félelv fegyháza itél volt el sűrű érintkezésben és élénk összeköttetésben állott. Az összeköttetés szorossága mellett szól az a körülmény, hogy Schwarz Ábrahám dr. Soós Kálmánt hivatalában úgy, mint magánlakásában bármikor felkereste. A hivatalban az ügyei iránt érdeklődik, othon pedig, ha olyan időben jön, amikor még dr. Soós Kálmáné ültözködik, akkor a hátszobában várják, ahol állítólag a bíró iróasztala, perkivonatai és peres aktái vannak. A viszony bensősége mellett szól az a körülmény is, hogy dr. Soós Kálmán maga is felkeresi ügynökét a lakásán, hogy Schwarz Ábrahám teljes természetűnek találta dr. Soós Kálmánt arra kérni, hogy járjon el, tegyen meg mindent arra nézve, hogy férje szabad ábra bocsátassék; továbbá, hogy úgy dr. Soós Kálmán, mint neje Schwarz Ábrahámé támogatják és tanácsokkal látják el, hogy férjét a következetes tagadásra rábeszélje, mert akkor egyiküknek sem lehet baja. Ennek a benső viszonynak főcsója pedig az volt, hogy dr. Schwarz Ábrahám közvetítésével az ő bírói hatalmát bűnös uton értékesíthesse.

A lélektani indok, amely ebben dr. Soós Kálmánt vezette, nagyon világos. Dr. Soós Kálmán tudta, hogy Schwarz Ábrahám táglelkiismeretű ember, aki előzőleg is már többször került a büntető törvényvel összekötésbe, amelyből csak ügyessége és holmi panaszvisszavonások segítségével került ki büntetés nélkül. Tudta dr. Soós Kálmán, hogy ez a Schwarz Ábrahám eszes ember, aki a kényes megbízatásoknak keilő óvatossággal és körültekintéssel tud eleget tenni. Tudta, hogy Schwarz Ábrahám ügynök létere széles ismeretégi körnek érrend és a könnyen megközelíthető jövedelmi forrásokból szívesen fog meríteni, nem sokat törődve a tisztesség szempontjával, amely az ügynöki üzleti világban úgy sem mindig dominál. Végül nem alap nélkül hite dr. Soós Kálmán azt is, hogy ez a Schwarz Ábrahám, aki a büntetőtörvények suiyát nagyon jól tudja mérlegelni, cselekményeinek horderejével és következményeivel nagyon is tisztában van, — őt ok nélkül el nem árulja, mert ettől visszatartja őt a saját felelősségének tisztá tudata.

Schwarz Ábrahám viszont annál könnyebben határozta el magát arra, hogy dr. Soós Kálmán bűnös terveinek végrehajtó ául szegődjék, mert meg volt győződve arról, hogy amit ők ketten: az eszes, a jogban felette jártas bíró és az ügyes, óvatos ügynök terebe vesznek és megvalósítanak, azt örökké a titok leple fogja lődni, mert a következményekre is néző furlangos terv és annak óvatos végrehajtása a titok kipatanását mindenkorra megakadályozza. Ezenetül Schwarz Ábrahám azért is könnyen

alkudott meg lelkiismeretével, mert a főbűnöst a bírónak látva, nem akart kényesebb lenni az igazság kiszolgáltatójának; és aztán azt hitte, hogy ő hozzá csak a bírő személynél tá lehet jutni, már pedig egy bírót nagy tekintélyen, amelyen a gyuan hullámait könnyen megtörnek.

Igy létesült dr. Soós Kálmán és Schwarz Ábrahám között a szövetezés, amelynek — mint említettük — célja volt: a bírói hatalomnak bűnös értékesítése, más szóval, az igazságnak pénzért való árúsítása. A bűnös út megvalósítása általában úgy történt, hogy amit a budapesti büntető bír. járásbírósgy által elintézt büntények jogorvoslati főtávtán a budapesti büntető királyi törvényszék felebbezési tanácsához kerültek, dr. Soós Kálmán a neki kiosztott ügyekből kiválasztotta azokat, ahol az ügyfelek anyagi viszonyai a saro kedvező eredményével kecsegtettek; beavatta Schwarz Ábrahámot a per tényállásába, jogi esélyeibe, megismertette őt az eljárás és az ügyvitel ama pontjaival, amelyek a per kedvező vagy kedvezőtlen eldöntésénél felhasználhatók voltak; megvitáigította előtte az értékesíthető jogi fogásokat, amelyek célra vezető hasznos voltát azgal a megjegyzéssel tette hihetővé, hogy az ő teje tele van döntvényekkel, amelyeknek segítségével az ellentétes álláspontok bármelyikét is jogilag indokoltá lehet tenni; megmondta, kik a megsarcolandó felek és hol laknak.

A vád tárgyává tett eseteke utalva, megjegyzi a vádirat, hogy a bizonyítékok elegendőek arra, hogy a terhelték bűnössége kétségtelenül megállapítható. Sulyos terhelt adat dr. Soós Kálmán ellen az, hogy törvényszéki bírő létere azzal a Schwarz Ábrahámmal, aki többször állott vád alatt, akit ő maga is 2½ évi fegyháza ítél, akin azután ő maga segített, hogy a büntetésétől meneküljön — olyan bizalmas ismeretségben állott, hogy az még hivatalában és magánlakásában is szabadon jár-kelt a házhozabájában várokozhatott öltözökös feleségére, hivatalában és otthonában turkálhatott a hivatalos akták közt. Dr. Soós azzal védekezik, hogy mindezek a visszaélések Schwarz Ábrahámnak saját számlájára, az ő tudta és beleegyezése nélkül elkövetett bűnei. Ez azonban a vádirat szerint nem hihető el.

TÁVIRATOK

London, október 13. *Londonberry* márkít kineveztek a devonshirei herceg helyébe a titkos tanács lord-elnökévé.

Az osztrák helyzet.

Prága, október 13. Mint a *Politik* jelenti, az osztrák kormány azt tervezi, hogy november 10-ére vagy 12-ére összehívja a Reichsrathot, hogy az 1904-ik évi költségvetési provizóriumot terjeszse elébe. A legközelebbi ülészek voltaképpeni munkaprogramja tehát a provizórium és az 1903-iki költségvetés tárgyalása lesz. Ezenkívül a parlament valószínűleg az új katonai perrrendtartást is tárgyalni fogja.

Chamberlain agitáló utja.

London, október 13. A *Daily Mail* birminghami jelentése szerint Chamberlain köszvény miatt az ágyat őri, azonban reménylik, hogy közelebbi közelebbi teljesítheti és megtrathatja a New-Castlebe jövő hétre kiűzött beszédét.

A román trónörökös fiának keresztelése.

Bukarest, október 13. Pénteken lesz Miklós herceg keresztelése, kinek a cár a keresztapja. A cár Dolgoruki herceggel, mint rendkívüli követével képviselti magát.

A szerb szkupstina.

Belgrád, október 13. Ma rekesztették be a szkupstina rendkívüli ülészekát. A rendes ülészek holnap nyílnak meg.

Örmények zavargása Oroszországban.

Pétvárvár, október 13. Nahicsevanból (Jekaterinoszlávi kormányzóság) jelentik: Tegnap, amidőn az örmény egyházgyűlésnek áll kellett volna adatnia egy kormánybizottságnak, a templom előtt összegyűlt tömeg kihajította az egyházból a közegs véneit, bezárt a templom ajtóit és magához vette a kulcsokat. A tömeg a templom előtt ijesztő módon növekedett és sem a rendőrség, sem a tilkoltóság nem tudta azt megszőrszni, ugy hogy kozákoknak és a helybeli gyalogezred egy századának kellett kivonulnia. A katonaság több embert megsebesítve, széthajtotta a tömeget. Az egyházi vagyon átadása nem történt meg.

Véres sztrájk Franciaországban.

Armentieres, október 13. Dél körül a sztrájkoló munkások egy csoportja a Rue d'Ecole és a Rue de Bayardon legő több gyárba, banküzletbe és üzleti irodába behatolt, hol tetemes károkat idézett elő és az üzleti könyveket megsemmisítette. Néhány gyujtogatást is megkísérültek. A sztrájkolókat hálókát húztak az utcákon keresztül, hogy a lovasok mozgását megnehecsítsék. Az utcákat csapatok járják be. A rendezvarók a Credit Dunordban 2000 frankot, egy más üzletben 15.000 frankot loptak. Az utcákon nagy néptömeg

hőmpölyög. A lovaság őríti az utcákat. Több személyt késszurásokkal megsebesítettek. A Houplinesbe vezető úton egy házat kifosztottak és az abban lévő árukat az utcára szórták.

Armentieres, október 13. Éjjel azokon a helyeken, ahol először voltak rendezvarások, viszonylagos nyugalom állott be. De a zavargások még egyre tarának a Notre Dame-utcában, ahol a sötbélen vasdrótokat húztak keresztbe az utcákon. Jelenleg a *vatrelosi szövőgyár lángokban áll* és ebből az irányból *fejverlövéseket* hallani. A prefektus ideérkezett.

A prágai obstrukció.

Prága, október 13. (Tartománygyűlés.) A németek az obstrukció a mult iles' jegyzőkönyvére vonatkozó indítványok tételénél folytatták. Névszerinti szavazást és minden szavazás előtt tíz perc szünetet kérnek. Ilyen indítványt tesznek Schalk és Iro képviselők. Mind a két indítványt elutasítják. Strache képviselő utal arra, hogy a tartománygyűlés tagjainak ma kiosztott névjegyzékében első helyen mindenütt a cseh és csak azután foglal helyet a német nyelv. Felkéri a tartományi marsallt ezen visszaélés megszüntetésére. Az általa felhozottak bizonyítására megkezd a névjegyzék felolvasását, mely közben a csehek lármával szakítják féibe. Három óraker bezária az ülést a tartományi marsall, miután Strache eltekintett a további felolvasástól.

Az új szerb vámtarifa.

Belgrád, október 13. Az új szerb vámtarifa elkészült s most egy szakbizottság elé kerül, aztán valószínűleg december elején a skupstina elé terjesztik.

Kölgazdasági táviratok.

Bécs, október 13. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladottat *buzza*: tszavidéki 8.10—8.55 K. marosi 8.10—8.35 K. bánáti 7.65—8.20 K. délvasuti 7.65—8.10 K. *Rozs*, tót felvidéki 6.55—6.75 K. pestmezei 6.55—6.70 K. délvasutmenti 6.45—6.60 K. *Árpa* morvaországi 7.10—8.50. maohfeldi 6.50—7.35 K. *Tengeri* 6.55—6.70. *Magyar zab* 6.70—6.80, válogatot 6.70 K.

New-York, október 13. (Ternétyköszede.) (Zárlat.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 9.60 (9.60). Októberre 13.26 (13.17). Január 9.40 (9.28). New-Orleansban helyben 10.50 (10.50). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 9. — (9. —). Stand white Philadelphianban 8.95 (8.95). Refined in Cases 11.70 (11.70). *Credit Balances at Oil City* 1.63 (1.65). — *Zsír*: Western steam 8.25 (8.10). *Rohé* és *Brothers* 8. — (7.60. — *Tengeri irányzata* szilárd. — Októberre —. — (—) — Dec-re —. — (51.50). — Májusra 51.50 (51.50). — *Buzsa irányzata* szilárd. — Páros ési helyben 85.50 (84.50). — Októberre —. — (—). — Dec-re 85.50 (85. —) — Májusra 83.50 (82.50). — *Julius* —. — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.50 (1.50). — *Kávé*: *Isir Rio* 7. sz. 5.50 (5.50). — Októberre 4.65 (4.65) Január 5.05 (5.05). — *Liszt*: Spring Wheat clears 8.65 (8.65). *Cukor*: 3.50 (—). — 3.50. *Ón*: 25.62—25.87 (25.62—25.70). *Réz*: 13. — 13.25 (13. — 13.25). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 13. (Ternétyköszede.) (Zárlat.)

Buzsa irányzata szilárd. Októberre 79.50 (78.50) Dec-re 79.50 (78.50). — *Tengeri irányzata* szilárd. Októberre 45. — (44.50). — *Zsír*: Októberre 10.82 (10.77) Dec-re 8.90 (8.80). — *Szalonna short clear* 8.18 (8.37). — *Sertés*: Októberre 11.25 (11.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

K. J. Tolna-Tamási. Az állami italmérésű jövedékről szóló 1899. évi XXV. törvények végrehajtási utasításának 4. szakasza így szól: A kimérés korlátolt nevei: a) poharazás, vagyis a szesz és abból készült közönséges pálinka, valamint a sör kizárásával, egyéb szesz italoknak az üzleti helyiségben való fogyasztásra legfeljebb egy deciliteres pohárban való kiszolgáltatása; b) az utcára való kimérés, vagyis a szesz és abból készült közönséges pálinka, továbbá a sör kizárásával egyéb szesz italnak az üzleten kívül történő fogyasztásra nyílt edényben kicsinyben való kiszolgáltatása; c) palackbor és palackos kimérés, vagyis borknak és sörnek az üzleti helyiségben való fogyasztásra zárt palackban történő kiszolgáltatása. Az utcára való kimérés, továbbá az alovendég részére poharazás, akár együtt, akár külön, önálló üzletként kizárólag csak bortermelőnek és kizárólag csak saját termései borára nézve engedélyezhető. Ezenkívül, a szesz és abból készült közönséges pálinka kizárásával, egyéb égetett szesz italnak álló vendégek részére való poharazás és utcára való kimérése, kereskedésben és szatócsüzletben is engedélyezhető. Oly helyen azonban ahol korlátlan kimérés (korsma) nincsen, kereskedőknek és szatócsnak kivételesen szesznek és abból készült közönséges pálinkának álló vendég számára való poharazása és utcára

való kimérése a törvény 5. §-a értelmében megengedhető, de csakis a korlátlan kimérésű üzlet megállapított számán belül és csak arra az időre szorítva, míg korlátlan kimérés keletkezik. Az ilyen üzlet a korlátlan kimérésű üzletre megállapított italmérési illeték alá esik. — **Sz. A. Török-Besse.** Úgyes tréa, de profanzálhatja az akcióit. — **Pecsenyecz.** Cseléd-Öthön (IV. Zöldia-utca 39) **O. J. Nagy-Beskerék.** Karlovszky Bertalan női testőrszolgálat. Budapest, Városliget fasor 22. — **M. J. Losonc.** Készűnjük szives ajánlatát, van már azon a vidéken tudósítónk. — **Hytra 1903.** 1. Vészi József, a *Budapesti Napló* főszerkesztője az elnöke az Újságírók Egyesületének. 2. Az orosz *aranryubel* 3-81 korona. Az ezüst- és papírrebelek diszázióval bírnak. 3. A postatakarékpénztár fizet kamatot a pénze után. — **Vasuti.** Előfizetőinknek hat koronába kerül. — **M. K. A.-Görzöny.** Alami Erzsébet-nőiskola. Budapest VII. István út 91—93. Igazgató: Lázár Gyuláné, született Kaszner Janka. — **F. B.** Az uralkodó herceg megszületése: *Főméltóság herceg ur.* Beszéd vagy irás közben: *Főkegyelműségem uram!* — **P. Pál.** A francia a román népiájhoz tartozik. Nyelve egy ugy, mint a spanyol, olasz, portugál a latin népnelyvből eredt.

KÜLÖNFÉLÉK

Fény és árny.

Bárhogy zeng-bong az égi orgona,
Dörögön bár a villámok bora,
Fénye kiűl a sok gyujtó sugárnak,
Mik villámszárnyon le a földre járnak.
— A felhő fölzakad és im az égből
Kék, tiszta, fényes ragyogó, mint rég volt...:

Fénylő sugár rút árnyat eltipor...
Az árnya fény jön! — Oh, de hát mikor?!
En Istene, ott fenn a magasságra!
Egy intés csak, s nem várnám hiába...
— Mint vár harmatra tikkadó virág —
... Egy intés néked — s nékem egy világ...:

Miklós Jutka.

— **A nikotin.** Most, hogy ujfajta nikotinmentes szivarajattak kerültek a forgalomba, aktuálisá lett a nikotin hatásának réges-régi s minduntalan feljúló kérdése. A dohánymérget nikotinnak Jean *Nicot* francia orvosról keresztelték el, aki 1858-ban, lisszabon franciá követe korában királyszonnyát, Medici Katalin egy dohánylével ajándékozta meg. A híres Medici Katalin azután szivarra sodortatta a száraz levelet és eszította. Az ő példája nyomán terjedt el azután Franciaországban, majd az egész világban a dohányzás. Érdekes, hogy a dohánylevelet akkor még *herba saneta* (szent fű) névvel tisztelték meg, csakugy, mint ahogy előbb a palinkát az *agua vitae* (élet vize) névvel ruházták fel. A dohánymérget, a nikotint csak a mult században fedezték fel és nyomban irtó hadjárat indult meg a dohányzás ellen. Tudósok és írók, törvényhozók és az igazságszolgáltatás emberei kezdtek ellene dühös küzdelmet. Emlékezetes Tolsztojnak vehemens támadása a dohányzás ellen.

— **A nikotin elaltatja a lelkiismeretet** — dörgi egyebek közt Tolsztoj, — a dohányzás szükségével párhuzamosan nő meg az emberben az a vágy, hogy elfojtsa magában a megbánás érzelmét; a dohányzásnak egyáltalán semmi egyéb célja, mint az értelem kődbeburkolása; a dohányzás a legalkalmasabb készülődés minden gonosz tette, a lopásra, a fajtalankodásra, a játékra és gyilkolásra.

A nikotin mennyisége szivaronként nagyon ingadozó. Igen zsiros szivarokban 4-80 százalékra megy, a jobb fajták azonban nem több 1-2 százalékánál, a legdrágább fajták pedig, amint már csak Edvárd király vagy Piermont Morgan szív, 0,62 százalék. A dohányjövődék jóvoltából most az aránylag szegény ember is nikotintól annyira amennyire ment szivarhoz juthat.

— **Öngyilkossági statisztika.** Azoknak az embereknek száma, akik öngyilkossággal vetnek véget életüknek, folyton szaporodik. New-York városában 1892. évben minden száz ezer lakosra tizennégy öngyilkosság jutott — azaz négy százhusz ember végezte ki magát, — és 1902. évben ez szám 22-re emelkedett, azaz nyolcszázharminchat ember vált meg erőszakos uton az életől. Nagyon nagy ez az emelkedése az öngyilkosságoknak, de mindamelltt sem oly magas, mint az európai nagyvárosokban. Dresdenben minden 100 ezer lakosra 51 öngyilkosság esik; Párisban 42, Berlinben 36, Bécsben 28, Stockholmban 27 és Londonban 23. Legkevesebb öngyilkosság fordul elő Madridban és Lisszabonban, hol 100 ezer emberre csak két öngyilkosság esik. Franciaországban 25 év alatt az öngyilkosságok száma ötven százalékkal emelkedett, Ausztriában 3, Magyarországon 2, Angliában 1 százalékkal lett nagyobb, míg Oroszországban semmi emelkedés nem mutatkozik.

— **Az orvosok Babilonban.** Szűzében ásták ki Hammurabi babilóniai királynak törvénykönyvét, ékírásal borított táblákat, amelyek érdekes világot vetnek a biblia idejébeli kor műveltségére. Mózes szerint ugyanis Hammurabi Ábrahám kortársa volt. A kiásított törvények határozott utasítást tartalmaznak a sebészek számára. Az akkori sebész is csinált műtétet, de nem azért, hogy gyógyítson. A gonosztervő életelentését a sebész végezte, aki egyszersmind hóhér is volt. Az orvosnak az volt a neve s a végzett műtétért szigorú felelősséggel tartozott. Hammurabi törvényének néhány szakasza megszabja a honorárium nagyságát, tehát már akkor is ismerték a hivatalos orvosi díjazását. Ha az orvos szabad emberen végzett köpülést s meggyógyította, vagy ha a hályogot eltávolította s a szem megmaradt, tíz sekel pénzt kapott. Hogyha a páciens főlshabadított rabszolga volt, akkor öt sekel járt, míg ha szabad ember rabszolgáját operálta sikerrel, a tulajdonos két sekeit fizetett az orvosnak. A sekel körülbelül egy koronát ért. Ha azonban a szabad ember az operáció következtében meghalt vagy megvakult, a szerencsétlen sebésznek — levágták a kezét. Rabszolga haláláért rabszolgával kellett kárpótolnia a tulajdonost. Szigorú volt a törvény, de azért mégis kevés lecsapott kezű sebész volt Babilonban. Ez nem a sebészek ügyességének tulajdonítható, hanem annak, hogy minden tennivaló a csillagjósással kezdődött, s ha a csillagok szerencsétlen napot jövendöltek, a sebész elutasította a beteget; inkább elvesztette a honoráriumot, minthogy a karját veszélyeztesse.

— **Hawatha.** Ez a furcsa név egy új amerikai dal címé, amelyetől borzad mindenki, nemcsak New-Yorkban, hanem az egész Egyesült-Államokban. Éppen úgy elterjedt ez a dal, mint a mult esztendőben a *kék tük-lánc*. Minden zenekar ezt nyagatja, minden hölgy ezt zongorázza, úgy, hogy az emberek csak ezt a dalt hallják, ami már annyira túrhetetlen lett, hogy az amerikai ifúság erőlyes lépésre határozta el magát: megalapította az *anti-hawatha* együletet. Ennek a tagjai ünnepélyesen megfogadták, hogy a dalt sohasem éneklék, nem látogatják az olyan helyiségeket, ahol a zenekarok ezt a dalt játszzák és végül nem vesznek feleségül olyan leányt, aki a Hawathát zongorázza. Ilyen szigorú fogadalmak után valószínűleg kipusztul Amerikából ez a dal, de nem hallgat el örökre, mert alighanem Európában énekelni fogják mindenütt rövid idő múlva.

— **A szerény zeneszerző.** Brahms, a hírneves zeneszerző nagyon szerény ember volt. A réa vonatkozó hízelgő megjegyzéseket mindig elhárította szellemes megjegyzésekkel. A híres zeneszerző egy ízben egy koblenzi esküvőn volt látogatásban, ahol a házigazda mindent elkövetett, hogy kiváló vendégének kellemessé tegye az otidőzést. Borpincéjéből, amelyre

nagyon büszke volt, a legkitűnőbb itala italokat hozatta elő Brahmsnak és vacsora után ezekkel a szavakkal fordult vendégéhez:

— No most magam megyek a pincébe, hogy egy isteni bort hozzak fel önnek.

Nemsokára visszajött és a magával hozott íveget a következő szavak kíséretében tette az asztalra:

— Ez az én boraim közt az, aki ön a zeneszerzők közt.

Brahms ezeket a hízelgő szavakat csak evvel a szellemes megjegyzéssel hárította el:

— Nincs az ön pincéjében talán olyan bor, amelyet Bachhoz hasonlíthat? (Brahms kiválóbb zeneszerzőnek tartotta Bachot önmagánál.)

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Teljes ülés a kamarában. A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután tartotta a nyári szünet után első teljes ülését Lányczy Leó udvari tanácsos elnökelete alatt, aki üdvözölte a kamara tagjait az új munkasév küszöbén.

Igen szomorú viszonyok között tesszem ezt — úgymond az elnök — és bizonyos lelki erő kell ahhoz, hogy teljes nyugalommal kezdjük meg ismét munkásságunkat most, amikor minden magyar ember lelke más régiókban mozog. Mindazonáltal csakis úgy felelhetünk meg kötelességünknek igazán, ha példát szolgáltatunk arra, hogy kiki magába szállva, végezzé dolgát és ne járjalon az amogy is nyugtalan kedélyeknek le zaklatásához.

A helyesléssel kísért szavak után az elnök elsőbbsen is néhány bejelentést terjesztett elő. Bejelentette nevezetesen, hogy a kereskedelmi miniszter értesítése szerint Stronge Francis William, Budapestre kinevezett angol főkonzulnak megadta a működési jogot. Jelenti továbbá, hogy a kereskedelmi miniszter véleményes jelentéstételt végelt megküldte a kamarának az ipari, kereskedelmi és közlekedési alkalmazottak balesetéről szóló biztosításáról szóló törvényjavaslatot, amelyre vonatkozólag Podr Jakab levelező-tag előadói javaslatot dolgozott ki. Ezt a javaslatot, a legutóbbi teljes ülés határozatahoz képest, egy szakbizottság vette tárgyalás alá, és a bizottság megállapodásnak megfelelően módosított előterjesztést fejtett a kereskedelmi miniszterhez. Tudul adta végül az elnök, hogy a kereskedelmi miniszter az ingatlan átruházási illeték leszállítása iránt hozzá intézett kérelmet nem teljesítette.

A napirendre térve felolvasták a kereskedelmi miniszternek választát a munkaközvetítő-intézet és két ipari szakiskola tartásait költségeihez való hozzájárulási dolgában hozzá intézett felterjesztésre. A miniszter azt a reményét fejezte ki, hogy a kamara a fontos feladatok teljesítésére a jövőre is módot fog találni. A kamara újra fel fog irni a miniszterhez, hogy a jelzett célokra nincsen pénze, nincsen fedezete.

A teljes ülés ezután jóváhagyta a kamara 1904. évi költségelőirányzatát, amelyben a kiadások 160.070

koronában, a bevételek 160.100 koronában vannak előíranyozva.

Az elnökség előterjesztésére, dr. Lukács Géza ideiglenes minőségben alkalmazott kamarai fogalmazó az árúvedégy-lajstromozással bízta meg s ez állásban egyuttal véglegesítették és az üresedőbe jött egyik kamarai jegyzői állásra Vágó József fogalmazót, a kiváló szakírót léptették elő.

A székesfőváros tanácsának átirata, melylyel a vasárnap munkaszünetének a nyílt piacokon és vásársarconokban való betartására vonatkozó miniszteri rendeletet a kamarának megküldte, a teljes ülésben hosszabb vitát provokált. Kohn Gábor azért szólal fel, hogy elégedetlenségének adjon kifejezést a vasárnap munkaszünetéről intézkedő rendelettel szemben. Azt hiszi, hogy nincsen egy kereskedő sem, aki ezzel a rendelettel meg lenne elégedve. Eppen ezért figyelmezteti az elnököt amaz ígéreterre, hogy e kérdésben öszszel az ankétek fog öszszehívni, amely a káros rendelkezésekkel szemben állást foglalni lesz hivatva. Ezt az álláspontot támogatták: Wagner Jenő, Schwarz Lajos és mások. Maga Lányczy Leó elnök is a leghatározottabban kijelentette, hogy a miniszteri rende et nem jelöl meg a mi viszonyainknak és társadalmi szokásainknak. A kérdést mindenesetre szakértettek elé kívánja vinni, mielőtt a kormányviszonyok erre alkalmasnak bizonyulnának. A teljes ülés ennek hozzájárult.

Végül Krausz Adolf kamarai tag a koronaszövetkezetek rablogásdalkodását jellemezte. Elmondja, hogy a törvényeszerű 12% helyett az ilyen szövetkezetek mindenféle költség öimén 30, 60 és 100 percentet szednek a kisembertől, aki ilyen hitelre rá van szorulva. Nemcsak úrszora ez, hanem valóságilag nyílt rablás, amelyet jogállamban túrni nem szabad. Kéri az elnökséget, tegye tanulmány tárgyává ezt a kérdést s annak idején terjeszsen konkrét javaslatot a teljes ülés elé. Az indítványt a kamara el fogadta.

A magyar kir. államvasutak végleges bevételei kitétek a folyó év június havában összesen 16.811.267 koronát, ami 370.667 koronával több, mint a mennyi annak idején ideiglenesen kimutattott és 608.328 koronával, vagyis közel 4%-al több, mint a mult év megfelelő havában ugyanott véglegesen bevételez-tetett.

A fenti június havi öszszbevételeiből esik a személy- és podgávszorgalomra 4.741.334 korona (a mult évi június havi bevételekkel szemben + 584.750 korona) a gyors- és teherárú forgalmára 10.699.426 korona (+ 155.276) és különféle bevételekre 1.370.506 korona (— 130.836). A június havi bevételit többlet tulnyomó része ezerszt a személyforgalmi bevételekre esik; ezen bevételeknek már az év eleje óta tapasztalt állandó emelkedése bizonyítja. Hogy a távolsági forgalom tuloleos vielditáinak f. évi január 1-ével történt mérséklés felemelése meghozta az azon intézkedéstől várt pénzügyi eredményeket, anélkül, hogy az által a forgalom maga kedvezőtlenül beolyósoltatott volna, megjegyezvén, hogy a nagy, kir. államvasutak személyvitel díjai ezen teemelés után is úgy mint a szomszédos forgalomban, a távolságiban is mintegy 300 kilométertől fellelő, különösen a gyorsvonatoknál még mindig jóval — egész 60%-ig — tehát több, mint félszáz évvel ezelőbb, mint csaknem valamennyi osztrák és német, valamint nyugateurópai vasút vielditái.

Az év eleje óta június hó végéig, tehát az év

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(53)

Szabad volt. Magával vitte minden értékes tárgyat; halkan becsukta maga mögött az ajtót és a ház árnyékában egy nagy babérlomb felé ment. Ott egy pillanatra megpihent és aztán tovább haladt. Bokortól bokorhoz sompolygott, hogy elkerülje a holdfényt. Egyszer hátranézett és rémületben csaknem felsikoltott. Az egyik szoba ablakán egy arcot vett észre, amely nyilván őt figyelte.

— Minden elveszett! — gondolta magában és a táská kieszott a kezéből. A másik pillanatban lehajolt és fölemelt. — Mily ideges kis bon-lond lett belőlem! Hiszen az Alice szobája; Alice bizonyára tudni akarja, vajjon szerencsésen elmenekültem-e. Jó leány.

Aztán tovább sietett, amennyire csomagjainak sulya engedte, míg nem elért a kis kapuhoz. Nagy örömeire megpillantotta ott Herber urat kis vadászkoocsiján, amely elé két kis pompás ló volt fogva.

— Örülök, hogy szerencsésen idáig juthattott, — szölt Herbert, miközben lehajolt, hogy átvegye a felője nyújtott málhákat. — Féltém, hogy valaki feltartóztathatja.

Egy pillanatra úgy tetszett, mintha öszszes-zorult volna az özvegy torka. Nem tudott válaszolni és némán nyújtotta föl köpönyegét. De mialatt felkapaszkodott a kocsira, Herbert tréfás hangon szölt:

— Ugy-e, valóságos szöktetést kell rendez-nünk itt?

— Oh, istenem, bár ugy volna, — sóhajtott az özvegy.

Nemsokára nesztelen rohant a kocsai a réte-ken keresztül.

— Szabad vagyok, — szölt magában az özvegy, — szabad! Nem foghatnak el többé.

— Félt? — kérde Herbert, nyilván csak azért, hogy valamit mondjon.

— Nem féltém, — válaszolt az özvegy szilárdan. — Olyan nők, akik az én iskolámat járták végig, az én tetteimet követték el és annyi veszedelmet leküzdöttek, mint én, nem szoktak megijedni.

— Hová megy, ha Londonba ért? — kérde Herbert.

— Néhány napig Londonban maradok és azalatt gondolkozni fogok jövő tervemen. Londonban biztonságban fogom magamat érezni.

— Veszedelmes kísérelt — válaszolt Herbert. — Ha Clinker észreveszi, hogy rászédtek, minden követ meg fog mozgatni, hogy kinyomozza, és addig nem nyugszik, míg célt nem ér. Egész Európában keresni fogja.

— Tudom — válaszolt az asszony jóked-vüen — és éppen ezért New-Yorkba megyek. Ott aligha fog keresni.

Aztán még beszélgettek egy darabig erről a tervről és megegyeztek abban, hogy ennél okos-sabbat az özvegy csakugyan nem cselekedhetnék. Aközben kiérték az országútra és kocsijuk gyorsan robotott a pályaudvar felé, amelynek lámpái már feltűndeztek. Effie Herbert felé fordult:

— Örökre elválnék. Ön volt az egyetlen férfi, akit valaha szerettem. Bucsuzzék el tőlem és csókoljon meg!

A fiatal nő szemei vad tüzzel néztek a férfi szeméibe. A hold fénye megvilágította alakjukat. Még a halvány világításban is észrevehette Herbert, mint pirult ki a fiatal nő arca, és érezte meleg lehelletét. Egyedül voltak — egészen egyedül. Herbert habozott, talán csudálkozott azon, hogy fajulhatott ily gyönyörű teremtés ennyire. A hold csendes ezüstfényében a nő arca

elragadóan szépnek tűnt fel előtte és arca bánatos vonásai még növelték szépségét. Mialatt Herbert habozott, két nehéz könnyesepp jelent meg a nő szeméiben.

Ellentállása le volt győzve. Lehajolt és ajkon esőkölte a szép özvegyet.

Tíz percelt később a vonat első osztályu kocsijában ült Leonard asszony, Herbert pedig ott állt a kocsai ajtaja előtt. Néhány vasuti hivatalnokon kívül emberi lélek nem volt látható a pályaudvaron.

— Eljén boldogul — szölt Effie szomorúan. — Érzem, hogy soha sem látjuk többé egymást. Herbert felé nyújtotta kezét, melyet az elérzékenyülten megszorított. A kalauz intett és a másik pillanatban kirobotott a vonat a pályaudvarból.

Herbert visszatért kocsijához, amelyet addig egy vasuti munkás őrizetere bízott, és visszahajtatott Beachvilleba.

XXXIV!

A szökevények.

Reggel tíz óra volt, amikor észrevették Leonard asszony szökeését, amely természetesen nagy izgalmat okozott. A legjobban meglepte Clinkert. A szökés oly kitűnően és tökéletesen sikerült, hogy önmagának is be kellett vallania, hogy ilyen ügyesen még rá nem szédte senki. Mennyi időt kell feláldoznia, mielőtt csak remélhetné is, hogy kinyomozza a megszökött asszonyt. Hogyan menekült? A billárszoba nyitvamaradt ajtaja mutatta meg, merre hagyta el a házat; kérdészködött az istállóban is, ahol azt válaszolták neki, hogy az éjjel nem voltak lovak. Fuller Dora átkutatta a szökevény hálószo-báját és rájött, hogy a készitaska is eltűnt. Olyan gyöngye nő, mint Leonard asszony, aligha gyalogolhatott tizenkét kilométert a nehéz táskával. Ha tehát a pályaudvarra ment, valaki kétségtelenül elkísérte odáig. Erre a következtetésre jutott a detektiv. Abban sem kételkedett,

első felében pedig a magyar királyi államvasutak végleges bevételei voltak: a személyforgalomban 26.764.24 (+2.736.467), gyors- és teherátforgalomban 70.472.336 (+2.624.000), különféle bevételek 8.091.210 (+388.846).

Ezen elég jelentékeny többlet (az összes bevételnek csaknem 6%-a) eszerint tehát csaknem miután egy felezésben a személy- és teherforgalom az áruforgalomból származik, mi mellett azonban meggyezendő, hogy a személyforgalmi bevételek aránylagos emelkedése a múlt évhez képest csaknem 12% míg az áruszállítás utáni bevételek csak 6 és a különféle bevételek csak 6%.

Mémlővásár. A Tattersallban ma fejeződött be az ideai mémlővásár. A vásár és kiállítás igen jól sikerült, amennyiben a minőségűre teljesen teljesítő volt. A vásárra felhajtott 59 angolélvörös csikó is, amelyekből 31 darab elkelt. Az árak is kielégítőek voltak. A földművelésügyi kormány 21 db. tellért vásárolt összesen 115.000 korona értékben, átlagban tehát 5500 koronáért. A legmagasabb ár 12000, a legkisebb ár 2900 koronára rugott. Magánytenyésztők 10 darab csikót vásároltak 2600 koronáért.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 38,50 korona pénzben, 39,50 korona áruban. — Bécsben a kontingentált készáru 42,20 korona pénzben 42,60 korona áruban.

Borjvásár. 1903. évi október hó 13-án. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvényirtásáig.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 363 darab, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db, nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Argyezések. — Belföldi élő borjú I. rendű 96—110 f.-ig, kivétel 112 f., II. rendű élő borjúkért 88—94 f.-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig, 1 k.-ig, kivét. f. kilónként, leonvás nélkül. Rugott borjúkért 52—80 f.-ig, nővendékmárha — f.-ig, I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alarendelt — f.-ig, 1 k.-kint, Bárány élő — k.-ig, leölt bárány — k.-ig, kivételesen ár — k.-ig páronként. — Irányzat lanyhább volt, az árak 5-6 fillérrel klgkint hanyatlottak.

Szertéskonzumvásár. (A székesfővárosi szertésvásár és közvágóhid intézősége.) Október 13-án. Felhajtás: Zsírterés, egymint öreg I. rendű — kilogrammon felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussertés egymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 347 darab, — darab süldő, élöző napi maradvány 214 darab, — darab süldő, összesen 561 darab, — darab süldő. Eladatott 423 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 138 darab, — darab süldő. A vásár irányzata lanyha. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyzetelték: Zsírterés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 94 — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 88—90 fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 94—100 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 94—98 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 88—94 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilo-

grammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

hogy most Londonban van a madár, amely háló-jából oly ügyesen kiszökött. Az özevgy szökése nemcsak nagy pénzvesztést jelentett rá nézve, hanem hírnevét is érzékenyen ériatette és most bármely csirkefogó zsebrevághatja a jutalmat, ha véletlenül elcsipri a férgilyókás asszonyt. Hogy mi indította őt a hirtelen szökésre, nem tudta, de biztosra vette, hogy Harden John valamely módon értesítette a veszedeletről. De hiszen nála volt Harden hálószerzőjének kulcsa. Harden bezárta szobájába és nem tudott erről senki. Clinker ezt titokban tette, hogy Harden ne érintkezhesse a fiatal özevgyet.

Körülbelül ugyanakkor, amidőn a detektív a prédája kisiklásán bosszankodott, Alice elbeszélte atyjának, hogy Leonard asszonyt figyelmeztette és elősegítette szökését. Megismételte e'tte azt is, amit Leonard Effie csodálatos múltjából elbeszél. Munravent természetesen nagyon meglepte az a fölfedezés, hogy a szökevény asszony Palloni Vera gyermeke. De ehhez semmi kétség nem fűt. Leonard asszony elbeszélése a brooklyni nőről pontosan megfelelt sejtéseinek és ezt a dolgot az özevgy ki nem eszelhette. Nem tett szemrehányást leányának, amiért elősegítette a szökést, sőt ellenkezőleg, gyönyörűsége telttel emberi érzéseiben, melyek őt a lépésre indították. De elhatározta, hogy Clinkernek nem árulja el, hogy Leonard asszonyt Alice szöktette meg. Amidőn Beachville lord is értesült Leonard asszony múltjáról, 6 maga is kifejezte azt az óhaját, bár megmenekülne a szerencsétlen asszony.

Miután Herbert Beachvilleből visszatért, szintén elmondta nagybátyjának és Munravennek, miképpen segítette elő Effie szökését. Clinker végre arra a következtetésre jutott, hogy Herbert szöktette meg az özevgyet. A legelső alkalmat megragadván, fölkereste a fiatalembert és minden teketória nélkül megkérdezte tőle, hogy helyesen következtet-e.

(Folytatása következik.)

grammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban megtartott sertésvásárra. bejelentettek 11807 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 5114 darab fiatal sertést, 2494 darab magyar hizott sertést és 3117 darab nehéz sertést. Összesen 11.643 darabot. Jegyzések: klg.-kint élősulyban (átogyszási adót nem számítva): elsőrendű sertés 104—108 fillér, kivételesen — fillér, közép minőségű 98—102 fillér, könnyű sertés 92—98 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 74—94 fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 13.

Jó kínálat és ugyanolyan kereslet mellett készbuza szilárdabb irányzatu; forgalomba került 25.000 méter-mázsza 5 fillérrel magasabb árakon. Rozs megfelelő forgalom mellett szintén kellemesebb, míg a többi cikkekre nagyobbára változatlanok maradtak.

Eladatott:

Buza, Tiszavideki: 2000 mm. 80 k. 8 K. — f., 800 mm. 81 k. 7 K. 97 1/2 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 1500 mm. 79 5 k. 8 K. — f., 1100 mm. 79 5 k. 7 K. 95 f., 250 mm. 79 5 k. 7 K. 92 1/2 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 1960 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 7 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 82 1/2 f., felső.

Pestmegyei: 3000 mm. 79 5 k. 7 K. 82 1/2 f., 1500 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f.

Zimanyi: 4000 mm. 76 5 k. 7 K. 45 f.

Tiszavideki: 100 mm. 79 5 k. 7 K. 90 f.

Míná három hónapra.

Rozs: 150 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. 35 f., 150 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 32 f., 600 mm. 6 K. 22 1/2 f., 500 mm. 6 K. 12 1/2 f.

Zab: 100 mm. 5 K. 45 f., 100 mm. 5 K. 58 f.

Árpa: 100 mm. 5 K. 62 f., 100 mm. 5 K. 60 f., *Kétségfizesítés mellett.*

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint kézpénzben és kilogrammonként: — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

B u z a	Kilo	100 Kilogramm ára		Kilo	50 Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki új	—	—	—	—	—	—
"	78	7.40	7.55	79	7.20	7.35
"	77	7.45	7.60	80	7.70	7.85
"	76	7.54	7.70	81	7.75	7.90
Fehérmegyer	—	—	—	—	—	—
"	78	7.40	7.55	79	7.25	7.40
"	77	7.40	7.55	80	7.70	7.85
"	76	7.52	7.66	81	7.70	7.85
Pestvidéki	—	—	—	—	—	—
"	76	7.50	7.65	79	7.55	7.70
"	77	7.65	7.80	80	7.70	7.85
"	78	7.45	7.60	81	7.50	7.65
Bánági	—	—	—	—	—	—
"	76	7.85	7.95	79	7.60	7.70
"	77	7.40	7.55	80	—	—
"	78	7.50	7.65	81	—	—
Bácskai	—	—	—	—	—	—
"	76	7.45	7.60	79	—	—
"	77	7.50	7.65	80	—	—
"	78	7.65	7.80	81	—	—

Egyéb gabonafajták		Kilo	50 Kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	új elsőrendű	—	6.15	6.25
"	középminőségű	—	6.05	6.15
Árpa	tekerményű, elsőrendű	—	5.40	5.70
"	másodrendű	—	5.40	5.60
Kólis	—	—	0.	0.
Zab	elsőrendű	—	5.65	5.70
"	középminőségű	—	5.45	5.55
Tengeri	belföldi új	—	6.00	6.15
"	fehér	—	—	—
"	római vagy bolgár	—	6.15	6.25
"	cincquantin	—	0.	0.
Répa	káposzta	—	10.50	11.

A határidőszámla folyamán a következő költségek

Körténkek:

Októberi buza 1903.	7.58—7.61—7.60
Áprilisi buza 1904.	7.68—7.67—7.69
Októberi rozs 1903.	6.22—6.23
Áprilisi rozs 1904.	6.44—6.46
Októberi zab 1903.	5.81—5.80—5.82—5.84
Áprilisi zab 1904.	5.58—5.59
Májusi tengeri 1904.	5.23—5.25

Déli egy órakor a következő záróárak állapították meg hivatalosan a tözsden:

Októberi buza 1903.	7.60—7.61
Áprilisi buza 1904.	7.68—7.69
Októberi rozs 1903.	6.22—6.23
Áprilisi rozs 1904.	6.44—6.45
Októberi zab 1903.	5.82—5.83
Áprilisi zab 1904.	5.58—5.59
Májusi tengeri 1904.	5.24—5.25

Délután fél 5 órakor zárul:

Októberi buza 1903.	7.60—7.61
Áprilisi buza 1904.	7.68—7.69
Októberi rozs 1903.	6.23—6.24
Áprilisi rozs 1904.	6.45—6.46
Októberi zab 1903.	5.85—5.86
Áprilisi zab 1904.	5.59—5.60
Májusi tengeri 1904.	5.24—5.25

A budapesti értéktözsde.

Szilárdan indult, az előtözsde után bécsi eladások hatása alatt az értékek lanyhultak.

Előtözsde: Osztrák Hitelrészvény 649.75—652.50. Magyar Hitelrészvény 714.50—716.50. Jelzálogbank részvény 511.—. Államvasuti részvény 651.——651.25. I. Magyar biztosító 77.25 korona.

A déli tözsden a következő értékekben volt forgalom: Magyar Hitelbankrészvény 716.——716.50. Jelzálogbank részvény 510.——511. Leszámitolóbank részvény 443.——444.—. Osztrák Hitelrészvény 651.——651.50. Salgótarjáni közszénbánya részvény 581.——537.—. Rimamurányi vasmű részvény 458.25—460.—. Közüti vaspálya részvény 591.——592.50. Magyar országos központi takarékpénztár 1545 korona.

1/2 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 651.—. Magyar hitelbank részvény 716.—. Leszámitolóbank részvény —. Rimamurányi vasmű részvény —. Osztrák-magyar államvasuti részvény 661.—. Közüti vasút részvény —. Városi villamos vasút részvény —. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamatok állapotította meg:

Jegyzések: Heremag: Luocerna magyar 54.—60.— korona, vörös aprózemű 46.—60.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 51.—54.— korona, nagyszemű 55.—59.— korona. Disznózsír: budapesti 67.—67.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszársított vidéki — korona, városi 4 darabos 57.—58.— korona, 3 darabos 58.—58.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos 17.—17.50 korona, 100 darabos 19.25—19.50 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.—16.50 korona, 100 darabos 18.75—19.— korona, 85 darabos 20.75—21.— korona. Szilva: slávoniai — korona, szerbiai — korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A magyar válság remélt megoldásának újabb elhúzódása, valamint new-yorki rossz hírek miatt az előtözsde kedvetlenül indult, zárlat előtt azonban budapesti vásárlásokra kissé javult.

A déli tözsde kedvező berlini hírekre jobb árfolyamokkal kezdődött. A forgalom további lefolyásában a vezető kulissza-értékek csöndes forgalom mellett tartottak.

Zárlat csöndes.

Bécs, október 13. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-ös aranyjárdék 118.10. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 155.— Magyar vasuti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar leszámitoló- és pénzügybank 445.50. Rimamurányi vasmű részvény 456.—. Magyar koronajárdék 97.50. 4 1/2-ös Magyar földterem. kötvény 97.45. Magyar hitelbank részvény 716.—. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 205.—. Kassa-óderbergi vasuti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar kukorica 18.—.

Bécs, október 13. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2-ös papírjárdék 100.—, 4 1/2-ös osztr. aranyjárdék 119.40. 1880-ös sorsjegy 154.—. Osztrák hitelsorsjegy 457.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 473.50. Osztrák-magyar bank 1571.—. Déli vasút 79.—. Dunagőzhajózási részvény 800.—. Dohányrészvény 355.—. Caszari és királyi arany 11.28. Német bankváltó 117.32. 4 1/2-ös ezüst járdék 99.90—100.70. Osztrák koronajárdék 100.—. 1864-ik sorsjegy 253.—. Osztrák hitelintézet részvény 650.75. Unionbank 520.50. Osztrák Lánderbank 415.50. Osztrák-magyar államvasút 651.—. Elbavölgyi vasút 414.—. Alpesi bányarészvény 377.50. 20 frank. arany 19.65. Londoni váltóár 239.30. Bécsi tramway Lütt B. —. Bécsi tramway Lütt A. —. Lápót kőhő 280.—. Az irányzat tartott.

Bécs, október 13. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délmagyar magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 651.25. Magyar hitelrészvény 716.—. Angol-Osztrák bank 272.—. Bécsi bankjegyet 473.50. Union bank 520.50. Lánderbank 415.75. Osztrák-magyar államvasút részvény 651.75. Déli vasút 78.50. Elbavölgyi vasút 451.50. Eszacknyugat. vasút részvény 79.50. Dohányrészvény 415.—. Rimamurányi vasmű —. Alpes bányarészvény 355.50. Májusi járdék 100.—. Magyar koronajárdék 97.50. Török sorsjegy 127.—. Német bírodalmi márká 117.31—117.36. Napoleonár 19.05

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 13. (Tözsdei tudósítás.) Dacára annak, hogy a Japán és Oroszország közti konfliktus élesítésére vonatkozó hírek a helytelleneknek jelentették, a tözsde megnyitáskor tartózkodó volt, különösen mert new-yorki és nyugati tőzsdék gyengék voltak. A bankok nagyrészt állottak. Montánárterek nem együgyűek és kissé gyengébbek. Éppúgy honi fondok. Külföldiekben nem volt forgalom. Vasútrészvények igen esendsek. Gotthard és Canada-Pacific részvények igen hajózási részvények is. A tözsde-idő második felében a Montánárterek javulnak és a vezető bankok szilárdulnak. E jelentés leadása után általában csönd. Magánleszámitolási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, október 13. (Zárlat.) 4 1/2-ös papírjárdék 100.80. 4 1/2-ös osztrák aranyjárdék 101.80. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 97.70. Osztrák-magyar államvasút 139.90. Kassa-óderbergi vasút —. Bécsi váltóár 83.20. Magyar vasút beruházási kölcsön —. Alpesi bányarészvény —. Dieconto-Commandit 190.55. Általános villamosági Edison 197.—. Geismkircheim 189.70. Laura-kőhő 228.—. 4 1/2-ös ezüstjárdék 100.20. 4 1/2-ös magyar arany járdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 205.10. Déli vasút —. Károly-Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.20. 4 1/2-ös új orosz kölcsön 99.60. Török dohányrészvény —.

Olasz járadék 103.50. Magyar hitelbank — Dynamit Trust 152.60. Harpeni 192.40. Az irányzat szilárd.

Berlin, október 13. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). **Aranyforgalom** 490/0-os magyar aranyjáradék 97.70. Magyar koronajáradék 205.— Osztrák hitelrészvény — Osztrák-magyar államvasút 139.90. Dél vasút 18.10. Bazarknyugati vasút 216.20. Előbörzsi vasút — Orosz bankjegyek kasszánsz — Buschtiehrani — Orosz bankjegyek — (Ultimo) Lombard

Párizs, október 13. (Zárlat). **Osztrák-magyar államvasút** — Új török konzol 33.17. Egyiptomi járadék 138.00. Osztrák Länderbank — Párizs bankrészvény 1109. 9/0-os francia járadék 90.77. 4/0-os spanyol járadék 90.70. 3/0-u törleszhető járadék — Crédit foncier de France — Apesi bányarészvény — 4/0/0 1890. román kölcsön 88.30. Görög kölcsön 212.— Váltó Oszorszagra 9/0 1/2 pari. Váltó Amsterdamra 206.56. Váltó Brüsszelle 9/0 1/2 pari. De Beers 485.— Chartered 100.50. Dél vasút — Váltó Londonra 251.55. Osztrák aranyjáradék 100.55. Török sorjegy 131.25. Meridional vasút — 4/0-os olasz járadék 103.40. Ottomani bank 525 — 3/4/0-os francia járadék — Osztrák földhitelezési intézet — Dél vasuti elsőbbségi kötvény 322.50. 4/0-os 1896. román kölcsön 88.50. Dohanyrészvény 388.— Váltó Bécsre 103.93. Váltó német piacokra 121.93. Rio 12.04. East Rand 166.— Randfontein 57.— Magyar Jeizsióbank —. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 13. (Zárlat). 4 1/2/0-os papírjáradék 101.— 4/0/0-os osztrák aranyjáradék 101.40. 4/0/0-os magyar aranyjáradék 99.60. Osztrák hitelrészvény 225.— Osztrák-magyar államvasút 139.70. Bazarknyugati vasút —. Buschtiehradi vasút — Londoni váltókr 203.97. Bécsi bankjegyek 119.30. Villamos részvény 136.— 3/4/0-os magyar aranykölcsön 88.30. 4 1/2/0-os eszt.-járadék 100.90. Osztrák koronajáradék 100.45. Magyar koronajáradék 97.80. Osztrák-magyar bank 113.50. Dél vasút részvény 16.25. Előbörzsi vasút — Bécsi váltókr 85.20. Párizs váltókr 811.33. Unio bankrészvény —. Apesi bányarészvény 189.— Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 13. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). **Aróvnyak januára. Eszt. forgalom** Osztrák hitelrészvény 205.30 Német bank —. Disconto 190.50. Harpeni kereskedelmi bank 156.63 Geisenkircheni 202.— Harpeni 193.30. Laura-kőb —. Olasz járadék —. Hilberner 194.60. Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 13. (Zárlat). 4 1/2/0-os eszt.-járadék 100.70. 1896. sorjegy 154.50. Dél vasút 15.90. 4/0/0-os Osztrák aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészvény 205.— Osztrák-magyar államvasút 139.70. Olasz járadék 103.— 4/0/0-os magyar aranyjáradék 99.90. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 13. A sertésüzlet irányzata: bágyadt.

A) **Hasi sertések** (ara: 1) A magyar fél és 6 r end ü. Öreg bék (párónkint 400 kilogramm feljü sulyban

107—108 fillérig. Öreg közep (párónkint 300—340 kilogramm g terjedő sulyban) — fillérig. Fialat bék (párónkint 320 kilogramm feljü sulyban) 113—114 fillérig. Fialat közep

párónkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 113—114 fillérig. Fialat közep (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar szedőit: Nehéz (párónkint 280 kilogramm feljü sulyban) — fillérig. Közep (párónkint 240—260 kilogramm sulyban) 114—115 fillérig. Könnyü (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban; 113—114 fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm feljü sulyban) — fillérig. Közep (párónkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyü (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Könnyü (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 280 kilogramm feljü sulyban) 113—115 fillérig. Közep (párónkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 112—113 fillérig. Könnyü (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 111—112 fillérig.

Sertésüzlet szám 1903. október 11. napján volt készlet 40.519 darab. — 1903. október 12. napján felhajtotta 408 darab. — 1903. október 12. napján elszállított 875 darab, 1903. október 10. napjára maradt készletben 40.682 darab.

Napirend.

Napló: Szerda, október 14. — Római-katolikus: Kalliszt. — Protestáns: Kalliszt. — Görög-orosz: (október 1.) B. A. véd. — Zsidó: Tischni 23. Sim. thora. — Nap két: 6 óra 2 percek. — Nyugszik: 4 óra 57 percek. — Hold két: 11 óra 36 percek éjjel. — Nyugszik: 1 óra 26 percek délután.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselőház élnöke fogad 9—10-ig. Osztályosjegyek huzása 9 órakor. (16-ik nap). Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van u. e. 9 óratól délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Közelekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9 óratól 12 óráig, 2 óratól 6-ig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 l óráig.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Statisztikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10—1 óráig.

Menőgyűjtemél helyiségei a Markó- és Sóiomy-utca sarkán, reggeltől 8 óratól este 8-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A főtérési könyvtár (Károly-kört 25.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

As aquinumi ásatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasut a Pálffy-térről.

Alutkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtára, tudakosó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is ez szől) a vár-sírgéti iparcasornokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, október 13.

Hazánkban az idő tulymogán boros és esős. A hőmérséklet dényugat felől emelkedett.

As eszaknyugati depresszió Skandinávia felől terjeszkedett és Közép-Európában egy másodlagos depresszió kifejedését elősegítette; a magas nyomás pedig Észak-Keleten, meg Dél-Keleten maradt.

Az idő Nyugaton enyhe, szeles, boros és erős, Keleten pedig csendes és igen hűvös.

Külsős. Változékony és enyhe idő várható sokhelyütt esővel.

Vizállás.

	Okt. 13. 12. m éter	Okt. 13. 12. m éter	Okt. 13. 12. m éter
Duna	Schärding 1.— 1.16	Tisza	M.-Sziget 0.04 0.01
Duna	Passau 1.88 1.77	Tekeháza	0.18 0.58
"	Lain 0.83 0.82	V.-Nagyvíz	1.01 1.30
"	Bécs 0.69 0.69	Tokaj	0.75 0.74
"	Pozsony 1.87 1.23	Tisza-Füred	0.90 0.24
"	Komárom 3.14 1.28	Szolnok	1.04 1.18
"	Budapest 1.23 1.15	Csongrád	1.30 0.01
"	Paks 0.68 0.90	Szeged	1.6 1.62
"	Mohács 1.42 1.42	Török-Bocsa	1.29 1.28
"	Gombos 1.99 1.48	Titell	0.— 0.79
"	Ujváriák 0.65 0.81	Csongrád	0.26 0.52
"	Pancsova 0.02 0.06	Topolya	Hoór 0.82 0.90
"	Orsova 0.88 1.06	Magyarváralma	Zemplén 0.10 0.—
"	Magyarváralma 1.74 1.00	Szabolcs	1.32 1.81
"	Zala 0.65 0.81	Baja	H-Német 1.30 0.01
"	Troncsán 0.1 0.63	Hornád	0.52 0.01
"	Szered 1.10 0.04	Berettyó	Margita 0.16 0.02
"	Sz.-Gyöthárd 1.08 0.89	Körös	B-Ujjfalva 0.44 0.41
"	Budapest 0.17 0.38	Baja	Bárdi 0.16 0.40
"	Sárvár 0.17 0.38	N.-Vérad	N.-Vérad 0.26 0.23
"	Győr 2.08 1.14	Békényes	0.64 0.28
"	Péttau 0.— 0.28	Tenke	0.36 0.36
"	Bárcs 0.20 0.10	Csúcs	0.10 0.46
"	Bárcs 0.20 0.10	Broncs	0.10 0.46
"	Eszék 1.84 1.20	Békás	0.66 0.56
"	M.-Szerdah. 0.75 1.—	Gyoma	0.57 0.63
"	Zagrab 0.58 0.18	Máros	0.43 0.42
"	Sziszec 0.36 0.38	Baja	0.10 0.—
"	Mitrovica 0.47 0.40	Soborszin	0.4 0.—
"	Deés 0.40 0.58	Arad	1.42 1.44
"	Szécsény 0.17 0.17	Makó	0.38 0.62
"	N.-Majlány 0.17 0.17	Bécs	0.30 0.30
"	Latorca Munkács 0.14 0.15	Temes	0.62 0.65
"	Latorca Homonja 0.20 0.15	Temesvár	0.78 0.54
"	Ungvár 0.62 0.01	Bécskerék I.	0.70 0.74

Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek
mint húgycső és hólyagbajok, húgyveszűköltek, vészlési zavarak, éjjeli magömlések, sebek és bajok óra bántalmak (gyógyul) az ártalmas utóhatások feljü időbajok.
Korai forduló olygonylós. bármily békültségek stb. nőknél hólyagfolyás, mely bajok alapos, gyors és gyökéres gyógyítására, szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal járva legjobban járunk.
Dr. Garai Antal
v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírd és leg-régibb 30 évi fennálló rendelés-intézet
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,
Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült húgycső és hólyagbajok vizsgálata villamos húgycsőtükrök segítségével.
Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakosorl tanácsot nyerneik, gyógyszerkről gondoskodva lesz. Titok tartás biztosított.
Nőknek külön váróterem.

Magyar kir. államvasrlak.
144567/903. szám.
Pályázati hirdetés.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1900. évben, esetleg az 1905. és 1906. évben évenkénti szüksees mintegy 1000 métermázsa pépliszt (dextrin), 1000 métermázsa rézgátló szállításra ezenül nyilvános pályázatot hirdet.
Az ievként egykoronás okmányblyeggyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 11-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda beküldendők.
Bánatpénz gyanánt az ajánlatot anyag évi értékenek 5/0-a legkésőbb 1903. évi november hó 10-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.
Szállításra névze mérvadóak és kötelezők a 122291/96. sz. Általános szállítási feltételek, valamint az ajánlati felhívásban felsorolt különleges feltételek.
A pályázatra, valamint a szállításra vonatkozó egyéb részletes módozatok az ajánlati felhívásban foglaltaknak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknel és a hazai kereskedelmi és iparkamránál betekinthező.
Ezen ajánlati felhívás — az ajánlati mintával együtt — az ajánlatot tenni szándékozókna a fent nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kivásásra postán megküldetik.
Budapest, 1903. évi október hóban.
Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem díjazatik.)

Szépirodalmi ujdonságok:

A boldogasszony dervise és egyéb elbeszélések. Irta **Tóth Béla.** Két köt. ára 2 kor.

A csicsa. Békai historiak. Irta **Zsedényi Aladár.** — Ára ... .. 2 kor.

Apró történetek a nagyvilágból. Irta **M. Hrabovszky Julia.** Ára ... .. 2 kor.

A rabszolgák. Dráma. Irta **Palágyi Lajos.** A M. Tud. Akadémia által a Karátsonyi-jutalommal kitüntetett mű. Ára ... .. 1 kor. 60 fill.

Besztercezi diákok. Regény 3 kötetben. Irta **Werner Gyula.** — Ára egy kötetbe füzve ... .. 4 kor. 80 fill.

Déli fjordok. Dalmácia álmeképekben. Irta **iff Hegedüs Sándor.** Képekkel. Ára ... .. 3 kor.

Don Juan. Irta **Pekár Gyula.** Ára ... .. 3 kor.

Egy görbe nap. Énekes bók 3 felvonásban, tánczokkal. Irta **Csicséri Bors és Társa.** Ára ... .. 2 kor.

Élőképek. — Elbeszélések. — Irta **Bárony István.** Ára ... .. 2 kor.

Isten felé. Költemények. Irta **Endrődi Sándor.** Ára füzve 3 kor., diszkötésben 6 kor.

Kakukfüvek. Költemények. Irta **Czöbel Minka.** — **Endrődi Sándor** előszavával. Ára díszes brokát vászonkötésben ... .. 6 kor.

Lában úr könnyei és egyéb l elbeszélések. Irta **Ábrányi Emil.** Ára ... .. 2 kor.

Magunkról. — Elbeszélések. Irta **Tutsek Anna.** Ára vászonkötésben ... .. 1 kor.

Reviczy Gyula összes költeményei. Rendezte **Koroda Pál.** Ára szép vászonkötésben ... .. 3 kor.

Szivárvány. Tárca. Irta **Hock János.** Ára 3/20 kor.

Titánia. (Ujdonság.) Verskötet. Irta **Martos Ferenc.** Ára diszkötésben ... .. 4 kor.

Vándorok. Elbeszélések. Irta **Kabos Ede.** Egy vaskos vászonkötésben ... .. 2 kor.

Virányosok. A jégvirág házaja. Két elbeszélés. Irta **Kvassainé Kün Melanie.** Ára vászonkötésben ... .. 1 kor.

Vizen és szárazon. — Irta **Porzó. Dr. Ágai Adolf.** Két kötet ára ... .. 12 kor.

Mindezek a könyvek az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-tára. kiadásában Budapesten, VII., Kerepesi-út 54. jelentes meg és egy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

25%-kal olcsóbb, mint bárhol!

Butor

Elegans és szigoruan szollanon kidolgozott szalonn, háló-, étkező-, ury- és leánykiszoba-berendezések a legutolsó divatu fagonban állandóan s meglepő nagy választékban kézen karlondon vannak. Szétküldés az ország minden részébe jóállás mellett

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA

mindenemü divatos lakáberendezések raktára,
Budapest, Kerepesi-ut 12. szám. (Sip-utca sarkán.)
(Kérjük a címre pontosan figyelnl.)

SPECIALISTA
sérvkötőkben!

Keleti-féle leg-ujab es. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus peitovallá a legkötetesebb a maga nemében! Nem causzik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fokvese által föltulm minden más gyártmányt.

Árak! Egyoldalú Kétoldalú
12 korona, 24 korona
Testgyógyászati gyaráimban teljes jóállás mellett készülnék továbbá járd- és támpóker, műfüzők, ferdenűtték részére,
mulábak és kezek
haskötők, gummi-görccs-hariszny stb. stb. Valódi francia gummi-övkötőgösegék eredeti parizsi csomagolásban.
Árak koronáértékben:
Tucatanként 2, 4, 6, 8, 10, 12

Legújabb, 1903. évi, kültőlbeli 2000 díszes ábrás tartalmú árjegyzék kiutarkítás mellett küld ingyen és bérmentve

KELETI J.

orvos-szobészefti mű- és költész-gyára (alap. 1878.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1903. október hó 14-én.
Faust.
Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzerette Gounod. Szövegét Goethe után írták Barbier és Carré. Fordította Ormay F.
Személyek:
Faust Mefistofeles Valentin Wagner
Broulik Szendrői Beek Ney B.
Margit Siebel Mártha
Kaczér Payor Válint

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. október hó 14-én.
Egyik olyan mint a másik.
Vígjáték 1 felvonásban. Írta: Narczy. Fordította: Pázmány Dénes.
Személyek:
Donna Sylvia Delli Csernifoff
Delli Halmi
Trany Mauric Horváth

Utána:
A föld.
Szinmű 3 felvonásban. Írták: Kemechej Jenő és Malonyay D.
Személyek:
Kovács Zauza Klári Vékyné Gedeon Juliska
Szacsavay Jászai Márkus E. Lendvayné Császár Ligeti
Marossi Bódog Susanne Váky Budza Gergő
Gál Rózsahegyí Delli E. Gyenes Gabányi Kőrösmezei

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. október hó 14-én.
Dr. Nebántsvirág.
Böhözát 3 felvonásban. Írták Mars és Desvallières. Fordította Hajó Sándor.
Személyek:
Lachevrette Bois d'Arcy Francine Chambaudier Marcelle Léopardy
Góth Tapolczai Kertész Hegedűs Pécsi P. Tanay
Jojtö Pimbört Parlagas A herceg Szoliman pasa Moumoutie

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. október hó 14-én.
„Magyar dal”
melodráma. Szövegét írta Herodek Sándor, zenéjét szerzerette Kelter Jenő.
Költő Szirmai
Utána:
Küry Klára felléptével:
Huszárkisasszony.
Eredeti operette 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzerette Bokor József.
Személyek:
Haraszthy Melánia Cecil Murph Pepita Torók Miklós
Kovács M. Hegyi Rédei Solymosi Küry Szirmai
Bartos Haragos Schneidig Muki Szobalány Janesi

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. október hó 14-én.
A drótostót.
Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzerette Lehar Ferenc.
Személyek:
Günther Mici Jankó
Fenyéri Kornai Szabó
Pfefferkorn Zeuzsika Milos
Tollagi Keleti Heitai

URANIA SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. október hó 14-én.
Berlini élet.
Írta: domotöri Németh Péter.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM
VI. Nagyzsűz-utca 17.
Ma és mindnap
A kacagató új különlegességi műsor
csakis előrangú attrakciókkal és
A kapitány úr.
A Tarka Színpad pályanyertes újdonsága.
Az előadás 8 órakor kezdődik.
Elővetél d. e. 10-1-ig és d. u. 8-8-ig a pénztárnál.
A télkeriben reggel 5 óráig Vörös Elek előadásokra hangverseny.

3.95
Egy finom metazott üvegkosztól, mely kővetkező 41 darabot állít és p.: 13 dró vízsz., 11 kőzetpohár, 1 vízsz., 1 borosüveg, 1 kőzetpohár, 1 kőzetpohár, 8 csomagtartó és 1 gyümölcs-alvany. Legnagyobb kivitelben 1 fűtő drágaból. Meg nem felelő ára visszavételre, a pénz visszavételre. Látvány 30 kr. szállítás fel. (Földmérés) a vasúti állomás megjelölése Böhm J., Budapest, tér 1. szám.

Vezérképviselőt Ström & Fils-től Páris
Automobil-
börkabát K. 32.—, bőrnadrág K. 32.—, nadrágtakaró 45.—, Parapluie de Chanffeur K. 70.— stb. Rothberger Jakabcs. és kir. udvari szállító, Budapest, IV., Váci-utca 6. szám.

Magyarnak Pécs, németnek Bécs.
Ne vásároljunk külföldön!
mert nálam órákat, arany és ezüst ékszereket olcsóbban és jobban lehet beszerezni.
Ingyen és bérmentve küldöm nagy képes árjegyzékemet bármelyik, ki érte ír és a meg nem felelő árukat a pénzt visszadzom.

Érték mint 10.000 elismertéval

A világ minden részén

„Rákóczi” hurca duplateljesű csúsz remonloir óra, külföldi szép vételese
6 frt.
Nálam vásárolt órák: 5 szentesi irásból jótállást vállalok.
Schönwald Imre
Pécssett.

Eder zongorák és harmoniumok a legjobbak!!
több mint 5000 db használatban, művészek és előrangú zenészek által a mai kornak legjobb gyártmányának elismerve, minden eddigi kiállításán az első díjakat kitüntető. — Főraktár:
Eder Antal Gyulánál
Váci-utca 28. a városháza térenél.
Ugyanitt nagy raktár: a legkisebb bel- és külföldi zongora, piano, harmonium és amerikai orgonából, költöztető intézet, javítási műhely.
Alapítva 1846. Telefon 924. Árjegyzék díjmentesen.

Egyengült férfierő, impotentia, idegbetegségek, a fiatalság tiltkos bünei s kicsapongásai egyedül csak a

Dr. BRUN-féle PERUIN-POR
(perui növényekből készítve)

Által gyógyítható biztosan, s mert csak egyedül alkalmas a nemző, a szülészervek mindennemű gyengülégek elhárítására, így férfiaknál a tehetetlenség, a nőknél a magzatosság elhárítására, pótlásaitán gyógyszer a nedv- és vérvételük által előidézett erőtleneséni, a kényszerű, öntetkezés és az éjjeli magzatosság, a gyenge és a tehetetlenség, továbbá mindennemű idegbetegségeket, fejfájást, az arc sápadtságát, álmatlanságot, derekcsontfájást, hátrgerinc-fájdalmat, méhgyógyászati, tehetetlenséget, a női bajok, gyomorfájdalmat, a gyomor- és a bélbetegségeket a gyomorban eddig semmitől ismeretlen szer által sem gyógyíthatók oly biztosan és tökéletesen, mint a dr. BRUN-féle Peruin-por által. Ártalmatlanságát kezdésé vállalkozni. E por tártól egyedül három s osztó kérem címen figyelembe venni. 1 doboz ára pontos leírással együtt 3 korona. Postamegy. rendelések utánvét mellett.

Kapható a készítőnél:
Mehlschmidt József gyógyszerésznél Győrött és a főraktárban Lux Mihály drogua-üzletében IV., Múzeum-körút 7.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Tannhäuser	Egyik olyan mint a másik Két szék között a pad alatt	Dr. Nobántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	A drótostót
Péntek	Nincs előadás	Sötétség	Dr. Nobántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	Tavas
Szombat	Kőkirály A csavargó és a királyleány	Sötétség	Dr. Nobántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	Tavas
d. u. Vasárnap este	Berlichingeni Götz	Agglegények Sötétség	Dr. Nobántsvirág	Másika Magyar dal Huszár kisasszony	A drótostót Tavasz

Deák Ferenc emlékezete.
Deák Ferenc születésének 100-ik évfordulója alkalmából szives figyelmébe ajánljuk a következő műveket:
Éppen most jelent meg!
Deák Ferenc emlékezete 1813—1873. Deák Ferencről. Ára 8.— kor. Disztes félbörkötésben 12.— korona.
Gondolatok 1822—1875. Deák Ferenc-től Ára 7 kor. 30 fillér. Disztes félbörkötésben 11 korona 20 fillér.
Levelék 1813—1873. Deák Ferenc-től Ára 7 kor. 30 fillér. Disztes félbörkötésben 11 korona 20 fillér.
Deák Ferenc beszédeiből. Szemelvények. Ára 40 fillér.
Deák F. 1861-iki első felirati beszéde. Magyar Könyvtárban. Ára 30 fillér.
Legalkalmasabb a Deák-ünnep alkalmából az ünnepi terem díszítésére iskoláknak, olvasók- és egyéb társaságoknak, továbbá közéletben, vármegyeházákban, városházban, községházban stb.
Deák Ferenc szobra élethű művészi kivitelben. Életnagyságu gipsz melliszobor. Ára csomagolással együtt 32 korona.
Megrendelhetők és kaphatók:
Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
Budapest, Andrassy-ut 21. szám.

A szájpaddalás nélküli légszívókamrás fogsorok
Földművelhetetlen előnye, hogy rugók, kapesok nélkül készíthetőnek, szilárdan állnak, rágszara károsító és másodlagos szonall megelőzke. A szájpaddalás teljes hiánya folytán fogcsorválnál a szebb, émelegés és beszédzavarok teljesen hi van zárv. Szabadalmunk után nemcsak teljes fogsorokat, hanem egyes fogakat is készítenk. Fogoraink a párisi, római és brüsszeli egészségügyi kiállításokon aranyérmékkel és díszoklevelekkel lettek kitüntetve. A n. 4. közzetés b. figyelembe ajánljuk, hogy fogsoraink, amelyek magyar szabadalommal védve vannak, egyedül csak általunk, intézetünkbe készülnek. Fogsorainkért 10 évi jótállást vállalunk.
Fogorvosi és fogtechnikai rendelő-intézet
Budapest, VII., Baross-tér 20. sz.
(Kelti pályárvarral szemben).
Csakis választékkal ellátott levelekre feleltünk.

Pontos és legjobb ÓRÁK
5 évi jótállás mellett.
Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszer, évszázadok részletfűzetésre is.
Javításokra és vidéki megrendelésekre külön gondot fordítok — Árjegyzék 2000 rajssal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
mester
Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

— SZABADALMAKAT —
ÉRTEKESÍTŐ VÁLLALAT
PASZTOR (Kiráj. hej. cég) BUDAPEST.
Erzsébet-körút 17. sz.
Megszer, léteket és finanszíroz szabadalmat, védjegyet és modell alkottat. — Felvilágosítás díjlan.

NELKÜLÖZHETETLEN HASZNOS KÖNYVEK,
melyek ugy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

Testgyakorlás.
Bozados Frigyes. Úrsz. Képekkel. Ára ..... 80 f
Orvosi szabogymnasiumok. Schreiber dr. 30 ábrával. Ára ..... 8 K

Perlekedés.
Jogi tanácsadó. Írta Fodor S. Képekkel. Ára ..... 8 K
Egyházi perok és eljárás házassági perekben. Írta Knorr Lajos. Ára ..... 2 K
Közönyök esakütök számlára. Írta: Vambéry Ruzs. Ára ..... 2 K

Társasjátékok.
Szomszédok. Írta: Kármay Gedez. Jókai. Ára ..... 8 K
Viktor, Mikszáth, Hercegh, Bródy és Ambrus közreműködésével. Ára ..... 2 K 40 f
A sakjáték tankönyve. — Kérdők és feleletek számlára. Írta Marki István. Ára ..... 4 K 80 f
Tom-tit szék kísérlete és produktívása. 2 kötet. 75 db mint 300 képpel. Egy kötetnek ára ..... 5 K
Vadászat.
A vészidőmérés. — Írta Fényes József. Függelék: Beteg ebek gyógyítása. Ára ..... 6 K
Az apróvad vadászata. Írta Diezl-Mika. 250 remek képkel. Díszmű. Ára ..... 20 K
Vadászműsorok. Magyar-német és német-magyar. — Írta egy org vadász. Ára füve ..... 1 K 60 f

